

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

**Josephus de Anti
quitatibus ac de
bello Judaico.**

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

¶ Tabula Rubricarum cuiuscunque capituli singulorum librorum: tam de Antiquitatibus q̄ de bello Iudaico secundum numerum librorum & cartharum.

¶ Incipit Liber primus.

- E** creatione cæli & terræ: & de operibus sex dierum: & requie diei septimi. cap. i. car. i.
d De plasmatione protoplastorum: & de plantatione Paradisi: & de introductione Adam & Euzæ in ipsum. cap. ii. car. ii.
 De transgressionem protoplastorum: & de eiectione eorum de Paradiso. cap. iii. car. ii.
 De interfectione Abel per Cain: & de poena qua multatus est Cain: & de duabus columnis lateritiis & lapideis: in quibus conscripserunt filii Adam omnem disciplinam rerum cœlestium quam per se adinuenerunt. cap. iii. car. ii.
 De inundatione diluuii sup̄ terrā: & ubi Noe saluatus est cum generatione sua p̄ arcā. cap. v. car. ii.
 Noe post diluuium oblati domino hostiis. orat nullam aquarum inundationem ulterius induci super terram. cap. vi. car. iii.
 Deus annuit p̄cibus Noe: arcum pluuialem designans ei in testimonium sceleris. cap. vii. car. iii.
 De morte noe: & de filiis eius. cap. viii. car. iii.
 De Nēbroth filio cham: & de ædificatione turris: & de discordia diuersarū linguarū. cap. ix. car. iii.
 De dispersione gentium in uniuersas terras: post ædificationem turris. cap. x. car. iii.
 De filiis Iaphet filii Noe: & de gentibus quæ per eos institutæ sunt. cap. xi. car. iii.
 De filiis Cham filii Noe: & de gentibus per eos institutis. cap. xii. car. iii.
 Noe inebriatus: nudatus: irrisus: irrisorem filium maledictioni subdit: fratribus eius maledictum patris effugientibus. cap. xiii. car. iii.
 De filiis Sem filii Noe: seu de gentibus per ipsos institutis: & de ortu Abrazæ. cap. xiiii. car. iii.
 Abraam secundum præceptum domini de Chaldaea migrat in Chananæam. cap. xv. car. iii.
 Abraam fame opprimente Chananæam: ægyptum ingreditur: ubi dignus & clarus habetur disciplina arithmeticæ: & astrologiæ: contradens Aegyptiis: a quibus iterum regressus in Chananæam: partitur terram cum Loth cognato suo. cap. xvi. car. v.
 Sodomitæ congressi cum Assyriis prælio vincuntur: iusti captiui abducuntur: cum quibus Loth captiuus abducitur. cap. xvii. car. v.
 Abraam irruens in Assyrios: Loth & captiuos Sodomitæ: eripuit: cui regresso occurrit rex Sodomitæ: & Melchisedech rex solymorū: deinde accepto p̄misso diuino de posteritate: genuit Ismael: ipseque circumciscus est præcipiente domino: & Ismael: tota q̄ domus eius. cap. xviii. car. v.
 De Abraam quomodo tres angelos suscepit: a quibus audiuit & Saram filiū pituram: & Sodomitatum euerfionem: & de Loth: qui & ipse suscepit angelos hospitio: & de euerfione sodomorū: simul de eruptione Loth cum lota domo eius: & quomodo uxor Loth conuersa est in statuam: salis: cum respicit ciuitatem pereuntem: & de commixtione filiarum cum patre. cap. xix. car. v.
 Quomodo Abraam migravit in Gerar: & Abimelech adamauit Saram uxorem Abrazæ: sed correptus a domino reddidit eam ipsi intactam: & de natiuitate Ysaac. cap. xx. car. vi.
 Quo abraā monente sara: & p̄cipiente domino emisit a se agar cum filio Ismaele. cap. xxi. car. vi.
 Abraam accepit mandatum a domino de inmolatione Ysaac. cap. xxii. car. vi.
 De morte sara & sepultura ipsius: post cuius mortē abraā accepit Ceturā uxore. cap. xxiii. car. vi.
 Quomodo Ysaac quadragenarius duxit uxorem Rebeccam. cap. xxiiii. car. vii.
 Abraam moritur: & sepelitur in Ebron cum Sara coniuge sua. cap. xxv. car. vii.
 De conceptu uel partu Rebeckæ: & quo Ysaac pegrinatus est in Gerar: tpe famis: & quia cum senuisset: & caligarent oculi eius. benedixit Iacob cum putaret se benedicere Esau. cap. xxvi. car. vii.
 Iacob timens fratrem fugit ad Laban in Mesopotamiam: ubi filias Laban Lyam & Rachel accepit uxores: cum ancillis earum Bala & Zelpha: ex quibus filios. xii. genuit: & unā filiam: quæ regresso Iacob de Mesopotamia ad Chananæam: uiolata est a Sichem filio Emmor regis Sicimorum: quare indignati fratres eius totam ciuitatem percusserunt in ore gladii. cap. xxvii. car. vii.
 Morit Ysaac in Ebron: & sepultura filiis suis: Rebecca uxore prius defuncta. cap. xxviii. car. ix.

¶ Incipit Liber secundus.

- ¶ Quomodo Esau & Iacob Ysaac filii habitacula diuiserunt: & Esau quidem Idumæam tenuit: Iacob autem Chananæam. cap. i. car. ix.
 Quomodo Ioseph iunior filiorum Iacob somniis ei demonstrantibus sceleritatem futuram inuidiam sustinuerit fratrum. cap. ii. car. ix.
 Quomodo idem ipse in Aegyptum uenundatus a fratribus propter odium quod habebant in eum: iactusque insignis & clarus: ubi fratres habuit subiectos. cap. iii. car. x.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Iacob audito quia Ioseph uiueret in Aegypto: & clarus ibi haberetur: descendit ad eum cum tota domo sua. cap. iiii. car. xiii.

De morte Iacob & de sepultura qua sepultus est in Ebron a filiis: de morte quoque Ioseph & fratrum eius. cap. v. car. xiiii.

De oppressione filiorum Israel in Aegypto per Pharaonem: & de natiuitate Moyfi quem educauit filia Pharaonis: & adoptauit sibi in filium: & de sacrorum scriba qui uoluit interficere puerum concalcantem coronam regis: quam puero rex imposuerat. cap. vi. car. xiiii.

Postquam creuit Moyfes iniunctum est ei bellum Aethiopicum: ubi copulata ē filia regis Aethiopum in matrimonio. Vnde odium & inuidiam magnam contraxit Aegyptiorum. cap. vii. car. xv.

Moyfes cognitis insidiis regis Aegypti latenter effugit & ueniens in Madiam: habitauit cum Raquele sacerdote: cuius filiam accepit uxorem. cap. viii. car. xv.

De rubo qui uidebatur Moyfi quasi arderet: qui tamen non comburebatur: ubi audiuit mandatum diuinum ut reuertens in Aegyptum: liberaret filios Israel de oppressione Aegyptiorum. cap. ix. car. xv.

Moyfes regressus est in Aegyptum secundum mandatum domini: ubi faciens signa & prodigia maxima eduxit filios Israel de Aegypto in manu ualida. cap. x. car. xvi.

Quomodo Aegyptii poenitentia ducti quod dimisissent filios Israel insecuti sunt eos usque ad mare rubrum: quod diuissum uirga Moyfi praecipiente domino: ingressi sunt filii Israel: & sicco uestigio transferunt illud: Aegyptii autem persequentes ingressi sunt post eos: sed reuertente mare in se: ipsi suffocati sunt fluctibus. cap. xi. car. xvii.

Incipit Liber tertius.

Quomodo Moyfes populum ex Aegypto sumens duxit ad montem Syna: multo itinere fatigatum. cap. i. car. xvii.

Quomodo pugnantes cum Hebraeis Amalechitis & qui cum eis erant deuicti sunt: & Israel praedam hostium perceperunt. cap. ii. car. xviii.

Quia socer suum Ietro Moyfes ad se uenientem ad montē Syna libenter excepit. cap. iii. car. xix.

Quomodo persuasit ei ut distribueret populum per millenarios & centenarios qui prius inordinatus erat. cap. iiii. car. xix.

Quomodo haec singula fecit Moyfes socero monente. cap. v. car. xix.

Quomodo Moyfes ascendit in Syna montē accepta: & a deo leges: Hebraeis dedit. cap. vi. car. xix.

De tabernaculo quod fecit Moyfes in deserto ad honorē dei: ut templū esse uideretur. cap. vii. car. xx.

De arca qualiter facta sit in qua tabulas legis collocauit. cap. viii. car. xxi.

De mensa propositionis in qua omni septimana duodecim panes azimi ponebant. cap. ix. car. xxi.

De candelabro aureo: & altari interiori & exteriori. cap. x. car. xxi.

Quae sunt uestimenta sacerdotum & pontificis. cap. xi. car. xxi.

Quomodo Aaron eligitur in sacerdotem: & quomodo Moyfes purificauerit tabernaculum & sacerdotes: & quemadmodum de festiuitatibus: & singulis diebus fuerit constitutum. cap. x. i. car. xxii.

Quia Moyfes procedens a Monte Syna cum populo: eduxit eum ad locum qui dicitur Eserioth ubi murmurantibus filiis Israel pro desiderio carnum dominus immisit Coturnices: & de plaga quae secuta est esum carniū. cap. xiii. car. xxiii.

Quomodo exinde Moyfes duxit populū ad fines Chananzorū: unde misit exploratores: xii. qui considerarent eorum regiones & ciuitates: qui reuersi post quadraginta dies: terrorem & metum incusserunt filiis Israel: quasi non possent expugnare Chananzos: unde illi in desperationem adducti consilio inito decreuerūt redire in aegyptū: Moyse & Aaron interēptorūque iratus nō eos sed filios eorum: terrā repromissionis iteraturos: ipsos autē p. xl. annos in deserto praedixit esse morituros. cap. xiiii. car. xxiiii.

Incipit Liber quartus.

Bellum Hebraeorū absque notitia Moyfes contra Chananzos gestū: atque deuictū. cap. i. car. xxv.

Seditio Chore & plebis contra Moysem & fratrem eius de sacerdotio. cap. ii. car. xxv.

Quemadmodum Moyfes instituit decimas dare leuitis & sacerdotibus: & de morte Manae & Aaron primi sacerdotis domini: cui successit Eleazarus filius ipsius. cap. iii. car. xxvii.

Quemadmodum commiserunt Seon & omnes reges Amorreorum bellum: uicitque eos Moyfes & filii Israel: terras eorum & ciuitates tenentes & hereditate possidentes. cap. iiii. car. xxvii.

De Balach Moabitarum rege: seu de Balaam propheta cuius asina humana loquela usa est: qui post benedictiones quibus benedixit filiis Israel consilium dedit Balach qualiter seduceret populum per mulieres Madianitas: & de ultione quae secuta est: & seductos Hebraeos: et seductores Madianitas: ubi Moyfes Iosue successorem sibi constituit. cap. v. car. xxvii.

Moyfes alloquitur populum ante mortem suam: et tradidit ei librum legis: et quemadmodum ab hominibus est ablatum. cap. vi. car. xxix.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

¶ Incipit Liber quintus.

¶ Quò Iesus duxit Hebræos exercitū: & dū pugnaſſet contra Chananæos: & deuiciſſet terram eorū: p̄ iortes funiculoꝝ ē p̄tus: & de morte ipſius ioſue: & p̄tiſicis Eleazari. cap.i.car.xxxiii.

Quò moriēte duce filii iſrael ſcēliciter aliq̄nto tpe pugnauerūt cōtra Chananæos. c.ii. car. xxxv.

Quò pducēte tempore iſraelitæ transcendētes patrias leges ad grandes ærūnas deducti ſunt: & ſeditione facta: adinuicem pugnauerunt: huiusmodi cauſa pro qua delara eſt tribus Benjamin præter ſexcentos uiros. cap.iii.car.xxxvi.

Quò poſt hanc afflictionē iſraelitæ rursus ipſe agentes opprimunt a Chananæis: & a Curſato rege aſſynorū cui ſeruierūt anis octo ſed poſtea libertas eis reſtituta eſt p̄ Zenizē belli filiū: principante anis quadraginta: qui apud Phœnicas dicitur iudex. cap.iiii.car.xxxvii.

Quò rursus populus noſter annis .x. & octo ſeruierunt Moabitis: & a quodā Aoth noīe ſeruitute priuatus ſit eo principatum annis .lxxx. tenente. cap.v.car.xxxvii.

Quomodo Chananæis eos in ſeruitutē redigētibz p̄ annos .xx. liberati ſunt p̄ Barachū & Delborā: qui eorū principes fuerunt. cap.vi.car.xxxvii.

Quò purgātes Amalechitæ cōtra iſraelitas uicerūt: eorūq̄ prouinciā afflixerunt anis ſeptē quos liberauit dominus p̄ Gedeon: q̄ ſup populū fuit annis quadraginta. cap.vii.car.xxxvii.

Quò Abimelech filius Gedeonis ex cōcubina mortuo patre arripuit principatū: interfectis cūctis fratribz ſuis excepto uno: & de pœna quā exoluit p̄ fraternā cæde. cap.viii.car.xxxviii.

Quò iſraelitæ relinquētes legē dei opprimunt ab Ammonitis: quos liberauit dominus p̄ iepte Galaaditem qui tenuit principatū per ſex annos. cap.ix.car.xxxviii.

Prænunciatio natiuitatis Samſon: & fortitudo eius: & quantorūq̄ malorum auctor fuerit Palæſtinis. cap.x.car.xxxix.

Poſt mortē Sāſon p̄fuit iſrahelitis Heli ſacerdos & de Noemi uxore Elimelech: ſeu de Ruth Moabide: quā duxit uxore booz: pater Obed patris ieſſe: patris David. cap.xi.car.xl.

De ortu Samuel p̄phetæ: qui p̄dixit cladē iſraeliticā: filiūq̄ Heli ſacerdotis p̄ditionē. c.xii.ca.xl.

Quò filii iſrahel pugnātes cū Palæſtinis ceſi ſunt: filii Heli ſacerdotis in bello pereunt: arca dei capta abducitur: ipſe ſacerdos cōpro qd factū eſt: de ſella corruens: mortuus eſt: cū tenuiſſet principatum xl. annis. Continet hic liber tēpus annorū quadringentorū ſeptuaginta ſex. cap.xiii.car.xli.

¶ Incipit Liber ſextus.

¶ Interitus Palæſtinorū & terræ eorū: per iram dei propter arcam quæ ab eis fuerat capta: & quem admodum eam remiſerunt ad hebræos. cap.i.car.xli.

Quēadmodum Palæſtinorū exercitus ſuper eos uenerit: & de uictoria Hebræorum: quā ducatu Samuelis p̄phetæ adepti ſunt. cap.ii.car.xli.

Quod Samuel pp̄ ſenectutem eſſet iſirmus: ſuis filiis res deſpensandas iniunxit. cap.iii.car.xlii.

Quod dū illi principatū bene non regerent: populus per iram petiuit regem. cap.iiii.car.xlii.

Prælium Saul ſup Ammonitarū gentem: & uictoria hoſtiūq̄ uictatio. cap.v.car.xlii.

Quēadmodum denuo Palæſtini pugnantes deuicti ſunt ab hebræis. cap.vi.car.xlii.

Bellum & uictoria Saul cum Amalechitis. cap.vii.car.xlii.

Quia præuaricante Saul mandata p̄phetæ Samuel: alius rex David ſubente deo latenter eſt factus. cap.viii.car.xlii.

Quēadmodum denuo pugnauerāt palæſtini aduerſus hebræos adhuc regnante Saul & monarchia David cū Golia: q̄ palæſtorū erat eximiꝝ: eiꝝq̄ p̄p̄tio & deſectio palæſtinorū. c.ix. car.xlv.

Quēadmodū miratus Saul fortitudinem David: ei ſuā filiam copulauit. cap.x.car.xlvi.

Quēadmodum poſt hæc ſuſpectum David ſibi rex Saul perimere ſeſtinauit. cap.xi.car.xlvi.

Quia ſæpius David per ſaul periculum mortis paſſus effugit: & ſecundo eum ſuper ſe uenientem habens poteſtatem noluit interficere. cap.xii.car.xlvii.

Quēadmodum caſtrametantibus palæſtinis: iterū hebræi bello deuicti ſunt: & rex eorū ſaul pugnando mortuus eſt una cum filiis. cap.xiii.car.xlix.

¶ Incipit Liber ſeptimus.

¶ Quomodo dauid quidem ſuper unam tribum in Ebron ciuitate regnauit: & ſuper aliam multitudinem filius ſaul. cap.i.car.li.

Quia eo interfecto dolo amicorū omne regnum dauid accepit. cap.ii.car.lii.

Quò obſidens hieroſolymam dauid: & capiens ciuitatē: expulit quidem ex ea Chananæos: & iudeos in ea conſtituit: & de amicitia facta inter ipſam: & irā Tyri regem. cap.iii.car.lii.

Quò ſecundo pugnantes contra ſe palæſtinos in hieroſolymis uicti: & de arca dei de cariathæ-

rim in Hierosolymam deducta.

Pugna quā habuit dauid cōtra palæstinos & Moabitas: & Adrazamm regem: & damascenos: atq; uictoria: & de amicitia facta inter ipsum & Thou regem. cap. lili. car. lii.

Quō cōtra Ammonitas: & Mesopotamēnos pugnauerit ac praualerit. cap. v. car. liii.

Quoniā dauid concubuit cū Bersabæ uxore Vniæ: & ipsum Vniam fecit occidi gladio filiorum Ammon: & de uerbo Nathan ad eū missi pro peccato quod cōmiserat. cap. vi. car. liiit.

Quoniam Ammon filius dauid mixtus est sorori suæ Thamar: pro qua re Absolon frater eius in terfecit eum: & de fuga Absolon: & reuocatione ipsius ad patrem. cap. vii. car. liiiii.

Quō dauid domesticis contra eum seditionē facientibus a filio sit expulsus: dū uero pugnaret cōtra simul patrem Absolon cū exercitu suo deperit. cap. viii. car. lv.

Quō post mortē absolon dauid reuersus est ad regnū: & ad sedem regni hierosolymani: & de seditione quā mouit contra eum seba filius bochri. cap. ix. car. lvi.

De expiatione sceleris: quod cōmisit saul in Gabaonitas: cuius cā facta est fames in prouincia: & de piliis aduersus palæstinos sceleriter gestis: seu de fortibus dauid. cap. x. car. lvii.

Quomodo rex dauid iussit dinumerare populum contra mandatū domini: & de plagis: quæ secuta est transgressionem. cap. xi. car. lviii.

Rex dauid sceleriter uiuens in regno Salomoni filio mādauit de ædificatione tēpli & quantā materiā ei auri & argenti lapidūq; p̄ciosorū p̄parauerit ad tēpli ædificium. cap. xii. car. lix.

Quomodo rex dauid senex factus & frigidus per adoleſcētulam uirginē noīe Abisag calefactus est & de adonia filio danid qui usurpauit sibi imperium: & quoniā solomon unctus est in regem iubente dauid patre eius: cui rursus mandauit ædificationem templi: dans ei descriptionem & constitutionem ædificii. cap. xiii. car. lix.

Rex dauid sciens se moriturū: & uocans filiū suum solomonē: plenius instruxit eū de obseruatione mandatorū dei: & de his quos nouerat p̄cna dignos: post hoc mortuus est & sepultus a filio suo solomone: & multæ diuitiæ cum eo sunt reconditæ. cap. xiv. car. lxx.

Incipit Liber octauus.

Quomodo solomon suscepit regnum: & peremit Adoniam iobab & semmel. cap. i. car. lxi.

De sapientia eius & intellectu: atq; diuitiis. cap. ii. car. lxi.

Quō primus in hierosolymis ædificauit templū: & de prauaricatione qua prauaricatus est circa senectutem: simul & de obitu ipsius. cap. iii. car. lxii.

Quō subiectorū quendam hieroboā fecerunt sibi regem decem tribus recedentes a domo dauid & in duabus tribubus regnauit filius salomonis Roboam. cap. iiii. car. lxvi.

Quia sesach ægyptiorum rex castrametatus est contra hierosolymam: & cinitate deuicta: diuitiæ eius transmigravit in ægyptum. cap. v. car. lxvii.

Bellum hieroboā regis israhel cōtra filium Roboā abiā: & triumphus abiæ. cap. vi. car. lxviii.

Quia generationē oēm hieroboā qdam noīe Baasa p̄mens: ipse tenuit p̄cipatū. cap. vii. car. lxviii.

Bellū æthiopū cōtra hierosolymitas: regnāte sup eos asa: & cædes æthiopū. cap. viii. car. lxviii.

Quia gnatiōe Baasā pempta: regnauit sup israelitas amari: & post eū fili⁹ ei⁹ achab. cap. ix. car. lxix.

Quomodo regnante achab prophetauit Helyas: & de signis quæ fecit: & quia discipulum elegit Elisæum. cap. x. car. lxx.

De morte Naboth & agri eius possessione iniusta: & qd Adath damasci: & syriæ rex secundo Zahab pugnauit & uictus est: & de religiōe seu gloria iosaphat regis hierosolymorū. cap. xi. car. lxxi.

Quō Achab cōtra syros pugnando deuictus est: & ipse disperit. cap. xii. car. lxxi.

Incipit Liber nonus.

Quēadmodum castrametatus est iosaphat contra Moabitas: & domino pugnante mirabiliter sine p̄zilio uicerit eos. cap. i. car. lxxi.

De Ochozia rege israhelitarū: seu de mirabilibus Heliæ prophetæ: & qd sublat⁹ ē ab hominibus relinquens discipulum Heliæum. cap. ii. car. lxxii.

Rex iorā: rex iosaphat: & rex idumæ: castra mouentes contra Moabitas: depopulati sunt terram eorū: & de morte iosaphat: deq; mirabilibus helysei prophetæ. cap. iii. car. lxxii.

Castra syrorū & damasci cōtra iorā regem israhelitarū: & quō ipse obsessus in Samaria periculum famis & obsidionis inopinabiliter & mirabiliter euitauerit: & de morte Adezer regis damasci: cui successit Azahel seruus eius: qui multis malis affecit israel. cap. iiii. car. lxxiii.

Quō equocus regis israel iorā rex hierosolymorum: iterum apice potitus post iosaphat & fratres & paternos amicos occiderit. qd faciente iniquitates idumæa recessit ab eo: & irruentibus sup eū arabis: domus eius uxores & filii piter corruerūt: postquā calamitatem & ipse mortuus ē: cui successit fi

Ius qui solus evaserat nomine ochozias.

Quia Ioram rex israel mortuus est a principe equitatus nomine Hieu interfectus simul & hierosolymorum rex Ochozias: qui Hieu mortuo ioram regnavit in Samaria: & exterminavit domū Achab & culturam Baal cum sacerdotibus eius: quare accepit repromissum: filios eius esse regnatos usque in quartam generationem.

Quia achab regis filia noīe Athalia: post mortem filii sui Ochoziæ Hierosolymis imperavit: qua interficiens pontifex Ioiadas: filium Ochoziæ ioas constituit regem.

Castra Azahel regis Damascenorum super israelitas: & quæadmodum vastata eorum provincia & civitate Samaria: rursus post breve tempus castrametatus contra hierosolymitas: multasq; pecunias ab eorum rege percipiens: remeavit in Damascum: & de morte Helisæi prophetæ: seu de virtute: quā ostendit post mortem: in mortuo suscitato.

Quia Amasias hierosolymorum rex castrametatus contra Idumæos & Amalechitas: devicit eos: & de contemptu ipsius in dominum.

De vindicta quæ secuta est eum per ioas regem israelitarum: qui pugnans devicit eum: & captum duxit hierosolymam: ubi destructa parte muri: & ablatis thesauris: regem a captivitate resoluit: & regressus est Samariam.

Bellum hieroboā regis israelitarū cōtra Syriam: & historia ionæ prophetæ: & de Ozia filio Amasie rege hierosolymorum: quō gentes in circuitu positas subingarit: & quam clarus fuerit: qui tamē nē dicans sibi honore pontificali lepra percussus est: & deficiens obiit.

De malis quæ prouenerunt israelitis sub diuersis regibus: a diuersis regibus Assyriorum: & de ioa thā Ozia filio rege hierosolymorum: & de prophetia Naum prophetæ.

De malis quæ passus est rex Achaz a Rasin rege Syriæ: & Phaceia rege israel: quare misit nuncios ad regem Assyriorum: petens ab eo solatiū: qui ueniens Damascū cepit: rasin regem eius occidit: damascenos transfudit: & assyrios in Damasco constituit israelitas quoq; grauiter afflixit.

Quia rex Assyriorum Oziam regē israel fecit sibi tributarium: & de Ezechia filio Achaz rege hierosolymorum: qui iustus fuit: & religiosus: & quia spreuit regem Assyriorum.

Quomodo Salmanasar rex Assyriorum castrametatus contra Samariam: annis tribus eam obsidens cepit: regē eius Oziam captū abduxit: decem tribus de terra israel transmigravit in Mediam: & p̄da gentes alienigenas posuit in Samaria.

Incipit Liber decimus.

Bellū regis Assyriorum Sēnacherib contra hierosolymā: & Ezechia regis opp̄ssio.

Quæadmodum deperit assyriorum exercitus una nocte: & rex eorum domū reuersus. filiorum insidiis interemptus est.

Quomodo Ezechias infirmatus usq; ad mortē quindecim annis adiectis sibi a domo superuixit: cum pace degens postea defunctus reliquit successorē regni Manassen.

Quia castrametati contra eū Chaldei & Babylonii reges: & captū agentes duxerunt in Babyloniam: & multo tempore ibidem retinentes: miserunt rursus eum in regnum: & de iosia rege: quam religiosus & iustus fuit.

Quomodo ægyptiorum regem Nechaon agentem exercitum contra Babylonios: & per iudæā iter facientem prohibuit rex iosias: pugnaq; cōmissa uulneratus reductus in hierosolymam defunctus: & cuius filium ioacham regem hierosolymitarum fecerunt.

Quæadmodum cōgressus est Nechaon contra Babyloniarum regē circa eufratē fluium: & reuertēs in ægyptum: uocatum ad se ioachā regem hierosolymorum filium. iosia uinctū duxit in ægyptum. fratrē uero eius heliachim in Hierosolymis constituit regē: mutans ei nomē ioachi.

Bellum Nabuchodonosor regis babyloniorum cōtra Nechaon regem ægypti quo devicto: & omni Syria sibi subingata: quæ ante sub rege ægypti erat: uenit hierosolymam: & regem eius ioachim fecit sibi tributarium.

Quomodo tertio año post discessum regis Babylonis: ioachi denuo ægyptios ē secutus: cui p̄phetæ Hieremias de p̄ditiōe sua & ciuitatis futura p̄ regē Babylōis: q̄ & euenit: nā nō post multū t̄ps Nabuchodonosor castrametatus cōtra eū: & susceptus intra citatē: ioachi qdē pemit filiū uero ei⁹ ioachi constituit regē: & multos captiuos duxit i babylonē: inter quos erat ezechiel p̄pheta.

Quō p̄nia ductus rex Babylonis: eo q̄ ioachi fecisset regē: misso exercitu: eū in hierosolymis obse dit: q̄ accepto iureiurando: ut nihil pateret malis: nec ipse: nec citas matrē & amicos tradidit obsides: sed rex Babylōis rupit iusiurandū: nā regē cū matre & amicis: simul ēt cum omni iuuentute ciuitatis uictū p̄cepit ad se adduci: patruū uero eius Sedechiā regē constituit i hierusalē.

Quomodo ēt hunc audiens ægyptiis p̄bere solatia: & amicitias cū eis habere castrametatus contra hierosolymam: fori eam obsessione cepit: & incenso tēplo Sedechiam & populū migravit i Babyloniam: in qua transmigratione fuerunt: Daniel: Ananias: Azarias: Misael: uala quoq; sancta: quæ erant in ministerio templi asportata sunt.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quomodo Godoliam præfecit provinciæ rex Babylonis: quo percussio a quodam Ismaele: timētes reliquæ israel regem Babylonis: intraverunt ægyptum quod nō cessit eis i prosperum: nam rex Babylonis post tempus intrauit ægyptum cum manu ualida: & subuertit eam: iudeos uero qui illo sugerant: captiuos duxit in Babyloniam. cap. xi. car. lxxxii.

Visio somniorum Nabuchodonosor: & interpretatio eorum per Danielem: trium quoq; puerorū in fornacem immissos: sed nulla lesio. cap. xii. car. lxxxiii.

Regum babyloniorum inuicem successio: & per mortē ablatō regni Babylonicī sub Baltazare per Cyrum & Dariū subuersio. cap. xiii. car. lxxxiiii.

Daniel sub Dario in lacum leonum immissio: sed nulla lesio honor & claritas daniel & prophētiæ eius. cap. xiiii. car. lxxxv.

Incipit Liber. XI.

Qualiter Cyrus persarum rex iudeos a Babylonia ad propriam redire terram: & templum reædificare præcepit: dans eis pecunias. cap. i. car. lxxxvi.

Quō prohibuerunt eos p̄sides regis: templum reædificare impediētes. cap. ii. car. lxxxvi.

Qualiter defuncto Cyro filius eius Cambyſes accipiens regnū interdixit omnino iudeis tēplū reconstituere. cap. iii. car. lxxxvii.

Quia darius rex Persarum Hyſtaſpis filius honorauit gentem iudeorum: & templum eius ædificauit. cap. iiii. car. lxxxviii.

Quia post ipsum filius eius Xerxes familiariter iudeos tractauit. cap. v. car. lxxxviii.

Quomodo regnāte Artaxerxes: gens iudaica pene cuncta delata est. cap. vi. car. lxxxix.

Qualiter Vagoſus dux Artaxerxis: iunioris multa in iudeos iniuriosa cōmisit. cap. vii. car. xcii.

Quanta iudeis rex Macedonū Alexāder bona fecit: postquā iudeam obtinuit. cap. viii. car. xcii.

Incipit Liber. XII.

Ut Ptolemæus filius Lagi fraude uel dolis capiens hierosolymam uel iudeam multos migrant ad ægyptum. cap. i. car. xciii.

Qualiter filius eiusdē Ptolemæi q̄ Philadelphus appellatus ē: leges iudeorū i græcā trāstulit linguā: multosq; captiuos Eleazaro p̄cipi sacerdotū dōauit: & ornāmēta deo deuouit. cap. ii. car. xciii.

Quēadmodum honorauerunt reges asiæ gentē iudeorum: ciuesq; multos ex ipsis in subiectis suis ciuitatibus statuerunt. cap. iii. car. xcvi.

De infelicitate iudeorum quam postea emendauit iosephus filius Tobia: componens amicitias cum Ptolemæo cognomine Epiphane. cap. iiii. car. xcvi.

De amicitia Lacedæmoniorū factis cum Onia p̄cipes sacerdotum iudeæ gētis. cap. v. car. xcvi.

Seditio potentium inuicem iudeorum: quorum quidam transierunt ad Antiochum Epiphane leges patrias relinquentes: ipse autem Antiochus exercitum ducens: & hierosolymam ciuitatem tēplumq; uastauit. cap. vi. car. xcvi.

Qualiter uetante Antiocho iudeos patriis uti legibus: Mathathias filius iohannis regem contempsit: & ducē Antiochi interemit. cap. vii. car. xcvi.

De morte Mathathia: qui ualde senex defunctus: filiis suis gubernationem reliquit: ex quibus iudas Machabeus principatum adeptus: adiuantibus fratribus inimicos a provincia expulit: trāsgrefsores iudeos puniuit: terram suam ab omni malo purgauit. cap. viii. car. xcix.

Quēadmodum duces Antiochi apolonius & Seron congressi cum iuda: uicti interierūt: & quia Antiochus Lysia cuidam gubernationem regni relinquens: ipse abiit in Persida congregare pecunias. cap. ix. car. xcix.

Quēadmodum Gorgia uel Lysia exercitus contra iudam ueniens uictus perit: post quem triumphum iudas ingressus hierosolymam: tēplū purgauit: altare statuit: hostias deo immolauit: cum iam tres anni p̄rerissent uiolationis templi sub antiocho. cap. x. car. xcix.

Ut iudas bellū gerens cōtra idumæos & cōtra Ammonitas triūphās subiecit eos. cap. xi. car. c.

Qualiter Simon frater eius militās cōtra Tyron ac Ptolemaidē edomuit eos: & quia ipse iudas bis congressus cū Timotheo ducē antiochi fortiter triumphauit. cap. xii. car. c.

Qualiter Antiochus nomine Epiphanes apud Persas defunctus est. cap. xiii. car. c.

Quēadmodū antiochus eupator successit patri in regnūq; militā cōtra iudeos cū Lysia p̄ducēs iudā in tēplo cōclusit. multoq; obsidionis tpe transactō: audita fama inuasionis regni sui p̄ Philip-pum quēdam amicitias cum iuda fecit: & ita decenter ab iudæa discessit. cap. xiiii. car. c.

Demetrius Seleuci filius fugiens a Roma: & perueniēs Tyrum: imposuit sibi diadema: interfecto Antiocho Eupatore: cum ducē suo Lysia: & de Bachide quem milit Demetrius cum exercitu com-præhendere iudam. cap. xv. car. ci.

Qualiter dux nicanor post Bachidē destinatus aduersus iudā: cum exercitu p̄iit. cap. xvi. car. ci.

Iudas mittēs Romā rogabat p̄ nūcios: Romanos sibi auxiliares esse & amicos. cap. xvii. car. ci.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quod rursus post mortem Nicanoris ad iudæam Bachides transmissus triumphauit: & quem ad modum pugnans prostratus est. cap. xviii. car. cii.

Incipit Liber. XIII.

Qualiter Ionathas frater Iudæ: defuncto eo ducatum suscepit. Et quemadmodum Bachidē de bellans: facere eum amicitias secum: & a provincia coegit abscedere. cap. i. car. cii.

De alexandro Epiphanis antiochi filio ueniente a Syria: ducēte bellū cōtra demetriū. Et quāliter demetrius legationē ad Ionathā trāsmittēs: cōponit cū eo amicitias: donaq; ei multa p̄buit. c. ii. car. cii.

Quomodo Alexander hæc audiens: & uincens Demetrium principem sacerdotum Ionathan ordinauit. cap. iii. car. ciii.

De amicitis Oniæ cum Philometore Ptolemæo: per idem factis tempus: & ut ædificauit templū quod Oniæ dicitur: secundum illud quod Hierosolymis erat. cap. iii. car. ciii.

Quemadmodum Alexander. defuncto demetrio: accepit regnum Syria: iuncta sibi in matrimonio filia ptolemæi: & quia amicitias cum Ionatha faciēs magnifice eum honorauit. cap. v. car. ciii.

Vt demetrius demetrii filius: nauigans in Syriam a Creta cum exercitu conturbauit Alexandrū fama aduentus sui. Et de Apollonio duce alexandri: qui bellum mouit aduersum Ionathan: ipso tamē Ionathe triumphum obinente. cap. vi. car. ciii.

De infidiis quas Alexander parauit ptolemæo: quas deprehendens ptolemæus iratus ablata eius matrimonio filiam suam iunxit demetrio filio demetrii cum quo etiam duxit exercitum contra alexandrum: quo deuictio ipse quoque periit. Demetrio aliæ principatum obtinente: qui & amicitias fecit cum Ionatha: confirmans ei principatum sacerdotii. cap. vii. car. ciii.

De Tryphone apameno: qui bellans contra demetrium: antiocho filio alexandri tradidit principatum componens amicitias cum Ionatha. cap. viii. car. cv.

Quemadmodum Tryphon demetrio a parthis capto: contra foedus fraudibus Ionathan comprehensens interfecit. Fratremque eius Simonem cui gens iudæorum principatum tradidit: fraudibus circumuenire uolens minime præualuit. cap. ix. car. cvi.

Quomodo Tryphon occiso Ionatha: perfidus existens antiocho alexandri filio: qui Theos nominabatur ipsum interemit: & obtinuit principatum eius: cuius insolentiam declinans exercitus cōtulit se ad Cleopatram uxorem demetrii: quæ uiduata morte eius: fratrem ipse antiochum qui pius dicebatur ad nuptias suas & ad imperium inuitabat. cap. x. car. cvi.

Quomodo antiochus cognomenato pius: positus nuptiis Cleopatræ uxoris fratris sui demetrii: & crescens indies exercitum produxit aduersus Tryphonem: quem obsidens in dora castello: accepit auxilium & solatium a Simone principe sacerdotum: & de morte Tryphonis. cap. xi. car. cvii.

Quemadmodum Tryphone interempto: Antiochus oblitus beneficiorum Simonis Cēdebeuni cum exercitu misit ad expugnandū eum: quem tamē simon pugnās fortiter deuicit. cap. xii. car. cvii.

Quod a genere Ptolemæi in conuiuio dolo peremptus est simon. Ptolemæus autem uinciens uxorem: & duos filios eius: principatum ipse tenere conatus est. cap. xiii. car. cvii.

Vt nouissimus filiorum simonis Hyrcanus ducatum accipiens: obsedit multo tempore Ptolemæum in castello quod dagon uocatur. cap. xiiii. car. cvii.

Quemadmodum antiochus exercitum ducens contra Hyrcanum: castra soluit: accipiens ab Hyrcano talenta trecenta: & amicitias cū eo composuit. cap. xv. car. cvii.

De Hyrcani militia post mortem antiochi apud parthos defuncti contra Syriam: & quā multas potentes ciuitates obtinuit. cap. xvi. car. cvii.

De amicitis alexandri Zabine cognomine cū Hyrcano: & quō deuictus ab Hyrcano antiochus Cyzicenus amisit iudæā: & de felicitate nel pace iudæorū Hyrcano principatū agente. c. xvii. car. cviii.

Quo defuncto Hyrcano: filius eius aristobulus suscipiens principatū: primus sibi diadema imposuit: fratribus suis præter antigonum in uincula coniectis: qui etiam matrem suam uinculis & penuria consumens: ipsum quoq; antigonū fratrem suum quem consortem regni habebat accusationibus inuidorū alienatus ab eo iussit interfici. cap. xviii. car. cviii.

Quemadmodum defuncto aristobulo: frater eius alexander succedens in principatu: contra syriā & phœnicem: & arabiam exercitum ducens: multas gentes subegit: & de ptolemæi Latini contra alexandrum pugna & uictoria. cap. xix. car. cix.

Quō pugnans demetrius Ceraunus contra alexandrū: uicit eum. cap. xx. car. cx.

Antiochi q̄ liber pater dicebat militia contra iudæā: atq; plium arethæ regis contra alexandrū quē & deuincens: cū patris a iudæa discessit: & de morte alexandri. cap. xxi. car. cx.

Quemadmodū post alexandri mortem uxor eius alexandra imperium per nouē annos rexit: & uiuens cū pace gloriaq; defuncta est. cap. xxii. car. cx.

Incipit Liber. XIII.

Quemadmodum post mortem alexandræ nouissimus eius filius aristobulus: contra Hyrcanū fratrem pro regno bellauit. cap. i. car. cxi.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

- De antipatro patre Herodis qui iunabat patrē Hyrcanū aduersus Aristobulū. cap. ii. car. cxi.
 Cum suscepisset Hyrcanus exercitū: & contra Aristobulū produxisset: & in pugna uicisset: ad Hierosolyma eū p̄secutus est: ubi cum exercitu obsidebat ciuitatē. cap. iii. car. cxi.
 Qualiter Scane ab Armenia Magnus Pompeius ad partes Syriæ transiit: & q̄ legati uenientes Hyrcani & Aristobuli: auxilia petierunt. cap. iii. car. cxii.
 Quēadmodū Aristobulus cū iellexisset Pompei cōsiliū: ad sua discessit: aduersus quē indignatus Pōpeius exercitū p̄duxit: & Aristobulū in alexandriū castellū fugauit. cap. v. car. cxii.
 Quēadmodū aristobolus grauer ferēs q̄ p̄ter spem sibi a Pompeio euenisset: bellū pauit sed poſtea p̄nitens pacē postulauit: pecunias offerens: quas tamen minime soluit. cap. vi. car. cxii.
 Qualiter irritatus Pōpeius aristobulū ligauit: & ad ciuitatē obſidēdā accessit. cap. vii. car. cxii.
 De modestia Pōpei & religioſitate: q̄a nullatenus paſſus est tangere tēpli pecunias: licet multæ fuissent: & q̄a aristobulū romam niſtū cū filiis perduxit. cap. viii. car. cxii.
 De modestia Pōpei & religioſitate: q̄a nullatenus paſſus est tangere tēpli pecunias: licet multæ fuissent: & q̄a aristobulū romam uiſtum cū filiis perduxit. cap. ix. car. cxiii.
 De Scario q̄ militiā cōtra petrā urbē tunc regnū arabū abſcentē produxit. cap. x. car. cxiii.
 Quēadmodū aristobuli filius alexander fugiens Pompeiū ad iudæā p̄nitit: ubi multo exercitū congregato: bellū contra Hyrcanū & antipatrum produxit. cap. xi. car. cxiii.
 Quēadmodum cum flexisset alexandrum mater ſua tradere ſe cum caſtellis: Gabinus alexandrum dimiſit. cap. xii. car. cxiii.
 De aristobulo qui cum a Romana ciuitate ad iudæam fugiſſet: tentus a Gabinio: ruſus captiuſq; tranſmiſſus eſt. cap. xiii. car. cxiii.
 De Craſſi ſueceſſoris Gabini contra parthos expeditione & aſcenſus eius in iudæam: pecuniarūq; templi de populatione. cap. xiii. car. cxiii.
 Vt Cæſar Aristobulum ſoluere cupiens: & cum duobus agminibus in iudæam tranſmittere a Pōpeianis ueneno necatus eſt. cap. xv. car. cxiii.
 Qualiter Scipio alexandrum aristobuli filium ſecuri percuffit. cap. xvi. car. cxiii.
 De expeditione Cæſaris ad ægyptum: & quēadmodum auxilium ei Hyrcanus & antipater deſideraſſent: iudæoſq; auxiliatores ei feciſſent. cap. xvii. car. cxiii.
 Quēadmodum antipater cū bene pugnaſſet: amicitia Cæſaris acquiſiuit. cap. xviii. car. cxiii.
 Vt Cæſar antipatro tutelam iudææ credidit: & epistoſe cum ſenatuſcōſulib; de amicitia iudæorum directe ſunt. cap. xix. car. cxiii.
 Qualiter antipater filiis ſuis Hyrcano & Herodi gubernationē habēdā p̄miſit. cap. xx. car. cxv.
 Quēadmodum Sextus Cæſar cognatus magni Cæſaris dona cōpiſſet ab Herode duce Galilææ & maximum eum inferioris Syriæ principem ordinauit. cap. xxi. car. cxv.
 Vt Caſſius deſuncto Cæſare cum contra iudæam aſcendiſſet: & prouinciā deſtaſſet ſeptingēta talenta ab eis exegit: & qualiter Herodes circa paſſionē pecuniarū Caſſio ſtudioſus apparuiſſet: & mors Malchi qui contra Herodem ſeditionem excitauit. cap. xxii. car. cxvii.
 De morte legatorum iudææ: qui cum ad Antoniū poſt uictoriam Macedonicam: in Syriam ueniſſent: indignantem inuenerunt: q̄ Herodem accuſarent. cap. xxiii. car. cxviii.
 De expeditione Parthorum contra Syriam: per quam Aristobuli filius Antigonus regno reſtituitur. cap. xxiiii. car. cxviii.
 Quēadmodum Herodes cum Romam ueniſſet: multasq; pecunias promiſiſſet: & a ſenatu uel Cæſare rex iudææ pronuntiatus eſt. cap. xxv. car. cxix.
 De nauigatione Herodis ab Italia in iudæam: pugnaq; contra Antigonum: militiaq; Romana: & Sylano duce. cap. xxvi. car. cxix.
 Quēadmodū Hieroſolymā Soſſio uel Herode obſidētib; Antigonus interit. cap. xxvi. car. cxxi.
 ¶ Incipit Liber XV.
 ¶ Qualiter capta ciuitate per Soſſium & Herodem: Antonius quidem Antigonum in Antiochia interemerit: Herodes autem quadragintaquinque ex amicis illius primates Hieroſolymorum reuerſus extinxerit. cap. i. car. cxxi.
 Quomodo Hyrcanus primus rex iudæorum: & princeps ſacerdotum a Parthorum rege Arſace dimiſſus: ad Herodem reuerſus eſt. cap. ii. car. cxxi.
 Quēadmodum Herodes aristobulum uxoris ſuæ Mariannæ fratrem: principem ſacerdotum ordinauit: & paulo poſt occidit. cap. iii. car. cxxii.
 De Cleopatrarum iudæorum & arabum regnis inſidiata: partem eorum ab antonio poſtulauit: & ad iudæam peruenit. cap. iii. car. cxxiii.
 Quēadmodum Herodes debellaſſet aretham tempore quo antonius a Cæſare in antiochia pugna deſiſtus eſt. cap. v. car. cxxiii.
 De terræ motu per iudæam facti: & intermiſſione hominum uel iumentorum: & de ſermone Herodis quem ad iudæos de inſtauratione belli contra arabas fecit. cap. vi. car. cxxiii.

¶ Quemadmodū Herodes necessario pfecturus ad Cæsare uictorē hyrcanū extinxit. c. vii. car. cxxiii.
Qualiter a Cæsare regnum accepisset: cui per Syriam in ægyptum eunti aduersus Antonium & Cleopatram susceptionem parabat. cap. viii. car. cxxv.

¶ Quemadmodum Herodes cū in ægyptum puenisset a Cæsare multipliciter honorat: & de interfectione uxoris suæ mel aliorū de genere Hyrcanū: & de miris constitutionibus: constructionibus ad inuentionibus more gentilitio: quibus corrupit legem iudaicam. cap. ix. car. cxxv.

De fame p iudæā & Syriam facta: & ut seruauit populos & ciuitates Herodes: & rursus mira & clara opera eius seu sceleritas: & de Esseno quodā qui diuinationis habuit notitiam. cap. x. car. cxxvii.

Qualiter templum post sexcentos annos deposuit: & aliud duplum condidit. cap. xi. car. cxxviii.

¶ Incipit Liber. XVI.

¶ Quemadmodū Herodes filios suos alexandrū & aristobulū de Roma in domū suā reduxit: qui reuersi iudicare cogitabant mortē matris suæ in Salome & cæteris quoque accusatione mater eorū dānata fuit: & quia pater eorū hoc dissimulans: uxores nobilissimas eis iunxit. cap. i. car. cxxix.

Qualiter Herodes ad Agrippam ueniens inuitauit eum ad Iudæam uenire: & profectio Agrippæ ad Oniam. cap. ii. car. cxxix.

Quod herodes multis navigationū circuituionibus secūdo uenit ad Agrippam. cap. iii. car. cxxix.

Interpellatio iudæorū ad agrippā i Onia pñte herode: de quibus Græcos accusabāt. c. iiii. car. cxxx.

Quemadmodum agrippa confirmauit eis leges: Herodesq; ad propria rediit. cap. v. car. cxxx.

Qualiter allocuturus est herodes Hierosolymitas: & quantum partem eis fiscalium preteriti anni concessit. cap. vi. car. cxxx.

Vt perturbatio domus Herodis facta est: Alexander & aristobulus filii herodis indignationem habentes aduersus Salomen sororem regis: & Ferorā fratrem eius: propter mortem matris suæ: & illi econtra maliuolis in eos accusationibus utentes. cap. vii. car. cxxx.

¶ Quemadmodum Herodes indignatus filiis alexandro & Aristobulo: præposuit eis antipatrum de priuata uxore genitum: ipsos autem ad Cæsarem deducens accusauit. cap. viii. car. cxxx.

De Alexandri satisfactione coram Cæsare: & reconciliatione cum patre. cap. ix. car. cxxxi.

¶ Quemadmodum Herodes celebrauit quinquennale certamen in honorem Cæsaris: & mira uel clara opera eius. cap. x. car. cxxxi.

Oppressio iudæorum per asiam & Libyam: & legatio ipsorum pro hoc ad Cæsarem: exemplar quoque Cæsaris & agrippæ: quod pro ipsis ciuitatibus scripserunt. cap. xi. car. cxxxii.

¶ Quemadmodum egens herodes pecuniis: descendit ad sepulchrum dauid: & terrore imaginum territus tumulum desuper statuit: & rursus de perturbatione magna domus herodis: qua etiam alexandrum filium suum iecit in uincula. cap. xii. car. cxxxii.

Vt archelaus rex Cappadociæ reconciliauit alexandrum patri: & ipse in Cappadociam: Herodes autem Romam profectus est. cap. xiii. car. cxxxiii.

Discessio habitantium Traconem a regno herodis & uastatio p duces eius: & de transfugis qui de Tracone puicia ad arabiam recesserūt: quos recepit sylleus pcurator regis arabie. c. xiiii. car. cxxxiii.

Qualiter herodes a Roma reuersus in arabiam transfugas postulabat: quos cum non obtinisset exercitum contra eos produxit: arabas quoque debellauit. cap. xv. car. cxxxiii.

¶ Quemadmodum sylleus accusauit coram Cæsare herodem de incursione quam in arabia fecerat & q; indignatus Cæsar dura uel grania rescripsit ei: quare herodes placare uolens Cæsarem: misit romam Nicolaum damascenum. cap. xvi. car. cxxxiii.

Criminationes Euryclis Lacædemonii contra filios ad patrem Herodem: & quia ligasset eos patre: & ad Cæsarem scripsisset. cap. xvii. car. cxxxiii.

Vt per Nicolaum accusatione liberatus herodes est apud Cæsarem: Sylleus autem accusator herodis morti adiudicatus est. cap. xviii. car. cxxxv.

Qualiter Cæsare præte pbetecōcilio i Beryto habito accusauit filios herodes. cap. xix. car. cxxxv.

Mors iuuenum & sepultura corporum eorum in alexandrio. cap. xx. car. cxxxvi.

¶ Incipit Liber. XVII.

¶ Qualiter Antipater odio hñtus est ab oī gēte pp interfectionem fratrum suorum. cap. i. car. cxxxvi.

Qualiter Herodes rex filios Alexandri & Aristobuli filiorum suorum adoptans: filiam Feroræ illis desponsauit & antipatri: & qualiter antipater persuasit patri desponsationem in suos transferre filios: & qualiter Herodes aduersus Traconitas uolens munitus existeret: Zamarim iudæum qui de Babylone discesserat: & in antiochia degebat euocans ibi constituit: & utebatur illo opposito aduersus Traconitas. cap. ii. car. cxxxvii.

Qualiter Antipater oblectabatur eos qui circa Feroram erant: uolens per illos insidiari patri: & qualiter agnoscens soror regis Salome clam denunciauit fratri: & de interfectione Phariseorum regi aduersantium. cap. iii. car. cxxxvii.

Qualiter rex Herodes præcepit fratri suo Feroræ: ut excluderet uxorem suam: aut eius regno

discederet: & qualiter antipater suspectus patri factus timens eū scribebat amicis in Romam scriberent patri eius ac persuaderent: ut mitteret eum ad Cæsarem cum pecuniis quod persuasum est Herodi filiumq; transmisit: & de morte Feroræ fratris Herodis. cap. iiii. car. cxxxvii.

Accusatio uxoris Feroræ a filiis Feroræ: q; ueneno perisset: & qualiter Herodes exquirens reperit contra se uenenū patū a filio antipatro: & pscrutatus antipatri cognouit insidias. cap. v. car. cxxxviii.

Naugatio antipatri de Roma ad patrē: & qualiter a Nicolao Damasceno Herodis amico fuerit accusatus: p̄sidētib; in iudicio Varone q̄ntilio & ip̄o Herode cū amicis utrorūq; in quo iudicio antipater multis modis cōuincit de facta conspiratione in patrē intantū ut uenenū patri a filio p̄paratū in mediū p̄ferret qd ad expiētū iussu Varonis bibēs unus dānatoq; statim morit̄. cap. vi. car. cxxxviii.

Herodes antipatrū filiū misit in uincula: & legatio missa ab herode ad Cæsare de filio. c. vii. car. cxl.

De ægritudine Herodis: & seditione iudæorū: & q̄a desperans oēs optimates iudæorū p̄cepit occidi in hora mortis suæ & quia tpe illo deportatæ sunt ei litteræ ab legatis ad Cæsare missis habentes dānationem antipatri in arbitrio eius & uoluntate esse positam: & quia inualecente ægritudine malum purgans: cultro se interemisset si præuentus non fuisset. cap. viii. car. cxl.

Qualiter antipater putans Herodem defunctū locutus fuerit custodi corporis de dimissione suæ & propter hæc antipatri peremptio. cap. ix. car. cxli.

Testamentum Herodis ad Cæsarem: & distributio inter eius filios: & qualiter archelaum p̄fecit deinde mors ipsius. cap. x. car. cxli.

Epistola Herodis ad exercitum: & admonitio fidei seruandæ circa filium eius archelaum qui statim eleuatur in regnum. cap. xi. car. cxlii.

Sepultura Herodis in Herodio castello: & fauor archelai regis ad populum: & populi ad ipsum. cap. xii. car. cxlii.

Qualiter populus seditionem monit aduersus archelaum in festiuitate azymorum: & qualiter archelaus tria milia ex eis interemit: ipse uero nauigauit ad Cæsarem: credens regnum Philippo fratri suo. cap. xiii. car. cxlii.

Qualiter archelao Romam ascendente: Sabinus qui erat in Syria Cæsaris curator ascendit in hierosolymam uiolenter expetens herodis pecunias & castella a curatoribus archelai. c. xiiii. car. cxlii.

Qualiter persuaserūt curatores populo arripere arma: & occidere Sabinum uel Romanum exercitum in antonia constitutum. cap. xv. car. cxlii.

Qualiter Cæsar testamentum Herodi confirmauit: seruans filiis eius testamentum: & diuisio regni iudaici in Tetrarchias. cap. xvi. car. cxlv.

De eo qui se mentiebatur esse alexandrum Herodis filium: & qualiter fictio ista depræhensa sit inuestigante Cæsare: & poena qua multatus est. cap. xvii. car. cxlv.

Qualiter archelaus accusatus est a iudæis apud Cæsare: quem Cæsar indignatus: regno priuauit & trussit in exiliū apud Viennā galliæ: & somniū uisum archelao & Glaphyræ. cap. xviii. car. cxlvi.

¶ Incipit Liber. XVIII.

¶ Qualiter Cyrinus a Cæsare destinatus in Syriam iudæamq; censeret. cap. i. car. cxlvi.

Qualiter Copinius ex equestri ordine missus ē in iudæā: & quia Cyrinus uenit in iudæā uniuersorū dep̄daturus substantias: & archelai redditurus pecunias: & quia iudæi moleste ferētes: ad eum suadente lozaro pontifice passi sunt descriptionē fieri substantiarum suarū. cap. ii. car. cxlvi.

Qualiter iudas gantonites: & quidam alter persuaserunt multitudinē suā describi substantias paterentur. cap. iii. car. cxlvi.

Qualiter populi eorū cōsecuti: seditiones & bella ciuiliā seu latrocinia exercuerūt. c. iiii. car. cxlvi.

Quātæ sint hæreses philosophorū apud iudæos: uel q̄libus teneant legibus. cap. v. car. cxlvii.

Qualiter herodes philipp⁹ ciuitates in honorē Cæsaris fabricauerūt: & q̄liter Samaritæ ossa mortuorū in tēplo iactantes cū festis azymorū imineret populū reddidere pollutū. cap. vi. car. cxlvii.

Mors Salomæ sororis herodis quondā regis iudæorū: mors ēr augusti romanorū secūdi impatoris. Successio Tyberi Cæsaris sub quo p̄tius pilatus mittit in iudæam. cap. vii. car. cxlvii.

Qualiter pontius Pilatus uoluit latenter intromittere in Hierosolymam statuas Cæsaris cognoscens autem populus seditionem aduersus illum commouit: donec illas ab Hierosolymis in Cæsarem transmitteret. cap. viii. car. cxlviii.

DE IESV CHRISTO.

De facto quod contigit Romæ in templo Isidis: & quæ iudæis per illud tempus Romæ proneptis omnibus urbe expulsi per Tyberium: & de seductione samaritici populi: uel oppressione eius p̄ pontium pilatum. cap. x. car. cxlviii.

Accusatio samareorū aduersus pilatum apud Vitelliū: & qualiter Vitellius Romam eū ad Cæsarem ire compulsi: ut ibi rationem eorū quæ contigerant redderet. cap. xi. car. cxlix.

Vitellius ascendens Hierosolymā: magnificus ac munificus extitit in populos: & q̄liter Tyberius Cæsar scripsit Vitellio: ut amicitias cōponeret cū artabano p̄thorū impatore. cap. xii. car. cxlix.

Mors Philippi fratris Herodis iunioris: & qualiter Tetrarchia eius dispensationi syriæ regiminiq;

cōiuncta eff: & de simulatione quæ contigit iter arethæ petreæ & herodem: quia elecit herodes filiâ arethæ: quam duxerat uxore: amore captus herodiadis: quâ subintrodixit loco uxoris: & quia Tyberius: puocatus scriptis herodis mādāt: Vitellio aduersus arethā pugnare. cap. xiii. car. cxlix.

De Ioanne baptista ab herode passo: & Vitellii præparatio in pugnam aduersus aretham secundū q̄ scripserat ei Tyberius: & quia Vitellius ascendēs hierosolymam fauorabiliter suscipitur a populo descriptio quoq; succincta de uniuersa maioris herodis prosapia. cap. xiiii. car. cxlix.

Multiformis calamitas & infelicitas quæ prouenit agrippæ: adeo ut apprio liberto Romæ accusatus: & coniectus in uincula a Tyberio sit iniectus mors Tyberii: successio Caii: solutio agrippæ de captiuitate: & coronæ impositio per Caium. cap. xv. car. cl.

Qualiter herodes Tetrarcha ueniens Romam: accusatus fuerit ab Agrippa: & in exilium missus cū Herodiade. cap. xvi. car. cliii.

Seditio iudæorū & gētiliū ī alexādia cōstitutorū & legatio utrorūq; ad Caiū .cap. xvi. car. cliii.

Accusatio iudæorum ab Appione legato patris alexandrinorum propter quod statuum Cæsaris non haberent. cap. xviii. car. cliii.

Qualiter iratus Caius: mittit Petronium ducem ad Syriā cū huiusmodi mandatis: ut congregata manu pugnaret cum iudæis: si molent eius suscipere simulachrum. cap. xix. car. cliii.

Pestis quæ contigit iudæis in Babylonia cōstitutis p̄ asineū & anileū fratres. cap. xx. car. cliiii.

Incipit Liber. XIX.

Qualiter Calus Cæsar insidiis a Cassio Chærea extinctus est. cap. i. car. clvi.

Qualiter Claudius patruus eius coactus a militibus suscepit imperium: & seditio senatus & populi ad inuicem: & utriusq; partis. cap. ii. car. clx.

Legatio regis agrippæ ad senatū: & qliter cōsequētes milites q̄ erāt cū senatu: ad claudiū trāsire: & de morte chereæ seu aliorum Caii interfectorū: ipsi quoq; Claudio repugnantium. cap. iii. car. clxi.

Qualiter Claudius Cæsar reddit agrippæ omne regnum paternum: adiicientes etiam illi Lysaniæ tetrarchiam: & libertas iudæorum: quæ prouenit eis sub Claudio: cum prius amississent eam sub caio nauigatio quoque regis agrippæ in iudæam. cap. iiii. car. clxii.

Epistola Publii Petronii rectoris Syriæ ad doritas pro iudæis: & qliter rex agrippa hierosolymorū muros locupletius construens: studium suum imperfectum dereliquit: prohibente Cæsare: qui opus ipsum suspectum habuit. cap. v. car. clxii.

De honore quo Berityos honorauit: & de aduētū regum ad ipsū ī citate ribertiada. cap. vi. c. clxiij.

Qualiter processit de ciuitate cum regibus in occursum Marci: præsidis Syriæ uel quali modo uitam finierit: cum non dedisset honorem deo: populo sibi attribuerent honores diuinos & non humanos in theatro: quare confestim sensit plagam dei. cap. vii. car. clxiii.

Mortuo rege agrippæ: Cæsarienses uel Sebasteni indecenter blasphemabant defunctum: statuas quoque filiarum eius diripientes: contumeliose tractauerunt. cap. viii. car. clxiii.

Post mortem Agrippæ: Claudius Cæsar Cuspium Fadum mittit p̄fectū in iudæam: cui ēt iungit ultio exercēda in Cæsariēses: & Sebastenos pro defuncti Agrippæ contumeliis. cap. ix. car. clxiiii.

Incipit Liber. XX.

Quemadmodum Claudius post Agrippæ mortem: in Syriam misit successorem Marso Cassio Longinum: & quia Fadius missus procurator iudææ indignatus iudæis qui transfluum erant positis: quia præter uoluntatem suam contra Philadelfenos arma sumpserunt: tres uiros priores ipso: sum comprehendens: unum occidit: duobus fugam immisit: & de Ptolemæo principe latronum ad eum deducto & occiso. cap. i. car. clxiiii.

Quia Fadius procurator iudææ: & Cassius longinus præses Syriæ præceperunt iudæorum primoribus ut talarē tunicam & pontificalem uestem in Antonia constituerent sub potestate Romanorum sicut & prius. cap. ii. car. clxiiii.

Quomodo Claudius Cæsar rogatus ab Agrippa senioris Agrippæ filio: concessit iudæis petitiones ipsorum: & Fado rescripsit. cap. iii. car. clxiiii.

Quemadmodum Herodes frater Agrippæ defuncti petiit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem: & impetravit. cap. iiii. car. clxiiii.

Quemadmodum Helena Adiabenorum regina & eius filius Iazates solennitates & ritus zelati sunt iudæorum. cap. v. car. clxiiii.

De fame quæ apprehendit ciuitatem Hierosolymorum & mitigata per Helenam reginam Adiabenorum & eius filium Iazatem qui de paganismo conuersus fuerat in iudaismum: & de Artabano rege Parthorum. cap. vi. car. clxy.

De Mago quodam q̄ prophetā se esse asserens plurimos iudæorum seduxit. cap. vii. car. clxvi.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quomodo Tyberius Alexander in Iudæam directus administrator filios Iudæ galilæi populum seducentes occidit. cap. viii. car. clxvi.

Quomodo Tyberio Alexandro Cumanus successit i Iudæa: & q̄a defuncto herode fratre regis agrippæ defuncti: Agrippa iuuenis eius hūc principatū. Cæsare sibi claudio cōcedere. cap. ix. car. clxvi.

Quia aduentu Cumani præsidis in iudæam a Cæsare destinati: sub eo multi usque ad. xx. milia iudæorū perierunt quarta die azymorū. cap. x. car. clxvi.

Seditio iudæorum contra Samaritanas: & quia multi iudæorū extincti sunt per Cumanum adiuvātem Samaritanas. cap. xi. car. clxvi.

Quia Numidius q̄dratus Syriæ p̄ses audiens hæc: & ascendens in iudæā primates iudæorum atq̄ Samaritanorum Romā iussit ascēdere: pariter & Cumanū & Celerē: ut Claudio Cæsari deberent ex his q̄ fuerāt gesta reddere rōnem: & q̄a quosdā iudæorū ipse puniuit. cap. xii. car. clxvi.

Quia Claudius audiens inter eos: iudæos quidem absoluit a culpa: rogatus ab Agrippa rege: Cumanum uero exilio deportauit: Celerem autem millenarium & Samaritanorum primates morte multauit. cap. xiii. car. clxvi.

Felix mittitur pcurator i iudæā: & q̄ta prās adiecta sit agrippæ regi p̄ Claudiu. cap. xiiii. car. clxvi.

Morif Claudius cui successit Nero q̄ matrē uxore & alios multos gñis sui interfecit. cap. xv. car. clxvii.

Quia felix missus in iudæam: & inueniēs provinciā a latronibus nimis afflictā: prospexit ut illis interemptis: pacem tribueret regioni: principem uero latronum Eleazarum uinctum direxit ad Cæsarem & de morte Ionathæ pontificis. cap. xvi. car. clxvii.

Quia ueniente ægyptio malefico: & multis iudæorum ab eo seductis: Felix aggressus eos multos occidit. cap. xvii. car. clxvii.

Quemadmodum iudæos & Syros pro æquitate ciuitatis in Cæsarea seditiose concertātes: Felix compescuit. cap. xviii. car. clxvii.

Quomodo Portio Festo in iudæam misso pro successione Fœlicis: contigit provinciam sicariis commoneri. cap. xix. car. clxvii.

De porticu interiore tēpli: & quemadmodum eam exaltauerat iudæi: & quia Festus ob hoc indignatus iussit opus destruis: sed iudæis rogantibus: concedi sibi ob hoc legatos mittere ad Neronē: cōcessit miserunt nuntios: quos audiens Nero: ueniā gesti operis condonauit: & ædificiū manere p̄misi: & quia moriente in iudæa Festo: successor uenit Albinus. cap. xx. car. clxviii.

Quia sub eo a nece provincialium sicarii cessauerunt. cap. xxi. car. clxviii.

Quia Florus ueniens Albino successor: tantis malis iudæos affecit: ut eos ad arma contra Romanos uenire compelleret. cap. xxii. car. clxviii.

¶ Iosepi Mathathie filii hebræi genere sacerdotis ex hierosolymis de antiquitate iudæorum cōtra Appionem grammaticum alexandrinum. liber. i. car. clxx.

¶ Phlauii Iosephi de antiquitate iudæorum ad Epaphroditum. liber. ii. car. clxxv.

¶ Explicit Tabula Antiquitatis Iudaicæ.

¶ Rubricæ nuper editæ super libro Iudaico per i Magistrū Franciscū Macerata ordinis minorum.

¶ Incipit Liber primus.

Valiter Antiochus q̄ cum Ptolemæo sexto in Syria bellum gerebat supauit ciuitatē magnitissimā: templa spoliata occidit oēs ex optimatibus: deinde supato Bachide p̄posito p̄p̄dis antiochi p̄ Mathathia: & occiso: exactisq̄ ducibus Antiochi ex finibus iudææ & mortuo antiocho: filius antiochus nocte congregatis militibus iudæam iteḡ iuadit & superato Iuda primo natu ex filiis Mathathie & interfectis multis ex iudæis Hierosolymā est profectus: & ibi relictis p̄fidiis: in Syriā reliquos milites ad hyemandum traducit. cap. i. car. clxxxiii.

Post discessū antiochi Iudas cū ducibus eius cōgredit & tadē supat & morif. cap. ii. car. clxxxiii.

Ionathas frater iudæ reconciliatur antiocho: sed insidiis antiochi capif: & iratus antiochus quia a Symone fratre Ionathæ fuisset superatus Ionathan interfecit. cap. iii. car. clxxxiii.

Simon frater ionathæ iteḡ gerit bellū cū antiocho quo supato ob hoc pontifex creatus sed insidiis Ptolemæi generi sui captus moritur: capta coniuge cum duobus filiis Simonis Hyrcanus tertius filius honorem patris defendens diu cum Ptolemæo bellum gessit & ob misericordiam matris: & fratrum tantum distulit ut annus feriatu ueniret: quo licebat dimitti bellum. cap. iiii. car. clxxxiii.

Antiochus iterum iratus propter ea quæ passus est a Simone irruit in iudæam cōtra ioannem dictum hyrcanum quem trecentis talentis placauit. cap. v. car. clxxxiii.

Ioannes dictus Hyrcanus inuento tempore uindictæ q̄a Antiochus bellū gerebat cōtra Medos: perrexit contra ciuitates antiochi & multas occupauit. cap. vi. car. clxxxiii.

Gentiles ob inuidiā in Ioannē coeperūt agere seditionem qui tandem deuicti sunt: & ipse rebus administratis per triginta tres annos moritur relinquens filios post se hic princeps pontifex & propheta fuit: prædixit filios duos maiores non regnatos. cap.vii.car.clxxxiii.

Aristobulus succedit in regnum patris: contendit cū matre quia eam dominā rege reliquerat Ioannes ipsam fame necauit deceptus uerbis matris suæ fratrem Antigonū interficere fecit: hoc audito tanto merore confectus ut tandem moreretur. cap.viii.car.clxxxiii.

Alexander frater aristobuli rex constituit: occidit fratrem pugnat cum Ptolemæo: occupat bona Theodori a quo oīa recuperant: & fere decē milia Iudæorū interficiunt: multas ciuitates occupat: cōgredit cū Obedio rege arabū a quo superato exercitu uix solus euasit: Hierosolymam petit nititur redire in gratiam cum subditis quos nullo modo sedare potuit. cap.ix.car.clxxxiii.

Iudæi petunt auxilium demetrii qui superat prælium: sed timore perterritus quia sex milia ex Iudæis se contulerant ad alexandrum discessit Messalim ciuitatem deuastat: mulieres earumq; filios coram matribus necabat: qua impietatis perterriti octo milia Iudæorum profugiunt eadem nocte in iudæam. cap.x.car.clxxxiii.

Bellum gerit antiochus frater Demetrii cum Alexandro qui licet oppida multa diremisset & multos occidisset: non potuit tamen antiochum arcere: sed per regem arabum tandē deuictus est: Alexāder in iudæam reuertitur qui moriens uxori reliquit principatum: hæc declarat filium hyrcanū pontificem aristobulum uero regē. hic fraude multos sibi deuiciens matre morbo laborāte castella multa occupat. mater uero miserata: Hyrcanū coniugem & filios aristobuli carcere conclusit: interi moritur alexander: reconciliat hyrcanus & aristobulus. cap.xi.car.clxxxv.

Antipater hortat hyrcanū ut impiū repetat ad regem arabie accedunt p auxiliis & aristobulum uadūt & supant mortuūq; esset nisi dux Romanorū soluisset obsidionē. cap.xii.car.clxxxv.

Aristobulus prosequitur & resarcitis copiis congressus cum Hircano occidit supra sex milia eorū: Antipater & Hyrcanus ad Pompeium qui tunc erat in Damasco accedunt ut restituat Hyrcanū: Pōpeius cum exercitu ad fines iudææ peruenit. Aristobulus alexandrium confugit: Pompeium alloquitur paccato Pompeio pollicitationibus: audita morte Mithridatis perrexit Hierosolymā: decepit Pōpeium. eo q̄ ex promissis nihil est factum: iratus Pompeius aristobulum in custodiam collocat & ad ciuitatē tentat accedere ut euerat. cap.xiii.car.clxxxv.

Hæsitante Pompeio quomodo urbem caperet orta est seditio inter eos qui in ciuitate erant denique uicta est pars Aristobuli receptis Romanis in itis consiliis cum Hyrcano quomodo aliam partem quæ in locum tutissimum confugerat caperet tandem sine consilio & auxilio Pompei: nihil esset factum. cap.xiiii.car.clxxxvi.

Tentans pōpeius locū inuadere tertio mēse uix turrim unā euerferat. cap.xv.car.clxxxvi.

Faustus Cornelius muros primus ascendit multi occidunt multi ex muris se proiciunt: Pompeius cū suis comitibus ingreditur: in templum ingressus neminē nisi pontificem uidit pcepit q̄ nihil aufereretur: postero die solēnia celebrauit: Hyrcanūq; pontificē declarauit: Pompeius uero cū Scauro ducens Aristobulum Romā profectus est. cap.xvi.car.clxxxvi.

Scaurus in arabiam proficiscitur patitur multa ob asperitatem locorū: alexander aristobuli filius iterim iudæam populatur timet Gabiniū: p̄pterea loca arabie munit: Gabinius p̄misso Marco Antonio adiunctis aliis obuiam fit alexandro coactus alexander congregi cum Gabinio: uictus effugit Gabinius restaurat loca: perterritus alexander legatos ad eum misit pollicēs sibi omnia castella quæ ipse Gabinius eruit funditus. cap.xvii.car.clxxxvi.

Gabinus Hierosolymam deducto Hyrcano reuertitur Aristobulus interim parato exercitu alexandrium occupat: sed tumultu Romanorū in Machærunta confugit sed tādē capitur & ad Gabiniū perducitur: alexander interim iudæam reduxit in discessionem: Romanos multos trucidare decreuerat Gabinius concordiam peruasit sed certantibus ipsis alexander fugatus disperiit: Gabinius hierosolymam reuertitur. cap.xviii.car.clxxxvii.

Crassus succedit Gabinio: suscipit Syriam: aufert aurū tēpli: perit transgresso Euphrate: Cassius Syriam deffendit: occidit Pisilaum colligentē seditiosos aristobuli. cap.xix.car.clxxxvii.

Antipater ex Arabis coniugem suscipit: sociat sibi regem arabum per affinitatem bellum uult gerere cum aristobulo: Cæsar mittit e roma aristobulum solutum uinculis in Syriam: perit ueneno & alexander eius filius occiditur: Ptolemæus aufert Antigonum & eius sorores a coniuge aristobuli: & minorem sibi coniugio copulat: Antipater mortuo Pompeio contulit se in clientelam Cæsaris & mitridates cum antipatro uictores fiunt: & Pompeius tandem gratia antipatri pontificatum confirmauit Hyrcano. cap.xx.car.clxxxvii.

Antigonus corā Cæsare crimīabant antipatrū: sed Cæsar cognitis meritis antipatri hyrcanū confirmat & cuius uellit dignitatis p̄ponit adoptionem: declarat ur procurator iudææ: sedat iudæā hyrcanū reddit in gratiam populis tandem phasēlū filium maiorem p̄posuit territorio hierosolymorū: herodem minorem natu curatorem Galilææq; Ezechiam dephendit cum multis aliis ex hoc cognitus est Sexto Cæsari propinquo magni Cæsaris. cap.xxi.car.clxxxvii.

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Compellitur Herodes ab Hyrcano qui eum tam gloriosum euasisse oderat ut ad eum accedat ipse uero persuasus uerbis multorum qui inuiderant Herodi accersiri fecit: sed recessit Herodes non paratus obedire: Concitatur Hyrcanus iterum contra Herodem sed Herodes declaratur a Sexto Cæsare dux militum in Syria: Herodes Hyrcanum cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigatur. cap.xxii.car.clxxxviii.

Oritur discordia inter romanos & ob diuturnitatem belli uenit Marcus successor Sexti Cæsaris qui mortuus fuit a Cæcilio Basso fauore Pompei. cap.xxiii.car.clxxxviii.

Tempore quo Marcus fit successor Sexto Cæsari: Cassius Syriam: petit exactiones imponit: irascitur contra Malichum eius exactorem: Herodes fit carus Cassio: præficitur procurator Syriæ: Cassio cedente a Syria oritur seditio Hierosolymis Felix qdam uolens uindicare necem Mallii fratris congredditur cum Herode: Herodes potitur uictoria: Accusatur Herodes Antonio interfecto Cassio: pecunia eum pacauit ueniunt legati Antiochiæ centum uiri contra Herodē & Hyrcanum Messalla defendente eos: terrarchas ambos declarat Antonius: legatos carceri cōpellit: maior tumultus fit Hierosolymis bellum gestū est cōtra alios legatos ab Antonio ita ut multos occidisset: Barzaphranes concilians iteꝝ Pacorum contra Hyrcanū: tandē ab Herode multi obruncant die pentecostes in ciuitate ortū est bellum ita ut multi occisi ab Herode: multi fugati. cap.xxiiii.car.clxxxviii.

Admittitur arbiter pacis Pacorus: simulans Pacorus uolebat Antigonum adiunare: cognitis insidiis missoqꝫ ministro ad necem Herodis qui noluit admittere habens hmōi suspectos: audito qꝫ Phaselus frater eius fuisset corruptus ad Idumæam nocte pgit: cognitus a barbaris cogitur recedere præmissa matre & fratribus: ad Masada properabat decertans cum illis potitur uictoria: Iosepus frater Herodis obuiam Herodi uenienti ex Idumæa fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit: partē Hierosolymam ueniunt: constituunt regem Antigonū: Hyrcanū & Phaselū uerberantes: dentibus auriculas truncat Antigonus ne possit esse pontifex: Herodes cognita morte Phaseli fratris uix euadens Romā peruenit. Creas rex fauore oīum & fauore Antonii & Cæsaris. cap.xxv.car.clxxxix.

Antigonus inclusos tenet Iosepum & alios qui etiam exuntes quandoqꝫ uincebant quandoque aduerso casu reuertebantur: Ventidius iterim festinat iosepo & aliis ferre auxilium: sed placatus muneribus Antigoni discedit: Herodes ex italia reuertitur & contra atigonum sumit exercitum: castris positis declarat populo uenisse bono populi & non recordaturus offensarum: detegitur corruptio Sydonis ab Herode qꝫ ipse uinum & oleum & omnia necessaria defferri scripserit in Hiericuntha: herodes occupat ciuitatem & quingenta cacumina montium: committit bellum: uictor reuertitur: herodes multos in speluncis occidit: pater septem filios cum matre occidit qui uolebant scdus inire cum Herode: & septem etiam desuper occidit: reuertitur in Samariam contra Antigonum dimisso Ptolemæo præposito qui ab eis occiditur: occisis multis per herodem fertur qꝫ Iosepus eius frater in iudæa frangitur & moritur in Galilæa se confert: uulneratur Herodes: municipia multa occupat: in fugam uertit aciem inimicorum: ciuitatem ingreditur cladem fecit ex illis magnam: sed propter hyemis asperitatem non potuit Hierosolymam applicare: interim uxorem ducit & i Hierosolymam petit: iterum oritur discensio in ciuitate: Herodes iratus quoscunqꝫ posset occidit: Antigonus ad pedes Cassii prosternitur: Herodes querit pacare ciuitatem: & studiosos suos facere amicos: Antigonianos neci tradere. cap.xxvi.car.cxc.

Cleopatra indignata qꝫ propinquus nullus ex sanguinitate esse: ad extraneos occupandos se conuertit: moliebatur ut herodes & Malichus interirent per Antonium qui noluit: insidiis periclitatur Herodes: ex hoc recreati Arabes pugnam repetunt: fugant militem herodis: ulciscuntur Arabes: interim alia calamitas occurrit herodi scilicet: terremotus infiniti ut triginta milia hominum interirent: incitatur hoc magis arabes: Herodes hortatur suos ad resistendum facto sacrificio congredditur & potitur uictoria: desideratur patronus illius gentis adiit Cæsarem herodes conquerens de Antonio: Herodem regem instituit & diadema imposuit in ægyptum proficiscitur Cæsar: & mortua Cleopatra & Antonio regnum auxit herodi: procurator Syriæ instituitur: constituit templa & multa in honorem Cæsaris fecit & Agrippæ: oritur discordia inter uxores herodis: ira concitatus Mariannem fecit occidere quem ualde poenituit: irati filii ob matris mortem criminantur apud Cæsarem: Antipater interim succedit in regnum: curat mortem fratrum ex parte Mariannes: conciliat filios Cæsar patris: non cessat Antipater dolis & simulationibus fratres criminari consilio noueræ illorum: illis ne scientibus: Alexander corruptit amicos regis: intruditur in carcerem: reconciliat Archelaus Alexandrum herodi: Eurycles accusat Alexandrum: uinciuntur filii & separatim custodiuntur: Mittit herodes litteras cum indicis ad Cæsarem. Saturninus & Volumnus fiunt duces offocantur tandem iussu herodis: poenitet herodem mortis filiorum & nepotes amplectitur: & antipater irascit patri herodi: oratur Antipater ab herode ut Romā reuertatur: cōuenit herodes antipatrū priuatur regno & nomine regio: incenduntur uiui sophistæ & qui aquilam demiserunt ex muro: iubet multos ex iudæis occidere: feruntur litteræ a Cæsare de damnatione Antipatri occidit Antipatrum Herodes: moritur Herodes: legitur testamentum de institutione Archelai regis: fiunt exequiæ cū maximo apparatu ab Archelaos sepelitur in castello quod Herodion dicitur. cap.xxvii.car.cxcii.

Archelaus propter turbationes nouas cogitur proficisci Romam: multos occidit die festo qui pascha appellatur. relinquit Philippum procuratorem regni & curatorem familiarium rerum: ratione administrationis reddit Caesari Archelaus: accusatur Archelaus apud Caesarem quod nomine tantum Caesarem ostendisset regem non re ipsa: defenditur a Nicolao Archelaus: & ad pedes Caesaris se prosternit. Iudaei cum relictis ab Archelao congregantur: Varus res componit petunt iudaei ut per iudices res administrarentur: Caesar non annuens his Archelaum tetrarcham fecit in media parte: pollicens regia dignitate donaturum: aliam medietatem regni aliis duobus filiis Herodis dimisit: donauit Caesar alius muneribus ceteros filios & filias Herodis. cap. i. car. cci.

Iudaeus quidam interim simulat se esse Alexandrum ob similitudinem cum illo Romam uenit cognoscitur a Caesare: patefacit ipse Caesari dolum & fraudem: his ridens Caesar remigum numero isemit: sua fore illius fraudis interfecit: ponuntur quaedam sectae philosophorum & eorum uita. cap. ii. c. cciii.

Decedente regno archelai Philippus & Herodes antipas regunt Tetrarchias suas: defertur imperium ad Tiberium post mortem augusti: Pilatus mittitur a Tyberio in Iudaeam: ob imagines Caesaris quas intulit in templum oritur discordia maxima: Caius Caesar uult deus appellari: eius imagines & statuas praecipit erigi: renitentibus illis minatur eis: moritur Caius: Claudius rapitur in regnum: mittit Agrippam ad senatum ut placeat eum esse regem: non admittit curia: remittitur Agrippas ad senatum nuntians pugnam aduersus eos. cap. iii. car. cciii.

Senatus uadit ad Claudium: offert uictimas deo: ipse donat Agrippam: regio patrimonio: moritur Agrippa: Claudius regnum in prouincia redegit: & herodes qui regnabat in chalcide moritur. c. liii. car. cccv.

Post obitum herodis qui in chalcide regnauit: Claudius Agrippam filium Agrippae regem instituit: Cumanus curam accipit alterius prouinciae: unde inter Iudaeos oriuntur multi tumultus in die festi azymorum: populus in fugam se conuertit: & propter egressum de constipatione. xxx. milia hominum consumpta sunt. cap. v. car. ccvi.

Insurgunt tumultus latrocinantium: unde quidam per Cumanum capiuntur: libri legis per militem quendam comburantur: accensi Iudaei ex hoc conqueuntur apud Cumanum: adiudicatus est ille ad supplicium ex hoc populus quieuit. cap. vi. car. ccvi.

Conflictus oritur inter Galilaeos & Samaritanos: quidam Galilaeus ad festiuitatem ascendens interficitur: Cumanus ad sedationem mittit praetores: Hierosolyma audito homicidio uulgus in impetum in Samariam irruit: Cumanus accurrit cum ala militum: multos interfecit principes Hierosolymae: praecantur ut ab incepto desistant: Iudaei tandem eorum precibus acquiescunt. cap. vii. car. ccvi.

Fiant his temporibus multa homicidia Samaritarum primates accedunt ad Numidium Quadratum: conquirentes de huiusmodi latronibus: conueniunt & nobiles Iudaeorum: defendentes: distulit Numidius iudicium: Iudaei uenit: audiens iteque querelas Samaritanorum: quosdam percutit securi: quosdam relegauit: Cumanus uidet Romam proficisci: de reddenda ratione administratae prouinciae apud Claudium: ex Samaritis tres interficiuntur: Cumanus iubetur ex urbe discedere. cap. viii. car. ccvi.

Nero succedit Claudio: fratrem matrem & uxorem interfecit: ad Histrionum opera se conuertit. cap. ix. car. ccvi.

Aristobuli filius regnat in Armenia: augetur regnum Agrippae residuum Iudaeae: Felici creditur hic Eleazarum deprehendit mittitur Romam cum multis aliis: insurgit nouum genus latrocinantium. scilicet sicariorum: insurgunt quidam sectae hominum qui consiliis & hypocritis homines decipiant. cap. x. car. ccvi.

Aegyptus quidam pseudo propheta congregat. xxx. milia hominum: Hierosolymam uult ascendere: Felix cum quibusdam armatis eos depellit & fugat: insurgunt quidam magi qui tentant reuocare populum a seruitute Romanorum: insurgunt tumultus in Caesaria inter populum scilicet Iudaeum & Graecum: Felix nequies pacare ex utroque nobiles ad Neronem mittit: Succedit Festus felicique plurimos latronum interfecit. cap. xi. car. ccvii.

Albinus fit successor Festo qui fuit latronibus: & postea Caestius Florus qui ita se gessit ut multi coacti sint relinquere patriam ob publica latrocinia: & rapinas suas. cap. xii. car. ccvii.

Fit quaestio in Caesarea inter Iudaeos & Caesarienses de Synagoga Iudaeorum quia impediiebatur ad illuc accessum: Iocundus qui erat praefectus equitum pergebat sedare tumultum: recedunt Iudaei in Nabata cum libris legis primates Iudaeorum ad forum accedunt conquirentes: quos iubet uicini propter ablationem librorum legis: ex hoc oriuntur iurgia maxima apud Hierosolymas: accusat Florus & eius timore populus effugit: Florus indignatus sedes per tribunali militibus praecipit ut forum uenialium diruerent: unde multi interfecti & spoliati & domus omnium dirute sunt. cap. xiii. car. ccviii.

Rex Agrippa alexandriam proficiscens inuenit germanam suam Beronicen: uidens iniquitatem militum misit ad forum ut a sede desinerent: qui noluit immo peiora operatur uenit Hierosolymam & nota deo exoluit: regina uero Florum precatur. cap. xiiii. car. ccviii.

Multitudo clamat contra Florum: primates sedant multitudinem Florus uidens multitudinem sedatam nouam querit insurgere discordiam: multi occiduntur per Romanos sed desperatione du-

Itus populus irruit in Romanos: quos expulit ex urbe: idens Florus nihil posse agere ab urbe digreditur. Caesariam uenit. cap. xv. car. ccviii.

Florus non cessans: Iudaeos apud Caestium accusat de defectione: disigit tribunos Neapolitanos ad haec inuestiganda suscipitur a Iudaeis benignissime: & conqueruntur de Floro cognita in humanitate Flori: uulgi uult legatos fieri ad Neronem de crudelitate Flori. cap. xvi. car. ccviii.

Aduocat contionem Iudaeorum & constituit in suggestu Beronicem germanam rex Agrippa quomnes hortatur Iudaeos ad quietem & patientiam dicens haec non placere Caesari: neque eos posse Romanis obsistere: qui toti orbi iam dominantur tandem acquiescit populus: uolensque persuadere ut Floro obediant. quousque successor ueniat. accensa multitudo ex urbe pepulerunt: ipse in regnum discessit. cap. xvii. car. ccix.

Quidam eo tempore insurgunt & Romanos omnes interficiunt Eleazarus dux militum prohibet Romanos hostias immolare. Nobiles quidam hortantur ne id fiat: ad Florum destinantur legati & ad Agrippam ut cum exercitu ascenderent in ciuitatem: diuiditur ciuitas in duas partes: quidam nobilium & pontificum confugerunt quidam in cloacis latuerunt. cap. xviii. car. ccx.

Quintadecima die mensis augusti fit impetus in Anroniam & omnes obsessos in eo praesidio capiunt: post regem accedunt exiunt turre: precantur Manaimum ut liceat aufugere quibus concedit relidis solum Romanis intus: qui confugiunt in turres regias: illi uero qui cum Manaimo erant: ruentes illa loca diripiente stratopedum incendunt. cap. xix. car. ccxi.

Capitur Ananias pontifex & cum fratre Ezechia occiditur & insurgunt quidam contra Manaimum: nolentes eum regem interficere: Iosophista a populo interficitur Manaima sper Romanos etiam multi ex Iudaeis occiduntur: ita ut Caesaria uacuata Iudaeis remaneat. cap. xx. car. ccxi.

Iudaei diuisi uicos & loca alia inflammauerunt: mensa caedes fit ex Iudaeis & aliis: Ciuitates etiam omnes plenae cadaueribus scythopolitae cum Iudaeis dimicant: clā tamē nocte dormientes tertiae eos inuadunt. xiii. milia interficiuntur ex Iudaeis & eorum substantiam diripiunt. cap. xxi. car. ccxi.

Circūfosis Scythopolitis a Iudaeis Simon quidam qui multos ex Iudaeis quotidie truncauerat educens gladium nullū hostium interfecit & patrem & matrem & filios & uxorem interfecit: praeter indignatione: ne hostiū quos gloriaretur: & seipsum: caedes maxima fit in Scythopoli urbes & populi cōuicini Iudaeos oēs interficiunt: multae ciuitates aliae pepererunt eis miseratione morae cap. xxii. car. ccxii.

In regno Agrippae insurgit pncipes aduersus Iudaeos: Varus multos ciues qui ad Agrippam & Caestium uenerant poscendi praesidii gratia in itinere occidit: hūc Vap: Agrippa punire nō audet: summouit eum e regione qua procurabat. cap. xxiii. car. ccxii.

Iudaei persuadent romanis ut deferant castellū: ut ut honoribus Iudaei in Alexandria quos Alexander concesserat conflētus continuus cū Iudaeis & Graecis fit. cap. xxiiii. car. ccxii.

Alexandrini conueniunt ut largitionē ad herodem mittant: pmiscetur Iudaei cum graecis in amphiteatro: fit discordia maxima inter eos: Tyberius Alexander coercuit eos hortationibus qui irruentes Tyberium contumeliis appetebant ille quasi omnes fecit interficere: domos diripere Zabulon ciuitas a Caestio occupat: diripit domos & loca incendit. cap. xxv. car. ccxii.

Caestius pmittit exercitū in Ioppē: qui capis: itēdit eā & uiros oēs interfecit. cap. xxvi. car. ccxiii.

Caestius mittit Gallum in Galilaeam suscipiunt eum ciuitates qui uero non obtemperabant insequitur & trucidabat: progrediens multa loca inuadit: Iudaei ad diem festum Hierosolymam petierunt: qui auditis militibus uenientibus: dimissis solennitatibus in Romanos irruerunt: quorum multos occiderunt. cap. xxvii. car. ccxiii.

Quaerit Agrippa uerbis Iudaeos auertere ut disisteret: mittit Borcaū & Phœbū ad Iudaeos: pmissis Phœbus: Caestius inducit exercitū in oppidū Iudaeorum: incenditque partem ciuitatis. cap. xxviii. car. ccxiii.

Quidam uocabant Caestium patefacturi portas: qui cogniti proiecti sunt ex muris: Caestius tentat muros ascendere & inuadere templum: repugnatur a Iudaeis: recedit Caestius & Iudaei insequuntur: dimittit quae erant impedimento ad fugam: & nisi nox aduenisset totus exercitus periisset nocte aufugit: insequuntur Iudaei: ex Romanis mortui sunt quinque milia & trecenti peditū ex equitibus non ingenti & octuaginta. cap. xxix. car. ccxiii.

Post fugam Caestii multi nobilium ex ciuitate fugiunt mittit quosdam ad Neronem nuntiatus: eius miseriam: Qui Caestium fugauerant reuersi sunt in Hierosolymam: ex Romanis qui supererant amicos sibi sociant: Eleazarus persuadet populo ut sibi pareat: constituuntur diuersi diuersis locis praefecti: Iosephus unus ex praefectis subditos sibi quaerit conciliare: multos ex illis praeponebat & praeficit regionibus galilaeae sibi subditae: munit loca omnia propter Romanos quos timet: insurgit quidam insidiator cum multis qui galileam depopulantur congregat pecunias: cogitabatque diuersa in perniciem Iosephi. cap. xxx. car. ccxiii.

Quidam qui aggressi sunt procuratorem Beronicis & multa abstulerunt: quia Iosephus iussit ut rebus restituerentur illis: contra eum tumultus maximos parant: accusantes eū esse proditorem irruunt in eius domum: quaerit placare illos uerbis: praevalet aduersus eos: Ioannes quidam fraudē molis contra Iosephum insidias: cognita fraude ut de iniuria uendicaret accedit cū militibus ad Ioannem

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

hic aſit emiſſis armatis inſiſt eū interfici : auſugit in lacū : reſumptis uiribus Ioannes cogit auſugere
tentat aliud genus inſidiarum aduerſus ioſepum. cap. xxxi. car. ccxy.

Deſeritur ioſepus a ſuis: quos ipſe punit : euocans oēs primates & aſtutia quadam utens ſcaphis
docens ſecum in Tarichæas cuidam clamanti Clito noīe iubet manus abſcidi ipſeq; ſibimet dexte-
ram truncant timore perterritus. cap. xxxii. car. ccxy.

¶ Incipit Liber tertius.

¶ Sentiens Nero res geſtas non proſpere indignatur: mittit Veſpaſianum in ſyriam ad regendos
exercitus & ulciſcendos iudæos rebellantes tandem ex iudæis .x. milia perimuntur : non ceſſant iu-
dæi uerum aſcalonem petunt ſed antonius poſitis inſidiis qua erant tranſituri ſuper octo milia inter-
ficit cæteri auſuguntur Niger unus ex ducibus iudæorū in turrim ſe recipit quem Antonius ſuccēdit
ille uero ſaltu demiſſus euadit: uidentes iudæi illum gaudent q̄ dei prouidentia dux eorum impo-
ſitum ſit ſeruatus. cap. i. car. ccxvi.

Veſpaſianus Antiochiam cum exercitu uenit : Agrippam offendit ſert opem Sephoris contra
iudæos. cap. ii. car. ccxvi.

Dux ſunt Galilææ optimæ abundantes hoīes pugnaces ſunt : continent hæc prouinciæ diuerſas
ciuitates quæ irrigant diuerſis fluminibus quib; ſinibus terminantur. cap. iii. car. ccxvi.

Exercitus quem dederat ſephoritis Veſpaſianus: diuiditur in duo: aſidue ciuitates & loca illa ſcur-
ſant depredando ioſepus in Sephori impetum facit ſed nihil efficit totam Galilæam igne & ſanguī-
ne repleuit. cap. iiii. car. ccxvii.

Titus filius Veſpaſiani patrē ſuū reperit ptolemaide qui multas legiones cōparauerat multosque
eiuſcu; generis ad militiā uiros congregauerat. cap. v. car. ccxvii.

Laudatur Romanorū prudentia inſtruentū ſeruos in militiæ diſciplina: quāq; ſunt edocti inſtrū-
dis caſtris & quē ordinem ſeruant in bellicis rebus deſcribitur. cap. vi. car. ccxvii.

Veſpaſianus cū filio ſuo ordinat exercitum in ptolemaide Placidus interimit maximā multitudi-
nem in Galilæa: peruenit iotapata qui receptus cū ſuis. a iudæis illico ſunt interfecti : ex iudæis uero
tres ceciderunt Placidus auſugit. cap. vii. car. ccxviii.

Veſpaſianus cū armatis ſuis in Galilæam peruenit: uident oēs ioſepus conſpiciens non poſſe repu-
gnare in Tyberiadē conſugit. cap. viii. car. ccxviii.

Veſpaſianus ciuitatē Gadareſiū capit ioſepus mittit hieroſolymā litteras: ſi cupiāt ſedus uel bellū
cū Romanis: ſi bellū mirtāt cōdignū exercitū ut poſſint repugnare Romanis. cap. ix. car. ccxviii.

Veſpaſianus aggrediēs recidere iotapata morē ubi iudæi plurimi cōfugerant ciuitatē circunuala-
re iubet per milites ipſe pſciſcitur ponit caſtra aggeres facit ad oppugnandū ciuitatē ioſepus curat
ut muri ciuitatis altius p. xx. cubitos eleuent quod Romanos multū ptermit. cap. x. car. ccxviii.

Veſpaſianus certans pluribus diebus uidens non poſſe capere ciuitatem ſtatuit obſidere eam ut co-
gerent inopia rerum reddere uidens nolle eos reddere: iterum ad certandū ſe conuertit ioſepus co-
gitat de fuga cum ſuis: populus hortatur ne recedat: ipſe dicit melius : quia parabit alium exercitum
quo reuocabit Veſpaſianum ab eis: ſtatuit remanere ſe parat ad prælium: aggreditur multis incurſa-
tionibus Romanos egrediens: Veſpaſianus nollens cum deſperatis congredi iubet ut armati decli-
nent impetum. ca. xi. car. ccxix.

Admouet Veſpaſianus arietē muris: muri concutiunt machinis cogitat ioſepus quō iſtus arietis
refellat: Romani cōtra aliud genus machinant: ioſepus cum ſociis igne concremarunt Romanorū
propugnacula & aggeres ita ut ſpatio unius horæ oīa ſint concremata. cap. xii. car. ccxx.

Quidam uir iudæus ſaxo ſublenato & demiſſo caput arietis fregit: hic fixus eſt quinq; ſagittarū
nulneribus decidit tandem alii duo uiri Romanorū aciem prupuerunt: ioſepus uero & cætera multitu-
do incendit machinas romanis lugentibus. cap. xiii. car. ccxx.

Veſpaſianus in planta pedis nulneratur totus exercitus turbatur ſuperato dolore uulneris ſæuius
bellū in iudæos incitauit: pugnatur fortiter utrinq; cædit murus iſtibus machinarum ad matutinas
nigilias illi uero munire partem illam. cap. xiiii. car. ccxx.

Veſpaſianus parat exercitus & machinas: ad inuadēdū urbē recreato prius exercitus ioſepus cogni-
to cōſilio Veſpaſiani ordinat milites ad reſistēdū: pſiat crudeliſſimo certamine. ca. xv. car. ccxx.

Die. xx. menſis iunli iudæi quaſi deſeſſi q̄a nō haberent ppugnatores quos mitterēt: cogitauerūt
oleo ſeruenti ſup inſuſo Romanos oppugnare: ac ſeno græco ſup ſparſo ut inde Romāi caderent: uſ-
dens dux Veſpaſianus tot mala milites ppetiſeos a bello renocat & a pœna. cap. xvi. car. ccxx.

Veſpaſianus tres turres ferro circūdatas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus for-
tiſſimis: ita ut ex his q̄ intra muros erant deſerere deſenſionē muri cogantur. ca. xvii. car. ccxxi.

Veſpaſianus mittit Traianū in Ephra ciuitatem congredit cū illis tandem ſuperat ciuitatem om-
neſq; pter infantē occidit. cap. xviii. car. ccxxi.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Ad Samaritas Cerealis mittitur a Vespasiano: quia eos pronos ad tumultū uidebat: Inopiaq; quidam moriebant: quidam ad Romanos confugiebant: reliquos uero oēs nequiens peruatione placare occididerant aut undecim milia & sexcenti. cap. xix. car. ccxxi.

Ageres super altitudinē murorum iotapatenis efferuntur: quidam ad Vespasianum uenit profor-
gus ex ciuitate: nuntians paucitatem ciuium & facilitatem capiendā Vespasianus exercitū parat nō
ēte hora qua ille ducuerat ciuitatem aggrediuntur: & custodes occidunt: ciuitatem ingrediuntur: q
dam uero ne oppeterent per Romanos se ipsos interfecerunt: tandem Vespasianus incendi fecit ciui
tatem uniuersam. cap. xx. car. ccxxii.

Iosephus he a Romanis inueniretur in puteū se demisit lapidēq; supra imposuit ne uiderent: nocte
exibat perscrutans si posset euadere: indicatur p quādam mulierē mittit ad eum Vespasianus. cū fide
de uenias timebat uero iosephus in somnis simulachra ei apparēt deprecatur deū: in manus Romanorū
se cōmittit: habita prius oratione ad socios. cap. xxi. car. ccxxiii.

Iosephus dehortatur suos a cādenequiens reuocare a proposito: oēs se ipsos interfecerunt: ducit
Iosephus ad Vespasianū iubet Vespasianus eū custodiri ut ad Neronē mitteret: iosephus alloquit V
spasianum seorsum cū filio Vespasiani eūq; dominum & regē orbis prādicat: Vespasianus eū liberat
muneribusq; uariis eum donat. cap. xxii. car. ccxxiiii.

Vespasianus in prolemaida reuertitur multi clamant de excidio iosephi ipse nihil respondebat: le-
giones duas mittit hyematū Caesaream: quasdam scythopolim. cap. xxiii. car. ccxxv.

Quidam ex iudæis qui fugerant collecti in iope: fabricatus piratis nanibus inuium faciebant pela-
gus illarum partium Vespasiano uero illuc applicante: tum per Romanos tū per uentos qui illorum
naues in scopulos cōpellebant: quatuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt. Ciuitatē incendunt
dimittitq; Vespasianus equites qui loca tuerentur. cap. xxiiii. car. ccxxvi.

Audita captiuitate iotapate ab hierosolymis: maximus eos inuasit dolor: audito q; iosephus eēt cū
Romanis ira in eum concitabant ita ut in Romanos sēuius incitarent. cap. xxv. car. ccxxvii.

Vespasianus ad agrippam proficiscitur: audit Tyberiada & Tarichæas rebellare: iratus mittit filiū
suum illuc: appropinquantes ciuitati quidam ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedūt
is uero eis indulgit. cap. xxvi. car. ccxxviii.

Vespasianus prāmittit Traianum in arcem an multitudo pacem cupiat: illi apertis portis eum li-
beratorem ac benemeritū proclamant: post ad Tarichæas proficiscitur: castra ponit: superatis illis: ad
nauale bellum se contulerunt. cap. xxvii. car. ccxxix.

Congregata multitudine prope ciuitatem in planitie uidēs Vespasianus filiū suū mitti:iple uero
patri nunciauit dicens opus esse pluribus auxiliis: suos deinde hortatur. eorū genus & aīum remini-
scens ut strenue sint dimicaturi: Vespasianus mittit auxilia: gentem aggrediuntur: oēs fugant oppi-
dum occupant: cunctos occidunt prāter indigenas. cap. xxviii. car. ccxxx.

Letatur Vespasianus audita uictoria filii: post aduersus eos qui ad la cum descenderant rates fabri-
cari iussit. cap. xxix. car. ccxxxi.

Declaratur natura lacus: & ubertas & rerum uicinarū locorum. cap. xxx. car. ccxxxii.

Fabricatis ratibus insequitur illos per lacum Vespasianus: nemine remanente occisi sunt. paucis
post diebus intolerabilis fetor ex cadaueribus in terrā a mari compulsi insurrexit: ut non solum ui-
ctis sed Romanis miserabilis fuerit: uorūq; aerem corripit. cap. xxxi. car. ccxxxiii.

Residet Vespasianus pro tribunali apud Tarichæas quidq; de supstitibus fiendum sit deliberat: tan-
dem quosdā occidit: quosdam donat: quosdam uendit. cap. xxxii. car. ccxxxiv.

¶ Incipit Liber quartus.

¶ Excisis iotapatis reliqui iudæi se dederunt Romanis pter quædam castella & ciuitates: quarū
noīa ponuntur & earū conditio lacū quendam Gamala occupant intrantes Romanis: domos hosti-
um tecta oīa circūdant: ex quo multi Romani mortui recedereq; coacti sunt. cap. i. car. ccxxxv.

Vespasianus cū paucis relinquit: his uero oppugnantibus resistit uidentes eius aīum: quasi diui-
nū reputantes impetū remittunt ipse uero exiit castrum. cap. ii. car. ccxxxvi.

Vespasianus ad Romanos ueniens uisus aduersis casibus Romanos consolatur: hortaturq; ad ulci-
scendos hostes Gamalenses quantum prosunt resistunt. cap. iii. car. ccxxxvii.

Vespasianus quosdā qui itabyriū montē occupauerant inuadit ad eos mittit: placidū q; eos horte-
tur ad pacē: sed illis renitentibus: placidus congregatur: fingens fugā: aduersus illos reuertitur mul-
tos occidit: multi confugiunt hierosolymam: reliqui montē Placido tradunt. cap. iiii. car. ccxxxviii.

In Gamala tres milites nocte turrim effodiunt: decedit turris magno sonitu: oēs perturbati fugie-
bant quos Romani trucidabant: Titus urbem inuadit occidit multos: multi in arcē confugiunt: ita-
ut cruor effusus totum oppidum diluat. cap. v. car. ccxxxix.

Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quō confugerant qui supererant: eos.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

capit sed quinq; milia ex his de uertice se precipitarunt: per Romanos quatuor milia perempta: solum duæ mulieres saluæ factæ sunt. cap. vi. car. ccxxvi.

Mittitur Titus ad Giscala oppidum galilæe quod restabat indomitū: Vespasianus ad recreandos alios Cæsaream regreditur: quia restabat modo hierosolyma occupanda: Titus Giscalenos hortatur ut sedebant sine armis: appropinquant portis: illi apertis ianuis clamant ipsum liberatorem: munit oppidum sicq; tota galilæa liberata est. cap. vii. car. ccxxvii.

Ex aduentu iohannis in Hierosolymam totus populus effusus percunctatur quid agant Romani: significato excidio Giscalion: timor eos inuadit: imensus: hortatur ioānes hierosolymas ad bellum: senes timebant excidium urbis ex hac re oriuntur multæ prædationes & latrocinia in urbe contra multos fingeantur uaria in eorum pemicie: phana conculcantur: sitq; maxima cōtrouersia aduersus istos: sit bellum inter hos inuadentes & populum: horum causa erat iohannes qui simulabat amorem: res tamen & consilia populi aliis nocte apperiebat hic iurat fidem amicitiam: sit legatus populi ad Zelotas. cap. viii. car. ccxxviii.

Mittuntur nuncii ad idumæos p auxiliis petendis: eo q ananus uellet Romanos introducere: lesus increpat idumæos & eos qui eos aduocarūt tanquā latrones q ciuitatē quotidie dissipant: horumq; eos ut nil acturi sint: uel iudicēt quantū sint factiosi hoīes uel recedant. cap. ix. car. ccxxix.

Simon unus ex idumæis indignatus responder iratus contra Iesum & pōtifices: accusans eos proditores cōtra illos q eos uocauerint: dicitq; aduersus illos ituros. cap. x. car. ccxxx.

Idumæi nocte dolo zelotarum apertis portis custodibus dormiētib; intrant interficiuntur: cur stodes: insurgit populus idumæi eadē nocte octo milia quingentos interfecerunt: interficiuntur pōtifices: queritur Iesus cum Anano qui interficiuntur oībus in sepulchris. cap. xi. car. ccxxxi.

Incipit Liber quintus

Querunt idumæi per ciuitatem quot inueniunt totidem interficiunt Zachariam accusant: iudices uero serunt pro eo sententiam: indignantur idumæi contra iudæos: interficitur Zacharias: expelluntur iudices: idumæi recedunt: crescit Zelotarum insolentia cunctosq; uel falsis criminatiōibus uel dolis aliis occidunt. cap. i. car. ccxxx.

Romani oēs pferim duces Vespasianū incitant ad expugnandam ciuitatem: ipse noluit ducens eē melius q sic ipsi inter se discordes paulatim cōsumuntur. cap. ii. car. ccxxxi.

Acquiescūt oēs dictis Vespasiani: multiq; ad Romanos cōfugiunt & solum his licebat qui soluebant uolentes fugere ad Romanos. cap. iii. car. ccxxxii.

Iohannes querit aliis pesse ducens sibi dedecus esse sibi parem: multiq; eum metu multi gratia cōsequebantur. cap. iiii. car. ccxxxiii.

Inuadūt sicarii oppidū quoddam munitissimū apud hierosolymam die azymorū quando iudæi celebrant festa pro redemptione eorū ab ægyptiis: interficiunt quot inueniunt: uicos & oēs partes conuicinas depopulantur. cap. v. car. ccxxxiv.

Nunciantur hæc Vespasiano a transfugis qbusdam clam. n. quidam ad Romanos confugiebant qui hortabantur Vespasianū ut ferret opem ciuitati: accedit prope hierosolymā: ingreditur Gadarā clam legati ad eum mittunt: occidit Dolefus ab aliis inimicis. cap. vi. car. ccxxxv.

Iuber Vespasianus Placido ut insequatur eos qui ex Gadaris fugerant: aduersus quem illi cum quibusdā ubi se receperint profiliunt: qui capta oportunitate a Placido interimuntur eosq; ad iordanem insequitur: coacti autem congregari placidus omnes occidit: quidam in iordanem se proiciunt conuicinosq; uicos inuadit. cap. vii. car. ccxxxvi.

Nunciatur Vespasiano q Galatia motus quosdam fecerat: ipse magis incitatur ad bellum multa loca capit: restaurat quæ destruxerat bello: munit loca omnia militibus: narratur q nobilis sit regio hiericuntis. cap. viii. car. ccxxxvii.

Describitur natura Asphaltidis lacus: quem Vespasianus uoluit uidere. cap. ix. car. ccxxxviii.

Vespasianus collocat p̄sidia apud Hiericūta: mittit quosdam hii ciuitatē capiunt: mille iuuenes interficit: omnia dabantur flāmis. cap. x. car. ccxxxix.

Nunciat Vespasiano parati p̄ficisci hierosolymam q mortuus sit Nero: quod etiam Galba sit creatus imperator: & qdam alii post eum & de eorū discordia. cap. xi. car. ccxxxix.

Vespasianus expectat quid galba ad eum de rebus bellicis agendis scribat: mittit filium suum Titum: nauigat rex agrippa ad Galbam: nunciatur in Achaia q galba sit interfectus & Otho sit creatus: agrippa statuit Romam petgere: Titus ad patrem nauigat Vespasianus cum Tito suspensi bellum negligunt. cap. xii. car. ccxxxix.

In Hierosolyma exoritur nouum bellum per Simonem Gioræ filium Simon cum Zelotis congregatur: multos occidit cum idumæis etiam pugnat: iacobus quidam perdere idumæos cogitat: idumæam capit Simon totam regionem depopulatur: capitur uxor Simonis a Zelotis: perterriti ti-

more remittunt ei mulierem suam.

Præter bellum in iudæa: in italia ciuile bellum fiebat: perempto Galba: Otho imperator creatur: cum Vitellio pugnat: audita uictoria semetipsum Otho occidit: qui biduum & tres menses imperium tenuit.

cap. xiii. car. cccxxviii.

cap. xiii. car. cccxxviii.

Vespasianus partes duas idumææ capit alteram et ciuitatē capit oēs interim: Simon quoque idumææ reliquias prosequitur: iohānes intus multas prædationes permittebat galilæis: uescabantur libidine: certant adinuicem Zelotæ cum iohanne & Simon cum illis.

cap. xv. car. cccxxviii.

Deliberant Simonē introducere & iohannē expellere: Simon loca oīa ciuitatis inuadebat: congruitur cum illis qui eum receperunt.

cap. xvi. car. cccxxviii.

Bella fiunt in italia per Vitelliū & suos milites: audiens hæc Vespasianus quod Vitellius princeps sit factus indignatur: milites Vespasianū hortantur ut Romā accedat: eo quod ipsum populus imperatorem constitueret: renuit ipse: ipsi cogunt uelle imperiū: cogitat quod rem efficere possit.

cap. xvii. car. cccxxviii.

Describitur qualitas portus alexandrini mittit Vespasianus ad Tyberium Alexandrum ut esset sibi adiumento fama est quod Vespasianus sit imperator: quasi omnes ad eum accedunt congratulantes & subicientes se eius imperio: recordatus Vespasianus quod iosephus prædixerat liberari iubet esse uinculis.

cap. xviii. car. cccxxv.

Vespasianus mittit Mutianū in Italiam: geritur bellum cum Cecilio ab Antonio: Cecilius uidens exercitum Antonii cogitat de proditione: ad ipsum mittit Milites uolunt occidere Cæcilium: certatur superatur exercitus Vitellii: Antonius in urbem ueniens cum Sabino Capitolium nocte occupat: Vitellius cum suis militibus eos inuadit: superat: Sabinus occiditur: Domitianus cum multis nobilibus euadit Vitellius iugulatur a populo.

cap. xix. car. cccxxv.

Mutianus urbem ingreditur cum exercitu Antonium cum aliis subleuat: occidit multos qui cōfesserant cum Vitellio Domitianus filius Vespasiani: rector efficitur populus Vespasianum clamat imperatorem: ad Vespasianum qui alexandriā iam applicauerat ueniunt legati intendit animum Vespasianus in reliquias iudææ: Titū mittit ad Hierosolymam.

cap. xx. car. cccxxv.

Incipit Liber sextus.

Titō existente adhuc apud alexandriam hierosolymis oritur trisaria seditio zelotarum Simōis & iohānis inter eos congregiuntur: ita ut templū uniuersum inundaretur sanguine.

cap. i. car. cccxxvi.

Describitur discordia quæ inter eos fuit & scelera quæ inter eos committerentur: post qualiter oēs quasi Romam expectabāt: post quō Titus misit diuersas legiones in hierosolymā.

cap. ii. car. cccxxvi.

Describitur ordo Titi & militū & oīum aliorum in eundo hierosolymā: peruenit Gophnā opidū quod Vespasianus coeperat: ciuitatē tentat adire: tandem coactus est si uoluit euadere irruere in hostes: ad suos saluum se recepit.

cap. iii. car. cccxxvi.

Titus ciuitati nocte appropinquat: castra ponit in monte oliuarū dicto: exeunt iudæi: in legionē decimā irruunt fugantque Romanos: nunciatur Tito: fert auxilium: dimicatur utrinque: Titus tandem legionem liberat.

cap. iii. car. cccxxvii.

Remissio aliquoties bello oritur discordia inter eos: in duas partes seditio remanet: Titus ad ciuitatē electos milites mittit: explanare fecit oīa ita ut repletū sit quicquid caui erat.

cap. v. car. cccxxvii.

Iudæi Romanos querunt decipere instituunt quosdā qui pacē simulant: Romanosque uelle introducere: Titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio.

cap. vi. car. cccxxvii.

Quidā ex Romanis ad urbē usque accedentes eo quod crediderunt illis: interficiuntur: multi ferientes unde irascitur multū Titus propter inobedientiam eorum eosque arguit.

cap. vii. car. cccxxvii.

Intercedunt cōmilitones pro illis apud Titū: admonens eos indulget illis: cogitat ulcisci iudæos: castra ponit prope ciuitatē: ordinat legiones circa ciuitatē: describitur situs ciuitatis & templi per Salomonē ædificati: & quō distigebat secundū loca sacerdotū & uirore & mulierū.

cap. viii. car. cccxxviii.

Describitur adhuc magnificentia ciuitatis & templi: eorumque quæ continebantur in eo: quæ a diuersis fuerunt constituta.

cap. ix. car. cccxxix.

Quō Simon & iohannes diffidebant: & eos diuisa ciuitas sequebat: & quō unusquisque partem ciuitatis seorsum tenebat: Titus querit qua parte ciuitatē sit ingressurus: constituit agerem tripartitum exercitum circa ciuitatem: cogitant iudæi concordari aduersus Titum & Romanos coeuntque in unū corpus exeunt iudæi aduersus Romanos fugantur in ciuitatem quidam unus iudæorum capitur: sagitta demissa occiditur inde iudæis luctus maximus oritur.

cap. x. car. cccxl.

Concutitur timore exercitus Romanorum: eo quod turris quædam lapsa sit nocte: & propter maximū sonitum timuerunt Romanis: credentes hostes castra inualisse: percutiunt muros illis machinis murumque uiciorum frangunt.

cap. xi. car. cccxl.

Ingressiuntur Romani ea porta qua murus fractus erat: dimicatur postea unde iudæi audacia resistebant: Romani uero belli peritia uincebant.

cap. xii. car. cccxli.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Iudæi sperant salutem: Romani uictoriam: unde ex iudæis quis fuisset promptior ad periculum is primus erat ex Romanis uero: qui fortè se p̄ferebat: quia Titus semp̄ aderat. cap. xiii. car. ccxli.

Quidam Longinus in medios hostes irruit: duobusque interfectis ex mediis hostibus ad suos reuertitur. cap. xiiii. car. ccxli.

Castor quidam ex iudæis simulat uelle inire sedus cū Tito ut aliquantulum conuiescat: ut Simō interim consulat de rebus occurrentibus: fingitque quosdā socios uelle pacem: quosdā non: accensus his Titus uehementius utebat arietibus: diruptoque muro cum militibus ingreditur. cap. xv. car. ccxli.

Ingresso Tito: iudæi circūcludunt Romanos multosque ex eis occidunt & nisi Titus tulisset opem: mix euasissent: ad ultimū mug: sunt expulsi Titus iteque aggreditur: ad illum mug: irruit: totamque partem illam dirimit: præsidia ponit: munit turres & loca: alia parte ciuitatē aggreditur: eosque hortatur ut uelint saluari & Iosepus oratione patriasidem eos hortabatur. cap. xv. car. ccxli.

Iosepus circuit ciuitatem ea parte qua possit audiri facilius iudæosque orat: ne uelint Romanis resistere: persuadetque pluribus uerbis: illi uero conuiciis eū afficiunt. cap. xvii. car. ccxlii.

Iosepus clamat aduersus iudæos adducens diuersa exempla maiorum: ut uelint reddere deumque eis aduersum esse: propterea amplius ne uelint resistere. cap. xvii. car. ccxlii.

Clamante iosepo cum lachrymis ut uellent sedare non flexerunt animos seditiosi: sed diu persistunt: ita ut cogerentur fame perire: Tantam famem perpeffi sunt ut matres ex filiorum ore cibum raperent: seditiosi illi domos uel irruerant ut cibum caperent summa miseria & summa crudelitas describitur Simonis & iohannis. cap. xix. car. ccxlii.

Multi propter famem ciuitatem exeuntes capiebantur ex his multi incisis manibus ad Simonem & iohannem mittebantur. Tito acclamante. ne tantam uellent pati miseriam: ipsi conuictis Tito & patri eius maledicebant. cap. xx. car. ccxlii.

Antiochus Epiphanes cum Macedonibus: amiratur Romanos quod muros non adeant: ipse cum suis muros adiit multi ex his fugiunt & multi interficiuntur: post a Tito aggeres fiunt: ad motus ad muros Simon fossa intus facta submisso igne ageres diruit: & incēdunt: Simonque cū multis aliis proficiscitur in machinas illas: easque incendunt: cū Romanis cōgrediunt: ita ut non diiudicari possit amicus ab inimico: quidam ex Romanis corruptis machinis desperabat ciuitatē captum iri. cap. xxi. car. ccxlii.

Consultit duces Titus quid faciendū: an aggredi muros debeant an aggeres struenda: aut permitteudū quod ipsi fame coacti ciuitatē sint tradituri: an circūdanda sit ciuitas ne exitum habeat: sicque dicit Titus opus non paruum sed inextricabile Romanos esse facturos. cap. xxii. car. ccxliii.

Exortatus Titus his uerbis duces iubet exercitus in opera distribuimurumque circa ciuitatem cum castellis. ii. per suos cōstrui fecit mira celeritatis: nocteque quilibet suo ordine ac uigilia explorabat: uigilesque somnos inter se sortiebantur. cap. xxiii. car. ccxliii.

Ablata facultate exeundi fame omnes moriebantur: unus alium mori intuebatur: nō erat facultas sepeliendi: latrones uero ex mortuis uestes risu expoliabant: multi ex muris in fossas proieiebantur: quæ uidens Titus ingemuit. cap. xxiiii. car. ccxliii.

Romani uidentes seditiosos fame cruciari lætantur: copiam maximam frumenti iudæis ostendēdo ad maiorem dolorē: Titus etiā aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere ciuitatem miseratque calamitatem: seditiosi uero non placabantur. cap. xxv. car. ccxlv.

Simon matthiam per quē ciuitatem obtinuerat peremit cum tribus filiis suis: corpora sepeliri perhibuit: alios etiam nobiles occidi fecit. cap. xxvi. car. ccxlv.

Quidam ex iudæis qui custodiebat turrim a Simone sibi traditam: uidens tantam crudelitatem humano consilio cum quibusdam ex turri Romanis signum dedit se traditurum turrim illi non credētes: cognito hoc a Simone illū ex turri in fossas proiecit: uidens hæc Titus: & iosepus saxo capite percussit: lætantur iudæi credentes eum mortuum esse: respuit iosepus uulnere: quo cognito seditiosos stupor inuadit: multi ad Romanos profugiant: multi ex profugis ab Assyriis uentibus aperitis occiduntur: eo quod aurum ex uentre eorum per finem uentris exire cognouissent: Titus uero hac iniustitia cognita omnes interfecisset nisi esset maxima multitudo noxiorum: increpat milites Titus: sed occulte multi occidebantur ob insaniam propter hoc pauci ad Romanos amplius fugiebant. cap. xxvii. car. ccxlv.

Iohannes ad sacrilegium se conuertit: Mannetus ad Titum fugit: narrat maximum numerū mortuorum: famem ex eo quod castra posuit: coactosque stercore uti pro cibo. cap. xxviii. car. ccxlv.

¶ Incipit Liber septimus.

¶ Aggeres struuntur a Romanis: quærunt iudæi incendere: cum autē nequissent: ad mouent Romanos aggeres certatur utrinque: murus labitur ea parte qua iohannes suffodierat pro incendiendis aggeribus: moxque alium murum struit quem nemo audebat ascendere eo quod qui prius tentasset certissimum exitum tentasset. cap. i. car. ccxli.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Hortatur Titus commilitones suos ad ascendendum murum: facta exhortatione Sabinus quidam Syrus se obtulit ascensurum: susceptaq; asta cum .xi. murum ascendit: hostes in fugam uertit ipse uero sagittis obrutus cecidit. cap. ii. car. ccxvi.

Quidam ex custodibus aggerum Antoniam accedunt primos custodes occidunt: facto signo per buccinam ceteri fugiunt. Titus audito signo armat exercitum: pugnat ex utraq; parte ad septimam noctis horam: quod Romanis uisum est satis pro tunc Antoniam obtinere. cap. iii. car. ccxvii.

Iulianus quidam uidens Romanos superari armatus irruit in hostes & ad templum usq; fugauit cumq; non haberet auxilium multis interfectis diu resistens obiit. Iudaei Romanos in Antoniam recluserunt. cap. iiiii. car. ccxviii.

Titus mittit ad Ioannem si uelit congregari & si uelit sacra intermissa celebrari per electos Iudaeos: consulit Iosephum Titus: hebraico sermone scripsit mandata Iosephus pro Caesare ad Ioannem: hortatur ut se dedat: exempla inducens sed magis irritantur in eum ac capere quaerunt: multi ex Iudaeis ad Romanos fugiunt quos a Romanis occisos Iudaei dixerunt ne plures ad eos confugerent: Romani uero eos populo ostendebant propterea multi fugerunt. cap. v. car. ccxvii.

Increpat eos Titus quod templum polluerint: polliceturque non passurum Romanos templum esse polluturos. cap. vi. car. ccxviii.

Iosephus referebat dicta principis Iudaeis qui magis eleuabantur in superbiam: statuit iterum Titus bellum gerere contra Iudaeos ipso remanente in Antonia. exercitum misit in Iudaeos: Certaturq; a nona noctis hora: usque ad quintam diei Tito spectante ab antonia: multi ex Iudaeis fortiter multi ex Romanis fortissime bellum gesserunt. cap. vii. car. ccxviii.

Septimo die reliqua manus Romanorum submersis antoniae fundamentis uiam fecerunt latam ad templum: admovent aggeres ad angulum templi: quidam congregati per famem impetum fecerunt contra Romanos: cognito ipso eorum per Romanos dimicatum est undiq; fortiter: in uallē quadā coacti sunt Iudaei: capiti quidam ductus ad Titum interficitur: curatq; Titus ut aggeres mature construant. c. viii. c. ccxviii.

Porticus templi incendit: abruptum Romanis ad uiginti fere cubitos ex muro mittuntq; ignem sanctissimis diebus quidam ex Iudaeis de Romanis inuitat si quis uelit certare: diuq; nemine uolente: quidam ex Romanis perosus illius audaciam cum illo certat & occidit: Romanos Iudaeus deridet ex Romanis quidam eum sagitta transfixit: clamor excitatur maximus. cap. ix. car. ccxviii.

Iudaei implent lignis aridis summitatē templi. fingunt fugam ex Romanis multi ascendentes templum: submisso igne per Iudaeos succensi sunt: Titus eos miseretur: morientibus satis erat remedii quod Titus dolebat: Iudaei uero quidam in porticu existentes obsessi omnes ceciderunt. cap. x. car. ccxviii.

Iuuenis Romanus quidam qui euaserat incendium: oratur a Iudaeis ut ad eos descendat: ne militiae Romanae tantum dedecus faciat sublato ense seipsum interfecit: incenditurq; porticus ea parte quae ad orientalem protendit: Moriebantur multi fame ita ut foenum calciamenta corrigias coacti sint comedere Iudaei. cap. xi. car. ccxlix.

Maxima multitudo erat eorum qui fame per ciuitatem peribant: qui inter se erant amicissimi propter cibum: si quem inuenissent: ad manus ueniebatur: si quis moriebatur alii scrutabantur si quid cibi in sinu habebat: patiebantur ea comedere quae ne sordidissimum aliquod animalium comedisset: multaq; huiusmodi describuntur. cap. xii. car. ccxlix.

Mulier quaedam Maria nomine cum sublata fuissent sibi omnia per seditiosos filium suum fame comedit: cogitur ostendere latronibus quod parauerat pro cibo: cognito scelere tanto eos horrore quidam inuasit uehementissimus: nunciatur Tito tanta calamitas: qui deum placare coepit dicens se uoluisse obliuisci iniurias eorum: sed illi noluerunt pollicetur quod tantum scelus non permittet impunitum. cap. xiii. car. ccxlix.

Admonere iubet aggeres cum ariete muris: nihil proficientes cum scalis tentant ascendere: unde multa caedes facta est ex Romanis: iratus Titus ignem portis subici fecit crescente igne consulit proceres suos de templo: quidam suadent ruinam templi: quidam ut seruetur: iubet restringere ignem interim pugnatur: uidens Titus cum militibus electis Iudaeos profugatur in templum concludit omnes succendereq; templum parat. cap. xiiii. car. ccxlix.

Quidam ex militibus Romanorum ignem portat ad templum: succenditur templum: hoc audito Titus iubet exingui sed pro nimio clamore & quia multi simulabant audire eius praecepta & prohibitionem ipso inuito exuritur templum. cap. xv. car. ccl.

Templum incenditur mense & die mensis conformi incendio templi Babylonis: in ipsa incensio ne etiam multae caedes fiebat deprehensorum: nec erat discretio puerorum nec mulierum cuiusque aetatis: clamor ingentissimus fiebat: duo in ignem se proiecerunt incendunt Romani diuersas porticus & loca ubi Iudaei res suas ac pecunias deposuerant quidam Pseudo prophetae persuaferat populo ut expectaret dei auxilium. cap. xvi. car. ccl.

Quaedam prodigia quae superuenerant Iudaeis describuntur: quae in eorum fortunam & auxilium interpretabantur: quidam uero sapientes haec esse minae prodigia iudicabant. cap. xvii. car. ccl.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

In sacris libris erat q̄ cum templum quadratum redigeretur q̄ ciuitas erat destruenda. hi uero in-
estabantur ad prælum dicentes propter dictum quoddam ambiguum inueniunt scilicet q̄ eo tem-
pore quidam esset ex eorum finibus orbis terre habiturus imperum: ex hoc dicto decepti sunt quasi
proprium eorum iudicantes dictum conuenire. cap. xviii. car. ccli.

Romani Titum imperatorem declarant in templo: Iudæi prouocant Titum ad colloquium: ipse
naturali humanitate eos recipit: alloquiturq̄ eos increpando: tandem in diligendo eos si uelint in
pace uiuere noluerunt: ipse cognita eorum nequitia eos militibus fieri prædam tradidit: interim
ignis progrediebatur: quidam supplicat ut eis fidem Cæsar daret: suscipit ipse in custo-
diaq̄ eos reclu-
tos tenet. cap. xix. car. ccli.

Seditiosi in domum regiam confugiunt: Romanos pellunt: multi occiduntur ex popularibus:
Titus uero militem quendam quia uiuus captus est ad ipsum rediens ex acie pepulit: quod grauius
fuit illi morte. cap. xx. car. cclii.

Romani conuersis latronibus in fugam: omnia igni tradiderunt: illi uero in superiorem ciuitatem
recede bannierantes q̄ nil essent relicturi hostibus & alacri uultu mortem expectabant: illi undique
per ciuitatem capiebantur: mortuiq̄ canibus proieiebantur: spes quibusdam erat in cloacis latere: &
ignis latrantes cremaba: & qui descende bant necabantur. cap. xxi. car. cclii.

Cæsar prospiciens ciuitatem superiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites openbus
ad occidentalem partem: legiones munit hisdem diebus idumæi mittunt ad Titum q̄ ad eum uo-
lunt confugere remittit legatos pollicens pacem: Simon hoc intellecto quosdam occidit: quosdam
recludit: multitudo tamen maxima fugit. cap. xxii. car. cclii.

Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit: multa q̄ uas-
ta pulcherrima donaria dedit. cap. xxiii. car. cclii.

Perfectis aggeribus machinas Romani admovent: multi desperantes in cloacas demittunt: qui-
dam in acram confugiunt quidam Romanos appheantes arietes ad muros ulciscunt: Tyranni pri-
uati spes pōte descenderūt de turribus: Iudæi ad Siloam confugiūt: custodibus recluduntur: Ro-
mani in muris signa ponunt: ingredit Titus admirat q̄ tantas munitiones tyranni deseruissent: ad-
mirata altitudine & compagine lapidum præficit Frontonē custodiæ illorum: multos in ægyptum
mittit: multos uendit: multos etiam bestiis deuorandos tradidit. cap. xxiiii. car. cclii.

Capri uotum numerus per omne tempus obsidionis numeratus fuit decies centena milia: Ioan-
nes sempiternis uinculis seruatur. Simon uero seruatur triumpho. cap. xxv. car. ccliii.

Capitur Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani die octauo mēsis septembris: prius
quingies capta fuerat: Conditor primus eius fuit Chanana: orū Rex: qui iustus fuit appellatus: Cæ-
sar iussit ut turres & pars quædam ciuitatis pro custodibus remanerent: reliquum explanarunt: lau-
dat Cæsar exercitum suum ei q̄ gratias agit de eorum uirtute & fortitudine: & pro gestis rebus dona
largitur & coronas & præmia multa singulis. cap. xxvi. car. ccliii.

Cæsar donatis omnibus secundum eorum merita: ad sacrificia se conuertit deinde ad Cæsaream
maritimam descendit reponitq̄ in ea multitudinem matubiarum: captiuosq̄ seruat: quia Hyemis
tempus prohibebat in Italiam nauigare. cap. xxvii. car. ccliii.

Eo tempore quo Titus Cæsar Hierosolymis commoratur obsidionis causa Rhodum trāsmear
Titus ex Cæsarea maritima reuersus: aduenit in Cæsaream Philippi celebrat ibi omnia spectaculo-
rum genera. cap. xxviii. car. ccliii.

Inuenit Cæsar Simonem Gioræ filium: & quomodo captus sit declaratur seruatur pro triumpho
quod Romæ erat facturum Cæsar. cap. xxix. car. ccliii.

Cæsar inuenit multos iudæos apud Antiochiani inuidus Antiochus irruit multiq̄ cremantur
ex his. cap. xxx. car. ccliii.

Declaratur noua calamitas quæ accidit iudæis: accusant iudæi ab Antiocho q̄ cremassent qua-
dratū for: cū multis aliis: cognoscunt nō fuisse in culpa p̄ legatū Vespasiani. cap. xxxi. car. ccliii.

Accipit Cæsar litteras a patre quam desiderabilis ipse peruenit Romam & quo honore sit susce-
ptus describitur. cap. xxxii. car. ccliii.

Describitur defectio Germanorum facta tempore quo Vespasianus erat in alexandria: qui crede-
bant se posse liberari a ditione Romanorum: his auditis a Domitiano exercitus tendebat: tunc Ger-
mani se sponte subdiderunt. cap. xxxiii. car. ccliii.

Scythæ conueniunt cū Germanis in defectione: transgressi flumē Istrū multos ex Romanis inter
quos Fronteiū Agrippā occiderunt: Vespasianus hoc audito Rubrū Gallū mittit q̄ multos occidit
alii domū confugere: muniunt loca ne barbaris aplius des locus talia faciendi. cap. xxxiiii. ca. cclv.

Titus reuersus ex beryto spectacula per ciuitates Syriæ celebrabat: Antiochenes expectant cum
summo desiderio: petunt iudæos expelli qui non exaudiuntur: ad alias petitiones se conuenerunt:
Titus inde Hierosolymam proficiscitur: miseratq̄ calamitatem ciuitatis curatq̄ captiuos in Itali-
am asportari: cupiens eos triumpho præterducere. cap. xxxv. car. cclv.

DE BELLO IYDAICO, TABVLA

Venienti Tito Romam pater cum tota ciuitate obulam præditiõ ordinatur triumphus communi: & pompa triumphi declaratur: & modus exeundi in triumphum: quo ordine quæcunq; sint distributa & ostensa parantur conuiuia ab omnibus per totam ciuitatem: diesq; gratulationis celebrantur: cum spe finis malorum ciuiliũ: & sclicitatis principum. cap. xxxvi. car. cclj.

Vespasianus peractis triumphis decernit ædificari templum paci: donatq; templum muneribus pigmentorum operibus oia quæ fuerant iudæorũ in eodem templo reposuit. cap. xxxvii. car. cclvi.

Lutius bassus in iudæam legatus mittitur: statuit bellum inferre Macherontis: describitur Herois dii fortitudo: & situs inaccessibilis: ac Herode hoc castellum munitum est: nascitur in eius ualle herba quædam mirabilis uirtutis: sunt balnea amenissima: castellum Lutius accepit: multos occiditq; castellum tradiderunt dimisit. cap. xxxviii. car. cclvi.

Ad saltum qui appellatur Iarden ducit exercitum Lutius: militibus cingit bellum committitur nullus ex iudæis euasit: Iudas dux eorum cloacis latenter effugit. cap. xxxix. car. cclvi.

Scribit Cæsar ad Liberium procuratorem ut iudæam uendat iussitq; singulis annis q; iudæi omnes binas dragmas in capitolium ferrent. cap. xl. car. cclvi.

Accusatur antiochus apud Cæsarem a Cessennio Peto: q; deficeret a Romanis: mittit Vespasianus ut quid uideatur Peto efficiat: Capitur antiochus post longam pugnam cum filiis suis: ducitur Romam uinctus: Audiens Cæsar ligatũ antiochũ iubet uincula auferri. filii cogitant conciliaturos patrem Cæsari: ueniunt Romam: cum patre aduecti ex Lacædæmone ibi manserunt. cap. xli. car. cclvii.

Scythæ his tẽpibus cogitant Medicam terram inuadere: colloquuntur cum hyrcanorum rege: adhibito aditu fines omnes populantur: ad armeniam usq; peruenere. cap. xlii. car. cclvii.

Mortuo Basso Flavius Siluius in administratione succedit: Castellum quoddam adhuc rebelle superesse uidens mouit militem aduersus illud: princeps castelli erat Eleazarus cuius mores describuntur: & sociorum eius. cap. xliii. car. cclvii.

Flavius Siluius aduersus Eleazarum uenit: castellum cingit licet difficillimus aduendi accessus fuerat: per duo loca poterant accedere homines: declaratur difficultas accessus: ad mouet machinas per unam uiam: fabricat arietem cum quo murũ percutit: uignem ad muros ponit: letiq; Romani custodiunt ne quis eorum ex castro fugeret. cap. xliiii. car. cclvii.

Eleazarus uidens nõ posse euadere manus Romanorũ: hortatur ut omnes combusta urbe seipsos interficiant magis q; seruituti subiciantur: quibusdam placuit: quidam uero molieres lachrymabantur: reiterat exhortationem Eleazarus præponens immortalitatem animæ: pulchrius esse pulchre mori q; turpiter uiuere. cap. xlv. car. cclviii.

Orantem Eleazarum omnes interpellant decernũtq; sibi mortem dare: omnes mortui sunt: unus ultimus incensa regia: gladio se transfigens occubuit: clam cum quinq; pueris mulier latuit Romam: mane per scalas muros ascendunt: neminem uidentes admiranũ: mulier illa ex cloacis exiẽs Romanis rem gestam aperuit. cap. xlv. car. cclix.

Peracto excidio Flavius siluius cum exercitu in Cæsaream proficiscitur: quidam ex iudæis in Alexandriam confugerant: hi nouas res tentabant ex quibus multi occisi sunt: morteq; potius pati maluerunt: etiam puerisq; Cæsarem dominum appellare. cap. xlvii. car. cclix.

Lupus rector Alexandriæ hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæorum destruat. cap. xlviii. car. cclix.

Onias unus ex pontificibus ex hierosolymis quodã fugatus alexandriam uenit: optinuitq; ut tẽplũ posset fabricare iuxta morem patrum: hoc autem fuit prædictũ per Esaiam q; in ægypto futura esset constructio templi. cap. xlix. car. cclx.

Lupus rector ad templum accedens ablatis denariis tẽplum claudit Paulinus eius successor. nihil reliquit: sacerdotibus cõmitatus est: fecitq; ut ne uestigium qdẽ diuini cultus uideret. cap. l. car. cclx.

Ionathas quidam ex iudæis persuasit multis ut eum sequerentur: nunciatur Catullo rectori libyæ comprehensus ipse cum multis aliis tribus milibus: qui pecunia diuites erant: non conscii tamen sceleris occiduntur: Curatque Catullus ut Ionathas omnes iudæos criminetur: etiam illos qui Romæ habitabant inter quos Iosephus erat: Vespasianus noluit ut aliud efficeretur. Catullus ob iniustitiam morbo grauissimo laborauit: ita ut ipse non moreretur. cap. li. car. cclx.

FINIS.

VITA IOSEPHI

C Hieronymus Squarzaicus Alexandrinus. Raynaldo de Nouimaio impressoriae artis. op. f.

Vm e græcia in Italiam traiecissim: Iosephiq; libros offendissim: quos antea quâ hinc decederem librariis castigatissimos: & emendatissimos summa diligentia imprimendos esse demandaueram. Non ut quæstum consequeretur: sed ut aliqua ex parte de lingua latina bene meritus essem & cognitiones multarum rerum propargarentur. Vidi opus eruditissimum nundum absolutum: & ut in annalibus ueterum facile de præbendi potest a Ruffino aquiligiensi in linguam latinam translatum: opus egregii inquam auctoris: qui sine titulo sine uita: & sine elogio erat in lucem proditurus: quod cum animaduertissem hoc a me ferendum minime putavi. Obiter ipsius uitam ex iuratis simis auctoribus elicita subieci. Fuit enim Iosephus hierosolymitanus: Mathathiae sacerdotis filius tempore Tyberii Cæsaris natus. Cum Iesus esset cruci affixus: & usq; ad traiani tempora consenuit a Vespasiano cum Tito filio cum bellum in Hierosolymam gereretur: captus fuit quidem litterarum: & multarum rerum peritus: sacerdotio insignitus: prophetarum ac somniorum interpretæ optimus: ac futurorum non ignarus: prodigia & multa exposuit. Apud iudæos Nerone regnante: quæ uisa fuere armatas acies. s. cælo currere: atq; aëra subito nubiū ignæ collucere: & præterea alia multa quæ in eius leguntur historia. Iosephus ad perniciem urbis futura affirmavit. Cui sententiæ uulgus assentiens ab imperio romano defecere: occasione sibi oblata. Propterea q; præfecti romani missi essent contra iudaicam religionem ut aquilas templo inferrent. Iudæi romano avaritia uexati eorū præfectos trucidarunt. Aquilas e templo deiecerunt ipsamq; ciuitatem iugo Neronis leuantes: provincias muniunt: qui eis præessent creant: atq; ex tribus in qua est metropolis Hierosolyma eiq; Samaria proxima. Tertia galilæa gētibus finitima Iosepho obuenit qui rei militaris belli impetum a româis missum primo exciperet. Et cum igni ferroq; omnis provincia deuastaretur in Iopathâ montanam ciuitatem obsideretur. Tandem Iosephus perquisitus a Vespasiano dum in puteo latitaret mulieris indicio cognoscitur: eo Nicanorem tertium tribunum militum misit: cum priores milites ab Iosepho non audirentur: qui factum incensarum metu perterritus delusis sociis. Nam & permulti iudæorum cum eo erant impotestatem romanorum peruenit. Quem imperator diligēti custodia seruari iussit. Iste autem Vespasiano semotis arbitris alioquitur: sibi & filio imperatores fore prædixit: quem Vespasianus non inuitus audiuit: quæ omnia ut euenire Iosephū ab omni seruitute soluit: atq; summis laudibus tollit. Auguriis post euerfione Hierosolymæ præfecit ciuitate donatus: cum Tito: & Vespasiano patre uixit annis. xxvi. atq; cognomine flauiae familiæ donatus. Nec etiā prætermittenda duxi: quæ ex Hieronymo carptim & celsim: id est sub epythomate collegi: quod ob ingentia eius illustria facinora: utpote uir singularis eruditione præditus ut ex libris septem iudaicæ captiuitatis quos imperatoribus patri & filio obtulit exploratissimum fuit statuam Romæ metuerit: quodq; scripserit alios. xxiii. antiquitatum libros ab exordio mundi usque ad quartumdecimum annum Domitiani cæsaris quodue archetecos: id est conflictus aduersus Appionem grammaticum alexandrinū. Aliaq; præclara opera accuratissime conscripta reliquerit: quæ in manus nostras præterq; xx. uolumina antiquitatum: & Hierosolymæ captiuitatis septem: & in Appionem duo recideret. Non ad commemorandum sumus admodum curiosi: sed a me hoc unum interpositum iri summo studio duxi in ignominia iudaicæ prauitatis: quando uir egregius optime de Christo sensisse uideatur cum inquit. Eodem tempore iesus uir sapiens: si tamen uerum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum qui libenter uera suscipiunt plurimos quoque tam de iudæis: quam de gentibus sui sectatores habuit & credebatur esse Christus cumq; iuidia nostrorum principum cruci cum Pilatus addixisset: nihilominus qui cum dilexerant perseuerauerunt.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

DE ANTIQ VI. CONTRA APPIONEM ALEX. LIBER PRIMVS

Iudæi cum non ualerent uastationes sustinere latronum: cogeantur a propriis solennitatibus recedentes cuncti diffugere: ut melius ubicunque liceret apud alienigenas habitarent. Florus igitur fuit qui nos contra Romanos bellum fecit assumere: melius iudicans citius quam paulatim: & per tempora nos perire. Initium quippe sumpsit hoc prælium secundo quidem anno amministrationis flor. xii. autem Neronis imperii. Sed ea quidem quæcunque aut facere coacti sumus: aut pati: perfecte scire poterunt qui legere uoluerint libros a me de iudaica dimicatione conscriptos. Hic igitur ponam terminum antiquitatis Historiæ: postquam etiam bellum coepi conscribere. Conueniet autem hoc opus a prima hominis natiuitate traditionem usque ad decimum annum Neronis imperii. Ea siquidem quæ nobis Iudæis prouenerunt in Aegypto: & Syria: Palæstina: & quæcunque perpeffi sumus ab Assyriis & Babylonis. uel circa nos Persæ seu Macedones egerunt: & post eos Romanis: cuncti reor sunt cum integritate composita. Nisus sum autem etiam descriptione conseruare: qui per annos duo milia constituti sunt. Conscripsi etiam sine errore successiones regum: actus eorum: & conuersationes enuncians: & Monarcharum potestates enarrans: sicut ex sacris libris de rebus omnibus descriptio continetur. Hoc enim in principio historiæ me facere compromisi. Dico siquidem cum fiducia: opere iam perfecto: quia nullus alter licet uoluntatem habuerit: neque Iudæus: neq. alienigena potuit hoc negocium Græcis ita subtiliter explanare. Habens enim indubitanter a congentilibus meis maximam eruditionem nostræ provinciæ etiam græcas studui litteras adipisci. Artis namque grammaticæ experimentum sumpsit: integritatem uero prolationis uerborum: possidere me patema consuetudo prohibuit: quippe cum apud nos non recipiant eos: qui elocutionem multarum gentium didicisse noscuntur eo q. commune putem hoc officium non liberis tantummodo sed etiam uolentibus seruis. Sapientiam uero illos testantur habere tantummodo: qui leges sub integritate cognoscunt: & uirtutem sacrarum litterarum interpretari possunt. Propterea multis in hoc studio laborantibus: uix duo quidem aut tres adepti: & laborum fructu repente potiti sunt. Non erit forsitan inuidiosum etiam de genere meo: & uitæ actibus postea breuiter enarrare. In his ergo dicere ulterius de antiquitate cessabo: libris existentibus. xx. habentibus uero sexaginta milia uersuum. Et si diuinitas concesserit: per discursum: commemorabo rursus & causas belli: & eorum quæ ad præsentem pertinent diem: quæ est. tertii decimi quidem anni Domiciani cæsaris principatus: mihi autem a natiuitate quinquagesimi & sexti. Proposui quoque uobis conscribere nostras etiam idest Iudæorum sectas: in. iiii. libris: de deo eiusq. substantia: & de legibus & cur secundum eas aliud facere permittimur: aliud prohibemur.

De antiquitatibus Iudæorum. Finis.

¶ Iosephi Mathathiæ filii Hebræi genere sacerdotis ex Hierosolymis
de Antiquitate Iudæorum contra Appionem Grammaticum Alexandrinum. CAP. I.

Sufficienter ut arbitror & per libros antiquitatum opulentissime uirorum Ephrodite legentibus eos aperui de nostro genere Iudæorum: quia & uetustissimum est & primam conscientiam propriam habuit: quinque milia enim annorum numerum historiam continentem ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam uero multos uideo respicientes blasphemiam quorundam insane prolata: & ea quæ a me de antiquitate conscripta sunt non credentes: putantes mendacium nostrum sit genus: eo quod nulla memoria apud Græcorum nobiles Historiographos digni sunt habiti nostri maiores. Pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantiū quidem uerborum spontaneumque increpare mendacium: aliorum uero ignorantiam pariter emendare: uniuersosque de nostra antiquitate qui scilicet ueritatem amplectuntur edocere. Vtar autem in meis dictis testibus eis: qui de omni antiquitate apud Græcos fidedigni sunt in dicandis: eos autem qui blasphemie de nobis atque fallaciter conscribere aliqua per semetipsos conuicta indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere propter quas non multi in Græcis historiis gentis nostræ fecere memoriam: necnon & eos quidem nobis nequaquam scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaque satis admiror eos qui existimant oportere de rebus antiquis Græcis tantummodo fidem habere & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem. Nobis autem & aliis hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere: sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua & heri: ut ita dicam: nuper facta cognoui. Et hæc fabricas ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum cunctarumq. rerum iunior apud eos est historiæ diligentia conscribenda. Apud Aegyptios autem atque

Chaldaeos & Phoenicas: desino enim nos illi connumerare sicut ipsi fatentur res gestas antiquissimas & permanentem habent memoriae traditionem. Nam & locis omnes inhabitant quae nequaquam aeris corruptioni subiacent. Et multam providentiam habuerunt: ut nihil horum quae apud eos aguntur sine memoria linquerentur: sed in publicis conscriptionibus semper a uiribus sapientissimis dicerentur. Graecorum uero regionem innumerae corruptiones inuasere: rerum memoriam delentes. Qui autem nouas constituentes conuersationes omnium se praesse credidere. Sciat quia etiam sero & uix naturam potuerunt agnoscere litterarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creduntur a phoenicibus: & a Cadmo se didicisse gloriantur. Sed neque illo tempore poterit aliquis demonstrare seruata conscriptione neque in templis: neque in publicis Anathematibus: quando etiam de Troianis rebus ubi tot annis militatum est. Postea multa quaestio atque contentio facta est: utrum litteris usi sunt. Et magis ueritas obtinuit eo quod usus modernarum litterarum illis fuisset incognitus. Constat autem quoniam apud graecos nulla inuenitur absolute conscriptio poemate Homeri uetustior. Et hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et ante neque hunc litteris suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reseruatam: postea fuisse compositum & propterea multam in eo conspexi dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauerunt. id est hi qui circa Cadmum Millefium & Acusilaum arguuntur: & post hunc quicumque alii fuisse referuntur. Paululum tempus persicam apud Hellanicum militiam praecessere. Sed eos etiam qui de caelestibus & diuinis primitus apud graecos philosophati: id est Pherecidem Syrum & Pythagoram & Thaletem omnes concorditer consentunt: Aegyptiorum & Chaldaeorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse quae a graecis omnium antiquissima indicantur: ita uix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile: ut tali factu uegetentur Graeci tanquam soli sciant uetera: & ueritatem eorum sub scrupulositate de antiquis non ab ipsis conscriptoribus facillime discant: quia neque firmiter scientes aliquid conscribere: sed quod unusquisque opinatus est hoc studuit explanare. Unde etiam libris suis alterutros arguunt: & ualde contraria ex rebus eisdem non piget edicere. Sed ego uidebor ne potioribus esse superfluum si explanare uolueris: quantis quidem locis Hellanicus ab Acusilaio de genealogiis discrepat: & in quantis Herodotum corrigit Acusilaus. Aut quomodo Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem. Ephorum uero Timeus: Timeum qui post illum fuit. Herodotum uero cunctis: sed neque de singulis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timeus concordare dignatus est. Neque tursus de atticis hi qui Attidas conscripserunt: aut de argolicis: qui de argis historiam protulerunt: alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuiusque rebus: quando de militia Persica & his quae in ea sunt gestantur uiri probatissimi discordasse noscuntur. In multis autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur: licet scrupulosissimam secundum se historiam conscripsisse uideatur. Causae uero huius discordantiae multae forsitan & aliae quaerere uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum maximam huius summam diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quae mihi prior esse uidetur. Id est eo quod ab initio non fuerit studium apud Graecos publicas de his quae semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim praecipue & errorem & potestatem mentiendi posteris uetus aliquid uolentibus scriptitare concessit. Non enim solummodo apud alios Graecos publica conscriptio est neglecta. Sed neque apud ipsos Athenienses quos terrigenas esse dicunt: disciplinae cultores aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum litterarum antiquissimas esse dicunt leges: quae a Dracone eis ex Phoenicibus sunt conscriptae ante modicum tempus tyrannidis Pisistrati. De arcadibus autem in antiquitate gloriantibus quod oportet dici? Vix enim isti & postea litteris eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla praeponebatur quae & discere uolentibus edoceret: & mentientes argueret: multa inter alterutros conscriptores discordia generata est. Quoniam qui ad praescribendum se praeparabant non studium ueritatis exhibuerunt. Licet haec promissio semper habeat in promptu: sed uerborum magis habere relationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios aestimarent: ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi. Alii autem ad gratiam aut ciuitate laudantes: aut reges. Alii semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere. In hoc se forte probabiles aestimantes & omnino hoc agentes quod historiae nimis aduersum est. Verum siquidem historiae indicium est: si eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. Hi uero cum quaedam aliter conscriberent quam alii tunc se putabant omnium ueraciores ostendi. Quapropter causas quidem uerborum & calliditatis eorum cedere nos graecis oportet. Non autem de antiqua historiae ueritate & maxime de rebus propriae uniuscuiusque prouinciae. Quoniam uero Aegyptios & Babylonios ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit: quando sacerdotibus erat iniunctum & circa eas ipsi philosophabantur. Chaldaei uero apud Babylonios: & quia praecipue Graecis immixti usi sunt phoenicis litteris circa dispensationes uitae: & eorum operum traditionem. Dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus quia eandem quam praedicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem desino dicere: etiam potioris pontificibus & prophetis hoc iherantes. Et quia usque ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est

si oportet audentius etiam seruabitur. Conabor breuiter edocere: non enim solummodo ab initio probatissimos viros & inde placatione præparatos ad hæc exercenda constituerunt. Sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumque consisteret prouiderunt. Oportet etiam eum qui sacerdotium habiturus est ex eiusdem gentis nasci mulierem: & neque ad pecunias & neque ad honores inspicere. Et de hoc per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunque nostri generis constitutio reperitur: etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est in Aegypto & Babylonia & quocunque terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymam conscribentes a patre nomen nuptæ: & antiquorum progenitorum quicunque huius rei testimonia præbuere. Si autem bella proueniant sicut iam crebro factum est. Dum Antiochus Epiphanes ad nostram uenisset regionem & Pompeius Magnus: & Quintilius Varus: & præcipue nostris gesta temporibus tunc hi qui de sacerdotibus supersunt: ex antiquis litteris iterum noua consciunt & probant mulieres quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt alienigenarum consortia formidantes. Indicium uero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos a duobus milibus annis denominati filii a patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt si quid præuaricentur interdicitur: ne uel ad altare accedant: uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidem potius autem necessarie: cum neque conscribendi potestas omnibus data: neque alia sit in discretionem discordia. Sed solummodo prophetis antiquissima quidem & ueterrima secundum inspirationem factam a deo cognoscentibus. Alia uero secundum se sicuti sunt facti palam conscribentibus in finibus libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo & .xx. libri habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moyseos qui natiuitates continent: & humanæ generationis traditionem habent usque ad eius mortem. Hoc tempus de tribus millibus annis paululum minus est. A morte uero Moyseos usque ad Artaxerxem persarum regem qui fuit post Xerxem: prophetæ post Moysen: & quæ secundum eos sunt gesta conscripserunt in .xiii. libris. Reliqui uero .iiii. hymnos in deum: & uitæ humanæ noscuntur pignora continere. Ab artaxerxe uero usque ad nostrum tempus singula quidem conscripta non tamen priori simili fide sunt: habita eo quod non fuerit certa successio prophetarum. Palam namque est ipsis operibus quemadmodum nos propriis litteris credimus: tanto namque sæculo iam præterito neque addicere quicquam aliquis nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum est mox & prima generatione Iudæis hæc diuina dogmata nominare: & in his utique permanere. Et propterea si oporteat mori libenter. Iam itaque multi captiuorum frequenter tormentis affecti sunt: & mortes uarias in theatris sustinuerunt: ne ullum uerbum contra leges admitterent aut conscriptiones habitas uiolarent. Qui Græcorum aliquid tale perpeffus est: quando neque fortuitam sustinere læsionem uoluit: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt quoniam aliquos nunc quoque uident præsumentes de his rebus conscribere quibus neque ipsi interfuerunt: neque credere scientibus acquiescunt. Denique de bello quod apud nos contigit nuper: quidam historias conscribentes ediderunt. Dum neque ad ea loca uenerint: neque in proximo rerum gestarum fuerint. Sed ex auditu quædam pauca componentes impudenter semetipsos uidentur historia nomine iactitare. Ego uero & ex omni bello: & quæ ibi particulariter gesta sunt ueram descriptionem feci: dum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galileorum eram: donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer a romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia uniuersa semper inspicere faciebant: primo quidem uinctus: postea uero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum: eo tempore nihil est gestum quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidentes Romanorum exercitum uniuersa sub diligentia describebam. Et ea quæ nuntiabantur ab his qui semetipsos tradebant: ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus uacationis habens: omni iam negotio præparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaque mihi securitas affuit ueritatis ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum testes non exposcerem. Primum namque illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuerunt plurimis uero nostrorum eos etiam uenundauimus: qui græca sapientia uidebantur imbuti quoque est Iulius Archelaus. Herodes honestissimus & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuere: quia ueritatem diligens excolui: non reprimens forsitan aut tacens: si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutari: aut prætermisi. Quidam uero prauis homines derogare meæ historiæ sunt conati tanquam in scholis adolescentium propositum exercentes: & accusationis inspirata: atque detractionis facientes opus: cum oporteat illud scribi: quia quod cōuenit promittentem aliis rerum ueracium traditionem. Ipsum prius hac nosse certissime: aut rebus gestis adherendo: aut ab scientibus cōsulendo. Quod ego præcipue circa utrumque me credo fecisse negotium. Antiquitatis namque libros sicuti dixi ex uoluminibus sacris interpretatus sum: cum essem genere sacer

dos: & participarem illarum sapientiam litterarum. Historiam uero belli conscripsi multarum quidem actionum ipse operator: plurimorum uero inspector existens: & omnino eorum quae dicta uel gesta sunt nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur: non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De rebus itaq; necessariam feci descriptionem significare uolens facultatem eorum qui historiam scribere compromittunt. Et sufficienter sicut reor palam faciunt: quia conscriptio rerum apud Barbaros potius solenior quam apud Graecos est. Volo paululum primitus disputare aduersus eos qui contendunt nouellam esse nostram conuersationem eo quod nihil de nobis: ut aiunt illi: dictum sit a conscriptoribus graecis. Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum litteris exhibebo: & eos qui nostro blasphemant generi: ualde ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus: neque mercimoniis congaudemus neque per hoc aliteris peregrinationibus fatigamur. Sed quidem nostrae ciuitates procul a mari positae regionemq; uberrimam possidentes. In ea assidue laboramus praecipue circa filiorum nutrimenta studentes legumque custodiam & traditionem pietatis totius operis uitae necessarium iudicamus. Cum adsit igitur his quae praedicta sunt conuersationi nostrae etiam uita remotior. Nihil fuit in antiquis temporibus quod faceret nobis permixtionem graecorum sicut Aegyptiis mercimonia quae ab eis reiciuntur: & ad eos rursus introducuntur. Et iterum habitatoribus Phoeniciae maritimae studentibus circa commercia atque negotia amore pecuniae requisitis: Sed neque latrocinia sicut quidam alii uacuare: aut amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt licet regio nostra multa milia uiro- rum fortium possideret. Phoenices ergo propter negotia ad Graecorum prouinciam nauigantes repente sunt agniti: & per illos Aegyptii & omnes a quibus ad Graecos honorem deuehebant imensa maria proscindentes. Medi uero postea atque Persae palam in Asia regnauerunt: & usque ad alteram epirum Persae militauerunt. Thraces autem propter uiciniam & Scythiam ab his qui pontum nauigant cogniti sunt: & omnino uniuersa iuxta mare: uel orientale uel hesperium habitantes aliquid conscribere uolentibus cogniti facti sunt. qui uero superius habitabant: & procul a mari multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestate tantasque causas belli conficiente: Neque Herodotus neque Thucydides: nec ullus qui fuit cum istis fecit aliquam mentionem. Sed sero tandem & uix ad graecos potuit eorum fama peruenire. De Galathis enim & Hiberiis sic ignorauere hi qui putantur subtilissimi conscriptores: quorum est Ephorus: ut unam ciuitatem esse arbitraretur Hiberas. Qui tantam partem Hesperiae terrae noscuntur inhabitare. Et neque mores eorum qui sunt apud eos uel qui dicuntur tanquam sic utentibus referre praesumunt. Causa uero ignorantiae ueritatis est: eo quod procul abessent. Ut autem falsa conscriberent: eoque uellent uideri aliquid amplius ab aliis retulisse. Quomodo ergo mirari decet si neque nostra gens plurimis erat certa: neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem: & ita constituta procul a mari & ita conuersi deliberans. Pone igitur nos argumentum uti uelle graecorum. quia non est genus eorum antiquum eo quod neque in nostris uoluminibus de eis sit aliquid dictum. Non ne omnino deridebunt causas huiusmodi a me probatas: & testes uicinae regionis adducunt antiquitatis suae. Igitur ego hoc conabor efficere. Aegyptiis & Phoenicibus praecipue testibus utar: cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et uidentur maxime circa nos inimici in communi quidem omnes Aegyptii & Phoenicum uero Tyrii. De Chaldeis autem nequaquam hoc dicere poterō: quoniam & generis nostri principes constituti sunt: & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere iudeorum. Cum uero fidem de his praebuero: & blasphemias falsas ostendero: tunc etiam Graecorum conscriptores memorabo: qui iudeorum fecere memoriam: ut neque huiusmodi occasio relinquatur in iudeis nobis faciendae contentio- nis. Inchoabo autem primitus a litteris Aegyptiorum quas non arbitrantur commendare quae nostra sunt. Manethon itaque genere uir Aegyptiorum graeca disciplina participatus sicuti palam est: scripsit enim uoce helladica patrum religionis historiam ex sacris sicut ait ipse interpretatus libris frequenter arguit Herodotum in Aegyptiacis ignoratione mentitum. Ipse quidem Manethon in secundo Aegyptiacorum haec de nobis scripsit. Ponam uero etiam sermonum eius tanquam testimonii iure prolatum honorabile nomen sub hoc: nescio quomodo deus inspirauit: & praeter spem ex partibus orientalibus homines genere ignobiles adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterque coeperunt: & principes eius alligantes: de caetero ciuitates crudeliter incendere: & deorum templa uertere. Circa omnes uero prouinciales inimicissime usi sunt alios quidem perimentes: aliorum uero & filios & coniuges ad seruitia redigentes: nouissime uero & unum regem ex se fecere: cui nomen erat Sualitis: hic in mensidem ueniens superiorem inferioremque prouinciam diuidens castra in opportunis relinquens locis. Maxime etiam partes muniiuit orientales prospiciens: quoniam Assirii aliquando plus ualentes erant desideraturi regnum eum inuadere. Inuentus autem in Nomoto suati ciuitate opportunissimam positam quidem ad orientem Buliaffitis flu-

minisq; appellabatur a quadā antiqua theologia Euarls . Hanc fabricatus est & muris maximis cōmuniuit: collocans ibi multitudinem armatorum usq; ad ducenta quadraginta milia uirorum eam custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat tam ut frumenta meteret & mercedes exoleret: quam ut armatos pro terrore extraneorum diligenter excitaret. Qui cum regnasset decemno uem annis uita priuatus est. Post hunc autē regnauit alter quattuor & .xl. annis Beon nomine. Post quem alter Apachas sex & .xxx. annis & mensibus septem . Deinde & apolis unum & sexaginta: & Samnas quinquaginta & mense uno. Post autem omnes ases nouem & .xl. & mensibus duobus . Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges debellantes semper & maxime Aegypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autem omne genus eorum Sefos : hoc est reges pastores : secundum sed enim sacratum linguarum regem significat. Sos uero pastorem siue pastores secundum sermonem communis eloquii: & tantum compositum inuenitur. Hysos quidam uero dicunt eos arabas esse. In aliis autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationē Hyci: sed e diuerso capti uos declarari neq; pastores. Hyc enim rursus ægyptiaca lingua: & hac quādo pinguissono profertur captiuos apertos significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur : & historiæ antiquæ conueniens. Hos ergo quos prædiximus reges: & eos qui pastores uocabantur: & qui ex eis fuere obtinuisse ægyptum ait annis undecim : & quingentis . Post hæc autem regum thebaidis & alterius ægypti factam dicit super pastores inuasionem & bellum maximum & longæuum eis illatum . Sub rege uero cui nomen erat Alissragmutos uictos dicit pastores : & alteram quidem uniuersam ægyptum perdidisse. Inclusos autem in locum habentem mensuram terræ ulnatum undecim milium. Cui loco nomen est auarim: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atq; robustissimo circūdedisse pastores: quatenus & omnem possessionem munitam haberent simul & prædam suam. Filium uero alissragmathoseos thumnosim dicit. Conatum quidem eos per obsessionem capere & fortiter cum quadringentis . lxxx. milibus armatorum eorum muris excubuisse. Cum uero obsessionem desperasset pacta cum eis fecisse ut ægyptum relinquentes quo uellent innoxii omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis cum omni domo & possessionibus non minus ducenta . xl. milia numero ex ægypto per desertum in Syriam iter egisse & metuentes assyriorum potentiam : tunc enim illi asiam obtinebant in terra quæ nunc iudæa uocitatur ciuitatem ædificasse: quæ tantis milibus hominum sufficere potuisset: eamq; Hierosolymam uocitasse. In alio uero quodam libro Aegyptiaco rum Manetho hanc ipsam gentem: idest qui uocabantur pastores in sacris suorum libris captiuos a scriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem habentes uitam uocabantur ita pastores. Sed & captiui non irrationabiliter ab ægyptiis sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem ægyptiorum se esse captiuum: & fratres in ægyptum posterius euocauit rege præcipiente. Sed de his quidem in aliis examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis prodicam testes ægyptios rursusq; quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam sic enim ait. Postquam egressus est ex ægypto populus pastorum ad hierosolymam: expulsor eorum rex Themusis regnauit post hæc annis . xxy. & mensibus . iiii. & defunctus est. Assumpsit regnum filius Chrebron annis . xiii. huius autem amenosis ānis . xxi. & mensibus . ix. Misris autem . xii. & mensibus nouem. Misranthusis . xxy. & mensibus decem . Et musis autem nouem & mēsisibus octo. Amenosis uero . xxx. & mensibus . x. Orus uero . xxx. sex & mēsisibus quinq; . huius autem filia Acenchies . xii. & mense uno. Rathotis uero frater nouem . acencheridis autē . duodecim menses . iiii. Armes uero . iiii. & mense uno. Armesis autem unum & menses . iiii. Armesismianus uero sexaginta sex & menses . ii. Amenosis . xix. & menses sex. Sedhosis autem eque stretem & naualem uirtutem habens fratrem quidem armen procuratorem ægypti constituit: & omnē ei aliam regalem contulit potestatem: tantūmodo autem diademate uti prohibuit: & ne reginam matrem filiorum opprimeret imperauit & ut abstineret etiam ab aliis legalibus concubinis . Ipse uero ad Cyprum & Phoenicem & rursus contra assyrios atq; Medos castrametatus uniuersos quidem alios ferro alios sine bello terrore magno uirtutis sibimet subiugauit. His uero felicitatibus eleuatus cōfidentius incedebat: orientales urbes ac provincias subuertendo : multoq; tempore procedente Armes qui in ægypto fuerat derelictus omnia contraria quæ eum frater agere monuerat sine timore faciebat. Nam & reginam: uiolenter abiecit: & aliis concubinis sine paritate iugiter miscebatur suisque ab amicis utebatur & diademates: & rebellabat fratri. Is uero qui constitutus erat super sacra Aegyptia scribens librum Sedhossi direxit: & cuncta significans : & quia rebellaret ei suus frater Armes. Qui repente ad Pelusium destinauit: & proprium tenuit regnum. Prouincia uero uocata est ex eius nomine ægyptus. Dicit enim quia Cethos ægyptus uocabatur. Armes autem frater eius Danaus. Hæc equidem Manethon. In palam uero est ex prædictis annis tempore computato: quia hi qui uocabantur pastores idest nostri progenitores ex ægypto liberati : ante tres & nonaginta atq; trecentos annos hanc puinciam inhabitauere quā Danaus ad Argos accederet: licet hūc antiquissimū argiui esse cōfidant. Duas igitur res Manethon maximas p nobis ægyptiis litteris protestatus ē: primam

quidem quia aliunde ad Aegyptum: Deinde gressus eorum exinde ita temporibus antiquissimum: ut pene mille annis bellum præcedat Illicum. In his autem in quibus Manethon non ægypti litteris sed sicut ipse confessus est ex fabulis quorundam sine nomine quodam adiecto postea particulariter hæc redarguam ostendens ea sine verisimilitudine esse mēdacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta: & eorum testimonio declarata sunt. Itaq; apud Tyrios multorum annorum publicæ litteræ: & conscriptiones diligentissime custoditæ ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est: quia in hierosolymis ædificatum est templum a Solomone rege ante annos pene. c. xliii. & menses octo quam Tyrii Carthaginem carchedonem fabricauere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Iranus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Solomonis paternis amicitii ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ præbuit Solomoni auri quidem. xx. & centum talenta. Incidensq; pulcherrimam siluam in monte qui Libanus nuncupatur ad cameram destinauit ei. Quem redonauit quidem Solomon aliis quidem multis rebus sed etiam terra Galilææ regionis quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem eos ad amicitias sapientiæ concupiscentia conuocauit. propositiones enim soluendas alterutris dirigebant: & melior in his Solomon erat: & in aliis sapientior apparebat. Hæcenus uero seruatur apud Tyrios epistolæ multæ quas illi scripsere ad inuicem pro qua re liber est a me compositus litterarum a Tyris directarum unde et testem producam Dionem: quia apud Phœnicum historias integerrime approbatus est. Igitur in Phœnicis historicis hoc modo scribit. Abibalo moriēte filius eius Iranus regnauit: hic partes orientales ciuitatis ampliavit & urbem potiore fecit & Olympii Iouis templum destruens terræ conuersans locū medium moenibus urbis adiunxit: & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autē in Libanum siluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Solomonem misisse dicunt ad Iranium quædam enigmata: & poposcisse ab eo solutionem adiiciens: ut qui non posset discernere pecunia soluente persolueret. Confessumq; Iranium non se posse persolvere propositas questiones & multas pro expensis faciendis pecunias condemnatum. Deinde Addæmonum quandam uirum Tyrium propositas soluisse questiones ipsumq; alias proposuisse: quas si non solueret Solomon multas rursus pecunias iranio regi cōferret. Dion igitur hoc modo de prædictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam quoq; Menandrum Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud græcos & Barbaros studens ex provincialibus uniuscuiusq; loci litteris historiae ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere: & deinde ueniens ad Iranium Regem sic ait. Moriente uero Abibalo successit in eius regno filius eius Iranus qui uixit annis. xxxiiii. hic statuit locum ualde latissimum aureamq; colūnam Iouis in templo reposuit: & ad siluam lignorum proficiscens abscidit de monte qui Libanus appellatur ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Desouensq; antiquiora templa sanum ædificauit Hercules. Fecit erectionē mense Perition: castraq; mouit aduersus Tyticeos minime tributa reddentes. Quos etiam subdolis sibi met denuo remeant. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis qui semper parabolas superabat: quas Solomon Hierosolymorum rex destinabat: supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carchedonis hoc modo. Moriente iranio successit in eius regno. Balbazerus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus septem regnauit annis. Post hunc Abdatratus filius cum uixisset annis uiginti regnauit nouem: hunc filii nutricis eius quattuor peremere. Quorum senior Metusastartus filius Leastrati regnauit. Qui cum uixisset annis. xliiii. regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic uiuens annis. iiii. & i. regnauit annis nouem: & peremptus ē a fratre pellethe: qui suscipiens regnum mensibus imperauit octo: cum uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Tytobalus Astarte sacerdos: qui cum uixisset annis quadraginta octo: regnauit annis. xxxii. huic successit Badesodus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta quinque regnauit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum uixisset triginta duobus nouem regnauit annis. Huic successor fuit Pigmalion: qui annos egit in sua uita quinquaginta sex ex quibus quadraginta tenuit principatum. Huius regni anno septimo soror dido in Lybia ciuitatem ædificauit Carchedona. Colligitur etiam tēpus a regno irani usq; ad ædificationem Carchedonis annorum. centum quinquaginta quinque: & mensium octo. Quum uero duodecimo anno huius regni in Hierosolymis ædificatum est tēplum. Fit ab ædificatione templi usq; ad constructionē Carchedonis tēpus annorum. C. xliii. mensium octo. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata & multo clarius apparet: quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad provinciam hanc aduentus. Cum enim eam universam bello tenuissent: tunc autem templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex litteris sacris etiam a me in antiquitate manifesta sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea quæ apud Chaldaeos noscuntur esse conscripta: & de nobis ad historiam sunt delata. Quæ multam habens concordiam cum nostris uoluminibus etiam de alijs

rebus. Testis autem horum est Berosus uir genere quidem Chaldaeus: notus autem eis qui doctrinae eruditionique congaudent. Quoniam de Astronomia: & de Chaldaeorum philosophia ipse graecas conscriptiones exposuit. Igitur Berosus antiquissimus secutus historias de facto diluuii: & hominum in ea corruptione sicuti mos est ita conscripsit. Simul & de arce in qua generis nostri princeps erutus est: deuecta scilicet ea in summitate montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt: & tempus eorum adiiciens usque ad Nabonassarum peruenit Babyloniorum & Chaldaeorum reges: & huius actiones exponens ait. Quemadmodum misit in aegyptum ad nostram terram filium suum Nabuchodonosor cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concretauit: cunctumque generis nostri populum auferens migravit in Babylonem. Unde ciuitatem contigit desolari annis. lxx. usque ad Cytum regem Persarum. Dicit autem quia tenuerit Babylonius aegyptum Syriam phoenicem Arabiam: uniuersos priores Chaldaeorum Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uero uerba quae Berosus protulit hoc modo dicta necessario proferenda sunt. Audiens autem pater eius Nabonassar: quia satrapa constitutus in aegypto & Syria inferiore & Phoenice rebellaret: cum non ualeret iam ipse labores ferre tribuens filio suo Nabuchodonosor aetate ualenti partem quandam exercitus super eum misit. Nabuchodonosor autem cum Satrapa deserto congressus prouinciam quam ab initio eorum fuerat ad proprium reuocauit imperium. Eodem uero tempore contigit patrem eius Nabonassar: cum aegrotasset in Babylonia ciuitate defungi qui regnauit annis. xxi. Nabuchodonosor autem non post multum tempus mortem patris agnoscens & negocia aegyptiaca disponens reliquam prouinciam & captiuos iudeorum & Phoenicum atque Syriorum qui in aegypto fuerant commendans quibusdam amicis: ut cum magna uirtute & reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniā ipse cum paucis aggressus per desertum in Babyloniā uenit. reperiensque cuncta a Chaldeis dispensari: seruatumque regnum ab optimatibus eorum. Dominus factus totius patrum principatus: captiuos quidem aduenientibus praecepit habitacula in opportunissimis Babyloniae locis aedificari. Ipse uero de belli manubiis templum belli & reliqua loca munificentissime nimis exornans: & antiquam ciuitatem & alteram extrinsecus adiiciens cogitans quatenus nequaquam possent obsidentes fluuium conuertere: & ad ciuitatem accedere. Tres quidem interiori ciuitate per circuitum porticus tres uero exteriori constituit. Quorum alias ex cocto latere & bitumine: alias uero ex ipso latere fecit: & largissime muniens ciuitatem: portasque diuina pulchritudine comens superaedificauit in patrum regalibus: aliasque regalia celsitudinem illorum multo ualde praecedentia. Quorum ornatum exponere ualde longissimum est. Verumtamen sciendum quoniam haec maxima atque superba ultra crudelitatem rei sunt. Perfecta diebus quinque & decem. In his ergo regalibus lapideas munitiones celsas aedificauit: & aspectum montibus similem reddens: etiam ex arboribus uniuersis plantationes exhibuit. Fecit quoque hortum quod suspensibile uocabatur eo quod eius uxor desideraret huiusmodi qualitatem nutrita in mediae locis. Haec itaque retulit de praedicto rege: & multa super haec in libro Chaldaeorum in quo culpam conscriptores graecos quasi unam arbitratos a Semiramide Assyriam Babylonem aedificatam: & mira opera ab illa circumfuisse constructa false conscripsisse dicens & ipsa quidem Chaldaeorum conscriptionem fide dignam pudori existimandum est: quando cum archiuis Phoenicum concordare uidentur: quae a Beroso conscripta sunt de rege Babyloniorum. Quoniam & Syriam & uniuersam Phoenicem ille subuertit. In his quoque consonat & Philostratus in historiis dum Tyriam meminit obsessionis: & Megasthenes in quarto indicorum: ubi declarare contenditur praedictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine praecessisse. Dicere enim eum & maximam Libyae partem & Iberiam subuertisse. Quae uero de templo Hierosolymorum relata sunt: quia & concrematum est pugnantibus Babylonis: & coepit rursus aedificari Cyro tenente Asiae principatum. Ex dictis Berosi declaramus. Sic enim in tertio libro dicit Nabuchodonosor itaque postea ichoauit praedictum murum incidens in languorem de uita migravit: cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus est effectus filius eius: Ethelmaradochus propter iniquitates & luxurias passus insidias a marito sororis suae Niriglisforis peremptus est: cum duobus regnasset annis. Quo defuncto sumens regnum qui ei fecit insidias Niriglisforis annis regnauit quattuor. Huius filius Lobarosardochus principatum quidem tenuit puer existens mensibus nouem. Insidias uero passus eo quod nimis apparet malorum esse morum ab amicis extinctus est. Hoc itaque perenniter conueniens hi: qui fecerant insidias illi communiter regnum imposuere Nabonido cuidam qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuium Babyloniae ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt ornati. Cunque regnum eius esset in anno septimodecimo constitutum: egressus Cyrus ex perfide cum multa uirtute uniuersam asiam subuertens impetum fecit ad Babyloniā urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius: & occurrens cum exercitu suos atque congressus pugna victus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsipensium ciuitate. Cyrus

autem Babyloniam comprehendens & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis eo quod non uideretur munita: & esset ad capiendum ualde difficilis: reuersus est ad Borsipum Nabonidem instanter expugnaturus. Nabonide uero obsessionem non ualente perferre: sed primum supplicante usus clementia Cyri: & dans ei habitaculum in Carcamone: expulit eum a Babylone. Nabonidus itaque reliquum uitae tempus in illa prouincia conuersatus est. Haec concordant cum nostris. Scriptum namque in eis est quia Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno templum nostrum ad desolationem usque perduxit: & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis rursus secundo regni Darii anno perfectum est. His prolatis adiciam etiam Phoenicum historias: non enim probationum abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis annorum sic enim habent sub rege Thobalo. Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Bahal annis decem. post hunc indices constituti sunt: & iudicauere idem. Haec Nibalus Nabalsei mensibus duobus. Chelbi, saddai mensibus decem. Abalus pontifex mensibus tribus. Mittinus & Gerastratus Abdilimi indices annis sex: inter quos regnauit Balatorus anno uno: quo moriente mittentes euocauere Metalum ex babylone: & quattuor regnauit annis. Eo quoque moriente euocauere fratrem eius Ironiam: qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus persarum habuit potestatem. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quattuor & mensium trium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosor cepit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Ironii Cyrus persarum tenuit principatum. Consonant igitur quae de templo scripta sunt a Caldæis: ac Tyris cum litteris nostris. Manifestum uero & sine contentione testimonium est de praedicta nostri generis antiquitate & hi siquidem qui non ualde contendunt sufficere iudicio quae promissa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus: sed solis graecis fidem habendam esse dicentibus. Adhuc multos exhiberem testes etiam graecos scientes nostrum genus & oportuno tempore eorum habentium mentionem. Pythagoras igitur Samius cum sit antiquus quidem aetate sapientia uero & diuina pietate philosophos omnes excellens: non solum quae nostra sunt agnouisse manifestum est: sed etiam zelatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. Multi tamen de eo reuelares quorum insignior est Hermippus uir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo Pythagorae libro: quia Pythagoras uno consabulatorum suorum defuncto nomine Calciphonte genere Crotoniate. Illius animam dicebat secum degere die noctuque: & quia praeciperet ut non transiret de loco unde asinus onus portaret & ab aqua fetalenta semetipsum abstineret: & ab omni blasphemiam recederet. Deinde sequitur haec autem agebat atque dicebat Iudaeorum & Tharsensium opiniones imitatus ac transferens. Dicitur enim quia uere ille uir multas Iudaeorum lege in suam transfudit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates non ignotas olim gens nostra & multe nationes ad quos transit etiam zelum eius habuere. Quod manifestat Theophrastus in his quae scripsit de legibus. Aut enim quia prohibent Tyriorum leges peregrino sacramento iurare. Inter sacramentum quibusdam aliis etiam iusiurandum quod corbam appellatur enumerat: & apud nullum hoc inuenitur iuramentum: nisi apud Iudaeos solos. Quod interpretatur ex hebraica lingua significat enim donum. Verum neque Herodotus Halicarnassensis nostram ignorauit gentem. Sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. Decolchis enim referens in secundo libro sic dicit. Soti autem inter omnes Colchi & Aegyptii & Aethiopes uerenda ab initio circuncidunt: Phoenices uero & Syri in Palaestina qui confitentur hoc ab Aegyptiis didicisse. Syri autem qui circa Thermodontem & Parthenium fluuium commorantur & Aftygitones a Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi namque sunt inter homines soli qui circunciduntur: & isti sicut aegyptii facere uidentur. De Aegyptiis autem & Aethiopibus dicere non possum: utrum alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in Palaestina sunt circuncidi. Omnium autem qui habitant Palaestinam soli iudaei circunciduntur. Quod de eis agnoscens: & Cyrillus antiquus poeta meminit hoc modo degente nostra dicens. Quia castrametati sunt nostri maiores cum Xerxe persarum rege apud Hellada: & dinumerans uniuersas gentes: nouissimam nostram posuit: ita dicens. Postremum uero transibat genus mirabile uisione: linguam quidem plenissimam ope proferentes. Habitantes autem in solis montibus: ubi palus amplissima est. Iuuenes: capillis sub rotunditate detonsis super equos erectos habentes uultus: & quasi fumo siccatos. Palam ergo est sicut arbitror: quia nostri meminerit: eo quod & montes in nostra regione sunt constituti in quibus habitamus. Et palus quae dicitur Asphaltis id est bituminalis. Haec enim inter omnes palus in Syria latior atque maior est. Et Cyrillus quidem cum ita meminerit Iudaeos scisse agnoscitur: quem quilibet legerint admirantur. Non calumniosi graecorum: sed sapientia summa conspicui. Clearchus enim Aristotelis discipulus: & ex Peripato philosophorum nullo secundus in primo libro de somno dicit Aristotelem doctorem suum de quodam

nirō Iudæo ita referre : & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit. Quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere . Quæ non habere potuerant illius admiratione quadam atque philosophiam occidi opere præcium est referre. Et Hyperochides uenerantur inquit audire desideramus uniuersi . Porro secundum præcepta Aristotelis inquit rhetorica eius genus primum transeamus ne reluctemur doctoribus præceptorum . Dicit inquit Hyperochides ita si placet. Ille igitur genere quidem Iudæus erat ex inferiori Syria . Qui sunt ex propagine philosophorum indorum : uocantur ut alunt philosophi . Apud indos Calani : apud Syros autem Iudæi nomen accipientes a loco . Locus enim ubi habitant appellatur Iuda . Nomen uero eorum ciuitatis ualde difficile est. Vocant enim eam nomine Hierosolymam. His igitur homo multos Hospitio respiciens : & de superioribus ad marina descendens gratissimus erat non solum eloquio : sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam quum diuinus homo uenisset ad ea loca confabulari coepit nobiscum : & cum aliis scolasticis eorum sapientiam tentans. Cunque multi eruditorum congregarentur tradebat potius aliquid. Habebat hæc ait Aristoteles apud Clearchum : & super hæc multam ac mirabilem continentiam. Iudæi uero in cibis & castitate narrant. Licet autem uolentibus hæc ex ipsis lectione cognoscere. Ego enim refugio plusquam decet inferere. Hecateus siquidem facta digressionem, cum aliud propositum haberet nostri generis ita meminit. Hecateus autem abderita uix philosophus simul : & circa actiones industrius cum alexandro rege nutritus : & cum Ptolomæo Lagi commoratus non transitorie : sed de ipsis Iudæis conscripsit librum . Ex quo uolo capitulariter unum eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primum tempus ostendam . Meminit enim belli quod circa Gaium ab Ptolomæo gestum est contra Demetrium quod utique contigit . undecimo quidem anno post mortem Alexandri Olympiade uero septima & decima atque centesima sicuti refert Castor : adiiciens ei hanc Olympiadem dicit : sub hac Ptolomæus Lagus uicit in Gazabello Demetrium antigoni qui uocabatur obfessor . Alexandrum uero profitentur uniuersi centesima . & quartadecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est : quia & secundum illud tempus : & sub alexandro genus florebat nostrum. dicit igitur Hecateus : quia post Gaii bellum Ptolomæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolomæi cum eo proficisci ad Aegyptum . & rebus communicare uoluere . Quorum unus inquit erat Ezechias pontifex Iudæorum : homo ætate quidam quasi sexaginta & sex annorum . Dignitate uero apud contribules maximus & animo sapientissimus : potentissimus ad dicendum & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decadas accipiunt : & uniuersa in communi gubernant : circa mille & quingentos existere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem inquit homo hunc honorem gerens & assuetus esse nobiscum : assumens aliquos suorum differentiam cunctam exposuit : & habitationem suam & conuersationem quam scriptam habebat pariter indicauit . deinde palam facit Hecateus quales circa leges existimus : & quia omnia sustinere : ne transcendamus eas eligimus : & hoc esse optimum indicamus. Dicit igitur hæc & mala sæpius ab Astygitonibus audientes & omnes compulsionum uim passi : a Persicis regibus & Satrapis non possunt mente mutari . Sed cum magna exercitatione de his præcipue omnibus respondere parati sunt . Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua dicens alexandro quondam in Babylone constituto : & uolente Beli templum quod corruerat renouare : cunctisque militibus similiter stercora portare præcipiente solos Iudæos hoc facere non fuisse perpeffos : sed etiam multas sustinuisse plagas : & detrimenta pertulisse non modica : donec eis ignoscere rege securitas præberetur . Qui dum ad prouinciam inquit propriam reuersi fuissent : templa & altaria fabricata omnia destruxere . Et pro aliis quidem multa satrapæ exoluere. Pro aliis uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem : quoniam iustitia apud eos mirabilis est : & quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa. Sed multa quidem millia nostrorum migrantes in Babyloniā per se primitus collocarunt . Non parua etiam morte Alexandri in Aegyptum & Phœnicem sunt translata : propter seditionem in Syriam factam : idem itaque uir & magnitudinem prouinciæ quam incolimus pulchritudinemque narrauit . Pene decies trecenta millia inquit integra terrarum optimarum uberrimæ ualde prouinciæ possidere noscuntur . Iudææ nanque huius est amplitudinis & quia etiam ciuitatem ipsam hierosolymorum spaciosam : & maximam olim inhabitamus : & uirorum multitudine copiosam : necnon & templi constructione idem ipse sic refert. Sunt autem Iudæorum in aliis quidem multæ munitiones per prouinciam atque uici. Vna uero ciuitas munitissima habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta millia nomine Hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus centum per circuitum cubitorum habes etiam duplices ianuas. Quo ara est quadranguli figuratio compoſita ex lapidibus non

dolatis: sed collectis atq; iacentibus unum quoq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens: altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica ubi altare est constitutum & candelabra utraque aurea duos talentorum pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulachrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est nec ulla plantatio. Nullus ibi ueluti lucus aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes quasdam purificationes agentes: & omnimode uinum non bibentes in templo. Super autem quia & cum Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt. Testatur hoc modo dicens ea quæ cognouerit a uiro Iudæo in expeditione constituto. Cuius uerba hæc habentia declarantur. Ait enim. Me si quidem eunte ad mare rubrum una secutus est quidam cum aliis equestrum iudæorum nos deducendum nomine. Mossolamus uir efficax animo bellator super omnes arcarios: & indubitanter Græcos & barbaros ualde præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam uate ab ipso augurium capiente & petente: ut cuncti starent. Interrogauit cur sustinerent omnes. Ostendente uero ei uate autem quem intuebatur atque dicente. Quali quidem expediret eis ut sustinerent omnes si staret uis. Si ergo surgens antierius euolaret procederent. Si uero post tergum iret: recedere cunctos oportet. Rursum tacens arcumque trahens sagittas emisit: & auem percutiens interemit. Indignantibus uero uate: & quibusdam aliis & maledicentibus ei. Quid furis inquit mali dæmonii auem sumentes in manibus hæc enim suam salutem nesciens de nostro itinere nobis salubritatem potuit indicare. Si enim præscire futura ualuisset in hunc locum nequaquam uenisset: metuens ne sagitta a Mossolamo iudæo periret: sed & ad eius testimonia iam quidē quiescant. Facile nanque est uolentibus librum ipsum legere: & hæc apertius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchidē introducere. Licet homo minime malus: & et uisum est nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum Demetrium derelinquens Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente quod illa sperabat. Exercitu eius in Babylonia posito circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex Antiochia capta in Seleucia Metilla fugiens: cum posset seipsam uelocius interimere somno prohibita ne faceret: capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides & de rogans superstitione Stratonices utitur indicio generis nostri præscribens. Qui uocantur iudæi habitant omnium munitissimam ciuitatem quam uocare Hierosolymam prouinciales solent. Hi uacare consueuerunt septima die: & neque arma portare in prædictis diebus: neque terræ culturam continere: neque alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. Sed in templis extendentes manus adorare usque ad uesperam soliti sunt. Ingrediente uero in ciuitatem Ptolomæo Lagi cum exercitu & multis hominibus dum custodire debuerint ciuitatem eis stultitiam obseruantibus prouincia quidem dominum suscepit amarissimum. Lex uero manifesta est unam naturam habere solennitatem: huiusmodi autē casus præter solos illos alios docuit uniuersos. Ut tunc ad somnia & opiniones quæ trahebantur de lege hic confugiant. Dum circa res necessarias ratio nihil ualeat humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum. Eis autem quæ hæc examinant integrius: apparet magnum & præcipua laude dignissimum: si & salutis & patriæ quidam custodiam legum pietatemque diuinam proponere concupiscant. Quia uero non ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram: sed propter quasdam aut alias causas non salubres memoriam nostri non reliquere. Hoc indicium me arbitror esse prædicturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiam ipse quidē tempore quo Hecateus fuit: & amicus existens regis Antigoni Syriæ præsidebat. Verum & Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit: licet pene in ipsis locis nutritus esset in tantum uoluntates hominum differebant. Alio namque placuit studium habere memoria dignum. Alium uero omnino circa ueritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ ægyptiorum & Chaldæorum atque Phœnicum historia: & super illas Græcorum pariter conscriptiones. Adhuc enim super ea Theophilus & Theodorus & Mnaseas & aristophanes & Hermogenes & Euemerus & Cynon & Zopyrion & multi quidam alii simul. Non enim ego omnibus libris incubui: non tristorie nostri fecere mentionem. Plurimi nanque prædictorum uiroꝝ ueritatem quidem antiquarum causarum frustrati sunt. quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum. Conmuniter tamen de antiquitate testati sunt: pro qua nunc referre proposui Phalereus autem Demetrius & senior Philon & Enpolemus non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam dignum est. Non enim inerat eis ut nostras litteras possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui. Quatenus derogationes & maledicta: quibus utuntur quidam contra genus nostrum falsas ostendamus & conscriptoribus eorum testibus utar quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quia uero multis aliis hoc euenit propter quorundam uasaniam arbitror intelligere eos qui uoluerint historias ipsas percurrere. Quædam igitur gētiū & gloriosissimarū ciuitatū socdare nobilitatē & cō-

uersationi detrudere tētare. Theopompus quidem Atheniensium Lacedæmoniorum uero Pylo-
 crates. His autem Tripodem perdurabilem conscribens. Non enim Theopompus hoc fecit sicuti
 quidam putant etiam Thebæorum momordit urbem. Multi uero necnon & Timeus in historiis
 de prædictis & de aliis blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt quando gloriosissimi in aliqua par-
 te calumniantur. Quidam propter inuidiam atq; maliuolentiam: alii uero propter uerbosam noui-
 tatem memoria se dignos fieri iudicantes: & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur.
 Qui non salubre noscuntur habere iudicium: multas uero eorum miseras condemnabunt: Blasphē-
 miarum uero in nos sæpe gestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptii præstare aliquibus ue-
 ritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in ægyptum nostrorum progenitorum sicuti
 contigit sunt confessi. Nec rursus egressum cum ueritate dixerunt: multasque causas odii ac inuidiæ
 pariter habuere. Principio quidem quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti
 sunt. Vnde regressi ad propria denuo fuere felices. Deinde horum aduersitas multas inter eos fe-
 cit inimicitias. In tantum differente nostra pietate extra solennitates illorum quantum dei natura
 animalibus irrationabilibus sine dubitatione distinguitur. Communis nanque apud illos ritus est
 alios arbitrari deos: seorsum non singuli solent diuersis ea maneribus honorare. Vani ac fatui om-
 nes homines & ab initio uti de his malis opinionibus consueti. Et propterea nequaquam imitari
 nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesque multos nostram zelari conuersatio-
 nem inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatem quidam eo perducti sunt: ut
 non eos pigeret: etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Quod cum hoc faciunt
 sibi metipsis aduersus conscribere passionem cæcitatibus ignorauere. In uno tamen & maximo uiro
 uerbum meum statuam: quo usus sum ante paululum nostræ antiquitatis teste. Manethon itaque
 qui ægyptiacam historiam ex litteris sacris se interpretaturum pollicitus est prædicens nostros pro-
 genitores cum multis millibus in ægyptum aduenisse incolas subiugasse. Deinde ipse confessus
 est: quia posteriori tempore amittentes eam prouinciam quæ nunc iudæa uocatur obtinuissent: &
 ædificantes Hierosolymam: construxissent templum. Et usque ad hoc conscriptiones secutus est
 antiquorum. Deinde præbens sibi met potestatem cum utique uideatur scribere ea quæ in fabula
 sunt atque dicuntur: incredibilia uerba de iudæis inseruit: uolens permittere nobis plebem ægy-
 ptiorum leprosum aliorumque languentium. Quod sicut ait abhominatio ex ægypto fuga
 dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit quod est falsitatis nomen. Et propterea tempus re-
 gni eius nequaquam diffinire præsumpsit cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit.
 Hinc itaque quasdam annecti fabulas pene oblitus: qui egressum patrum ab Hierosolyma ante
 quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themulis enim erat rex quando egressi
 sunt. Et ab hoc tempore regum qui postea fuere anni sunt. cccclxxxiii. usq; ad fratres nomine Se-
 thonem & Hermetum: quorum Sethonem quidem Aegyptum: Hermetum uero Daneum deno-
 minatum: quem expellens inquit. Sethon regnauit annis quinquaginta & nouem. Et post hunc
 senior scilicet Tapsis annis sexaginta sex. Ante tantos igitur annos egressos ex Aegypto patres no-
 stros confessus. Deinde Amenophin adiciens regem hunc confitetur: & deorum fuisse contem-
 platorem sicut Osorem quendam priorum regum: & implese desiderium enim nominis sacerdo-
 tem. Idem Amenophin natum ex patre Papiro: qui uidebatur quasi diuina participari natura. Et
 secundum hæc sapientiam hanc habere præscientiam futurorum. Et dixisse regi hunc uniuocum
 enim: quia posset uidere deos: si prouinciam a leprosis & aliis maculatis hominibus purgare con-
 tenderet. In quo lætatum regem omnes dicit corpore debiles ex Aegypto congregasse & fecisse
 multitudinem numero octuaginta milia. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem
 misisse: ad hoc esse efficiendum. simul & alios Aegyptios quibus hoc erat iniunctum fuisse autem
 quosdam inter eos etiam rationabilium sacerdotum lepra perfosos ait. Amenophin uero illum sa-
 pientem diuinumque uirum refert timuisse: & circa semetipsum: & apud regem deorum Vulca-
 num: ut aperte suaderet eis uim fieri: sed iecisse quoniam auxiliarentur quidam maculatis homini-
 bus & Aegyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non quidam præsumpsisse regi dicere:
 sed ex his hominibus conscriptum reliquisse librum: & per semetipsum & apud regem: & propte-
 rea regem in anxietatem maximam peruenisse pro iudæis: his uerbis hæc refert. His itaque roga-
 tus rex ut ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem Desertam urbem quæ tunc fuerat pa-
 storum nomine Auatin præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam ual-
 de præcellsa. Porro illi in hanc ingressi: & locum hunc ad resultandum habentes. Opimum du-
 cem sibi met quendam Heliopolitanorum pontificum Osaphipha constituere: & huic se obedire in
 omnibus iurauerunt: ut ille primum quidem eis legem posuit: ut neque deos adorarent: neque ab
 sacris animalibus quæ præcipue festiua apud Aegyptios erant: se penitus abstinerent: nullique
 copularentur nisi cum quibus iusiurandum habere uidebantur. Hæc autem sentiens: & alia plura
 maxime ægyptiorum cōsuetudinibus inimica præcepit multo ope muros ædificari ciuitatis: & ad bel-

la preparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes & macilatorum quosdam: misit legatos ad pastores qui uidebantur a Thethmuse rege depulsi: ad Hierosolymorum urbem causas suas & aliorum qui simul fuerant exonoratis significans & poscens: ut pariter contra Aegyptum castrametarentur: promisitq; eos fore uenturos. Primum quidem in Auarin progenitorum suorum prouinciam: & necessaria populis abundantius exhibenda: pugnaturus autem opportuno tempore: & prouinciam facillime subdituros. Illi uero lætitia cumulati omnes alacriter usque ad ducenta millia uirorum pariter sunt aggressi: & non post multum ad Auarin usque uenere. Amenophis autem Aegyptiorum rex: dum illorum audisset inuasionem: non mediocriter uulneratus est. Dum recordaretur quod ei prædixerat amenophis Papii. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem. Facto consilio cum principibus eorum animalia sacra: & quæ præcipue a sacerdotibus honorabatur ante præmisit & sacerdotibus particulariter iussit: ut simulachra eorum cante cæarent. Filium uero Sethonem qui etiam Rameffi a Rapso patris nomine uocabatur. Cum quinque esset annorum apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiēs cum aliis Aegyptiis usque ad trecenta milia uirorum bellatoribus uiris occurrens congressus non est: putans enim semetipsum contra deum pugnare. Post tergum reuersus uenit ad Memphin: & sumens Apin talia sacra mox in Aethiopiam cum uniuerfis nauibus & multitudine uenit ægyptiorum. Per gratiam nanque erat ei subiectus ægyptiorum rex. q̄ suscipiens etiam populum uniuersum præbuit alimenta hominibus necessaria. quæ prouincia ministrabat. Et ciuitates ac uicos tredecim quatenus eis qui fuerant deducti ad fines Aegyptios: & in æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ uero descendentes cum uiris pollutis ægyptiorum sic pessime hominibus usi sunt: ut eorum uictoria esset nimis pessima. His qui tunc eorum impietates inspiciebant: non solum etenim ciuitates & uicos concremare sacrilegia facientes: & deorum idola deuastantes: sed etiam ipsa sacra animalia, quæ colebantur crudelissime discerperunt. Perpetratores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque quia conuersationes & leges eis composuit. Sacerdos quidam genere Heliopolitis nomine Orlasiphas uocatus ex nomine Osireos heliopolitani dei quod dum conuersus fuisset ad hoc genus mutauit nomen: & uocatus est Moyses. Quæ uero ægyptii de Iudæis proferunt hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manethon quia postea amenophis ex ægypto digressus est: cum magna uirtute simul & filius eius Ransis: & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos uicerunt eos usque ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero anilia loquitur deliramenta atque mentitur: aperta ratione monstrabo illud primo distinguens quod postea alterna gratia referendum est. Is enim concessit nobis atque professus est eo quot ab initio non fuerint Aegyptii genere sed extrinsecus illuc aduenissent: & ægyptum obtinuissent: & ex ea rursus egressi sunt nostri progenitores: quia uero nobis postea permixti non sunt Aegyptii corpore debilitati: & quia ex his non fuit Moyses qui populum eduxit ex ægypto: sed ante multas generationes extitit per ea quæ ipse dixit conabor ostendere. Primam itaque causam posuit fingenti risibilem. Rex enim inquit Amenophis concupiuit uidere deos: quos putas siquidem quia apud eos solennes erant: Bouem & Hyrcum & Crocodilos & Canicapatos uolebat aspicere. Cælestem autem quomodo poterat: & cur hoc habuit desiderium. quia utique & prior enim rex alter hos uiderat. Ab illo ergo audiens quales essent & quemadmodum eos uidisset: noua nequaquam agebat artes: sed forte sapiens erat ille uates: per quem hæc rex posse agere confidebat: quod si ita fuisset: quomodo impossibilitatis concupiscentiam non præsciuit: non euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere potuit: ut propter semimembrios aut leprosos ei inuisibiles essent. Dii irascuntur enim propter impietates: non propter corporum diminutiones. Deinde tam multa milia leproforum & male habentium una pene hora quomodo fuit possibile congregari: aut quomodo rex non obediuit uati. Ille nanque præcepit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit tanquam operariis indigens: & non purgare prouinciam uolens. Ait autem eo q̄ uates qui dum semetipsum peremerit præuidens eorum iram & quæ erant in Aegypto futura: & conscriptum librum regi reliquit. Proinde ab initio uates etiam suum interitum non præsciuit: quomodo nunc repente regi contradixit uolenti uidere deos quam quot se ipse perimere festinabat. Quod uero inter omnia est stultius uideamus. Audiens enim hæc inquit: & de futuris iam metuens. Debiles illos ex quibus Aegyptum purgare debuerat: neque tunc de prouincia protulit: sed rogantibus eis sicut ait: ciuitatem dedit dudum a pastoribus habitatam quæ uocabatur Auaris. Ad quam congregati principem inquit legere ex sacerdotibus Heliopolitanis qui eis exposuit: ut neque deos adorarent. Neque ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent: sed omnia perimerent atq; consumerent: nulli penitus miscerentur: nisi cum quibus coniurati esse uidebantur: & iureiurando multitudinem obligatam: quatenus in eis legibus perdurarent. Auarin ciuitatem munitam contra regem dicit eos bella sumpsisse. Adiecit aut quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxiliis exhibendis: & daturum Auarin compromittens quæ foret ex Hierosolymis egre-

diſcentibus exire maiorum:& ex qua procedens omnem ægyptum obtinerent. Deinde ſubiungit illos quidem ueniſſe cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorum cum non ceſſaret repugnandum deo:mox ad Aethiopiam reſugiſſe & Apin cum aliis ſacris animalibus deuexiſſe. Hieroſolymis uero inuaſione facta & ciuitates depopulatas : & templa concremaſſe:& equeſtres peremiſſe refert. & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abſtiniſſe. Quod uero conuerſationem & leges eis exhibuit. Sacerdos inquit erat genere Hieropolitis nomine Ariſphas uocatus ab appellatione Oſireos Heliopolitani dei. & mutato nomine dictus poſtea Moyses Tertio decimo uero inquit anno Amenophin poſtquam regno pulſus eſt ex æthiopia proſectum cum multis milibus dicit : & congreſſum contra paſtores atque pollutos habita conſlictione uiciſſe. Et multos interſicientem uſque ad fines Syriæ perſecutum. In his iterum non intellexit ſi uerſimilitudine ſe mētiri leproſum:nanque & cum eis ait multitudo collecta debiliu. Licet primitus iracerentur regi circa ſe utique talia facienti ſecundum præmonitionem uatis. Tamen cum a ſeſione lapidum ſunt egreſſi: & provinciam percepere omnes circa eum mitiores effecti credendi ſunt. Porro ſi adhuc & illum odio habebant ſeorſum magis inſidiari potuiſſent non circa omnes bella committere cum ſcilicet plurimi exiſtentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiam ſi contra homines pugnare decreuere : non tamē contra deos impietatem gerere præſumebant:nec contraria ſuis agere legibus in quibus inſcripti eſſe noſcuntur. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere:quoniam huius iniquitatis principes dicit. Non eos qui ex Hieroſolyma ſunt egreſſi:ſed illos ipſos Aegyptios eſſe probat & maxime ſacerdotes atque iuſurandi uinculum illorum multitudine conueniſſe. Illud autem quomodo non irrationabile eſt. Nec pericula belli participatus eſt:ſed miſere maculatos ad Hieroſolymam:& ab eis ſolatia poſcerent:maxima ſtultitia non illorum:ſed hæc ſingentis oſtenditur. Iſte nanque etiam nomen poſitum ciuitati.

ideſt a templorum ſpoliatione præſumpſit edicere. Et hoc poſtea fuiſſe mutatum. Miranda res:quia poſteris quidem turpe fuit tale nomen & otioſum. Ipſi uero qui fundauere urbem ornare ſemetipſos etiam uocabulo credidere. Hic autem fortiſſimus uir multa detractiōis imperitia non intellexit quia Hieroſolymi non idē uoce Iudaica quod Græca ſignificat. Quid ergo amplius quilibet dicere contra mendacium tam imprudēter expoſitum. Sed quoniam congruam iam magnitudinem ſuſcepit hic liber:aliud faciēs principium:cætera præſentis operis explanare tentabo.

Phlani Iosephi de Antiquitate Iudæorum
ad Epaphroditum. LIBER. II.

Rlori quidem uolumine clariffime mihi Epaphrodite de antiquitate noſtra monſtraui Phœnicum & Chaldæorum Aegyptiorumq; litteris ſatiſ faciens ueritati:multoſq; Græcorum conſcriptores adducēs. & me am e diuerſo diſputationem aduerſus Manethonem & Chæremonem & alios quosdam exhibui. Nūc autem inchoabo reliquos arguere:qui contra nos aliqua conſcripſere. Impulſus enim ſum contra Appionem reſpondei grammatikum ſi tum aſſumi hoc oportet officium. Horum igitur quæ ab eo conſcripta ſunt : alia quidem ſimilia ſunt dictis aliorum:alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantum modo detractiōnem habentia : & multam. ut ita dixerim. ineruditi probationem tanquam ab homine compoſita & moribus praua & totius uitæ ſuæ temporibus importuna. Quia uero multi hominum propter ſtultitiam

ſuam his potius ſermonibus capiuntur:quam illis quæ multo ſtudio conſcribuntur:& derogationi has quidem gaudent:præconiis uero mordentur:nihil horum nouit indoctus. Illud quoque quod ſeminari dicit:quo cum iudæi eſſent:Alexandrini uocati ſunt ſimilis inſciētiæ eſſe. Omnes etenim: qui ad coloniam aliquam deuocantur:& plurimum alterutris genere differūt:ab ædificatoribus appellationem accipiunt. Et quid opus eſt de aliis dicere:noſtrorum enim ipſorum hi:qui Antiochiam inhabitant Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheſo commorantur in Licaonia cum ciuib; exinde natis uniuoci ſunt. Hæc præbentibus regni eis per tempora ſucceſſoribus. Romanorum uero clementia cunctis non paruulum donum appellationis ſuæ conceſſit. Non ſolum uiris ſingulis:ſed etiam maximis gentibus in communi. Hiberi denique antiqui & Tyrrheni & Sabini & Romani uocantur. Si uero hunc modum auferret communis ciuitatis Appion quieſcat dicens ſemetipſum Alexandrinum. Natus enim in profundiffima ægypto quomodo erat Alexandrinus iure ciuitatis ſicut ipſe in nobis dicit ablato:cum ſolis Aegyptiis nunc orbis domini Romani participari cuiuſlibet ciuitatis interdixiſſe uideant. Hic autem ita robu

itus est: ut dignitates quas ipse impetrare prohibebatur adipisci non ualens calumniari conetur eis: qui hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis quam studiose ædificabat Alexander nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex uirtute ac fidedignos inueniēs hoc præconium nostris exhibuit: cum gētem nostram studeret non medio critter honorare. Ait enim Hecataeus. Quia propter māsuetudinem atq; fidem quam ei præbuere Iudæi Samariam regionem adiecit: ut eam sine tributis haberent: Similia quoque sapuit post Alexandrum etiam Ptolomeus lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit. arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine conseruanda & in Cyrene credens se tutissime regnaturū: & non ī aliis libiæ ciuitatibus ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolomæus: qui Philadelphus est appellatus non solum: si qui fuere captiui apud eos: nostrorum omnes absoluit: sed & pecunias eis sepius condonauit: & quod maximum est desiderauit agnoscere nostras leges: & sacrarum scripturarum uolumina concupiuit: misitque rogans destinari uiros: qui ei interpretauerunt legem: & ut hæc apprime conscriberentur diligentiam hanc cōmisit non quibuscunque iuris: sed Demetrium Phalereum & Andream & Aristem ad hæc implenda constituit: quorum eruditionem propriarum litterarum Demetrius differebat. Alii uero habebant custodiam corporis eius iniunctam. His ergo hanc diligentiam imperauit. Non enim: leges & patrum nostrorum philosophiam discere concupisset: si his utentes despiceret & non potius ualde miraretur. Quæ pene omnes in ordine progenitores eius Macedonum reges ignorauerunt: habentes ergo nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius itaque Ptolomæus: qui uocatus est benefactor fortiter obtinens Syriam uniuersam non diis Aegyptiacis pro uictoria solēnitates gratificas immolauit: sed ueniēs ad Hierosolymam multas hostias sicut nostri moris est: deo gratificauit: dignissimaque dicauit: ornamenta uictoriæ Philometor autem Ptolomæus: & eius uxor Cleopatra omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dositheus Iudæi: quorum nominibus derogat Appion: cum debuisset opera eorum potius mirari & gratias agere: quoniam liberare Alexandriam: quam ueluti defendere se quis confingit. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno: & periculum pessimæ perditionis insisteret. Istorum labore ciuitas intestinis præliis est erepta. Sed postea inquit Onias ad urbem deduxit exercitum paruum cum esset illic Herinus præses Romanorum legatus. Quod ut ita dicam. recte atque iuste factum est. Ptolomæus enim qui cognominatus est Physcon moriente suo patre Ptolomæo Philometore: regressus est de Cyrene uolens reginam Cleopatram expellere: & filios regis: ut ipse regnum iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges nequaquam in necessitate deferuit. Testis autem deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolomæus cum aduersum exercitum qdē Oniæ pugnare præsumeret: oēs uero Iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens: nudos atque uinctos elephantis subiecisset: ut ab eis conculcati deficerent. Et ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset: in contrarium quæ præparauerat euenere. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Iudæos impetu facto super amicos eius multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolomæus quidem aspectum terribilem contemplatus est: prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima quam alii quidem Hythacam. Alii uero Hirenem denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret: & concessit: & ex eis quæ egerat: uel acturus erat poenitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandria constituti eo qd aperte a deo salutem promeruere. celebrare noscuntur. Appion autem omnium calumniator etiam propter bellum aduersus Physconem gestum: Iudæos accusare præsumpsit: cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatrarum reginæ Alexandrinæ meminit. ueluti nobis improprians: quoniam circa nos fuit ignorata: & non potius illam redarguere studuit: cui nihil omnino iniustitiæ & malorū operum defuit: uel circa generis necessarios uel circa maritos suos qui etiam dilexerint eam. Vel in cōmuni contra Romanos omnes & benefactores suos imperatores. Quæ etiam sororem Arsinoem occidit in templo: nihil sibi nocentē. Peremit autem & fratrem insidiis: paternosq; deos & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensq; regnum a primo Cæsare eius filio & successori rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrumpens amatoris rebus & patriæ inimicum fecit: & infidelem circa suos amicos instituit. Alios quidem genere regali spolians: alios autem demens & ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici: cum illum ipsum in nauali certamine relinquentis idest maritum & parentem communium filiorum tradere cū exercitu a principatu & assequi esse qui coegit. Nouissime uero Alexandria a Cæsare capta: ad hoc usq; perducta est: ut saltem hinc sperare se iudicaret si posset ipsa manu sua Iudæos perimere: eo qd circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putas ne gloriadum nobis non est: si quemadmodum dicit Appion: famis tempore Iudæis triticum non est mensa. Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste solatii atq; fidei: quam circa eū contra Aegyptios gessimus: nec nō & senatu eiusq; dogmatibus & epistolis Cæsaris Augusti: quibus nostra merita cōprobant. Has

litteras Appionem oportebat inspicere: & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta. Et omnibus Ptolomæis & quæ a senatu constituta sunt. Necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus mentiri non potuit: hoc iudicium est sterilitatis ac necessitatis frumentorum non accuratio Iudæorum. Quid enim sapiant omnes imperatores de Iudæis in Alexandria commorantibus palam est. Nam administratio tritici nihilominus ab eis quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim a regibus datam conseruauerunt: id est fluminis custodiam: totiusque custodiæ nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc quomodo ergo inquit si sunt ciues: eosdē deos: quos Alexandrini non colunt? cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptii inter aliter utros prælio magno & sine fœdere de religione contenditis. An certe propterea non uos omnes dicimus Aegyptios? & neque communiter homines quoniam bestias aduersantes naturæ colitis multa diuinitia nutriendos. Cum genus utique nostrorum unum atque idem esse uideatur. Si autem in nobis Aegyptiis tantæ differentiæ opinionum sunt: quid miraris super his qui aliunde in Alexandriam aduenerunt? Sin legibus a principio constitutis circa talia permansere. Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudæos in alexandria constitutos. Cur omnes nos culpamque positos eo quod noscamur habere concordiam. Porro enim seditionis auctores quilibet inueniet Appiones similes Alexandrinorum fuisse ciues. Donec enim græci fuere & Macedones hæc ciuitatem habentes nullam seditionem aduersus nos gessere: sed antiquis cessere solennitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos propter confusiones temporum etiam hoc opus semper est additum. Nostrum uero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium: nequaquam populo Macedonicam habente constantiam: neque prudentiam græcam sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorum & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuersum anque factum est quod nobis impropere præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant peregrinos uocantes eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptiis neque regum quisquam uidetur ius ciuitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit: Reges autem auxere. Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appion dignatus est quia imperatorum non statuamus imagines tanquam illis hoc ignorantibus aut defensione Appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem mediocritatemque Romanorum. Quoniam subiectos non cogit patria iura transcendere. Sed suscipiunt honores sicut dare offerentes pium atque legitimum est. Non enim honoris gratiam habent: qui ex necessitate & uolentia conferuntur. Græcis itaque & aliis quibusdam bonum esse creditur imagines instituere. Denique & patrum & uxorem filiorumque figuras depingentes exultant. Quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alii uero & seruos diligentes hoc faciunt. Quod ergo mirum est si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere uideantur? Porro autem legislator non quasi prophetans romanorum potentiam non honorandam: sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens. Et quoniam totius animati multo magis dei inanimati probatur inferius interdixit imagines fabricari. Aliis autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos quibus nos & imperatores & populum Romanum dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudæorum talia celebramus. Verum cum nullas alias hostias ex communi neque pro filiis peragamus. Solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus: quem hominum nulli perfoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem esse eos: qui ei huiusmodi fomitem præbuere id est possidonium & Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos quare nos eosdem deos cum aliis non colimus. Mentientes autem pariter & de nostro templo blasphemias componentes incongruas: non se putant impie agere: dum sit ualde turpissimum liberis qualibet ratione mentiri. Multo magis de templo apud cunctos homines nominato tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacratio Appion præsumpsit edicere. Asi ni caput collocasse Iudæos: & eum colere: ac dignum facere tanta religione. & hoc affirmant fuisse depalatum dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum: & illud caput inuentum ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur prius quidem. Quoniam Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset nequaquam debuerat increpare: cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & aliis qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur hisdem: in quibus sine fine consistimus. Et cum uariis casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint. Et dius ac Pompeius magnus ac Licinius Crassus: & ad nouissimum Titus Cæsar: bello uidentes obtinuerunt templum. Nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatem de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neque iustam fecit templi deprædationem: sed de egestate pecuniarum ad hoc accessit cum non esset hostis: &

super nos auxiliores suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignum derisione illic inuenit. Multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur Polybius Megalopolita : Strabon Capadox : Nicolaus damascenus : Timagenes : & Castor temporum conscriptor : & Apollodorus. omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum foedera Iudaeorum. & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Appion debuit respicere : nisi cor asini ipse potius habuisset : & impudentiam canis : & qui apud ipsos affolet coli. neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinus neque honorem neque potestatem aliquam damus : sicut Aegyptii Crocodilibus & Aspidibus : quando eos qui ab istis mordentur : & a Crocodilibus rapiuntur felices : & deo digni arbitrantur. Sed sunt apud nos asini : quod apud alios sapientes uiros onera sibi met imposita sustinentes. Et licet ad arcas accedentes comedant aut proposita non adimpleant multas ualde plagas accipiunt quippe operibus & ad agriculturam rebus necessariis ministrantes : sed aut omnium gurgissimus fuit Appion ad componendum uerba fallacia. aut certe ex rebus initia sumens hæc implere non ualuit quando nulla potest contra hos blasphemia prouenire. Alteram uero fabulam derogatione nostra plenam de grecis apposuit : de quo hoc dicere sat erit : quonia qui de pietate loqui præsumunt : oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire quam sacerdotibus scelestia uerba confingere. Isti uero magis studere defendere sacrilegum regem : quam iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho præstare : & infidelitatem ac sacrilegium eius tergere : quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum detrahentes nobis : etiam quæ in futuris essent mentiti sunt. Propheta uero aliorum factus est appion : & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum & hominem in eo iacentem : & propositam ei mensam maritimis terrenisque uolatilium dapibus plenam : & obstupuisse his homo. Illum uero mox adorasse regis ingressum tanquam maximum ei solatium præbiturum : ac procidentem ad eius genua extensa dextera poposcisse libertatem : & iubente rege ut consideret & diceret quis essent uel cur ibidem habitaret : uel quæ esset causa ciborum eius. Tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem ait. Inquit esse se grecum : & dum perageret prouinciam propter uitæ causam direptum se subito ab alienigenis hominibus : atque deductum ad templum : & inclusum illic : & a nullo conspici : sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse & detulisse lætitiâ. Deinde suspicionem : postea stuporem : ac postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudaeorum pro qua nutriebatur : & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto.

Et comprehendere quidem Grecum peregrinum : eumque annali tempore saginare : & deductum ad quandam siluam occidere quidem eum hominem eius corpus sacrificare secundum suas solennitates : & gustare ex eius uisceribus & insurandum facere in immolatione Greci : ut inimicitias contra Grecos haberent. Et tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abiicere. deinde refert eum dixisse paucos iam dies debita sibi met superesse atque rogasse ut erubescerent Grecorum deos & superantes in suo sanguine insidias Iudaeorum. De malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est : sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen a sacrilegio priuat Antiochum sicut arbitrati sunt : qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nam enim præsumpsit aliquid tale ut ad templum accederet : sed sic autem inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius : & nihilominus sine deo quanta iussit mendacii superfluitas : quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Grecos discordia legum esse dignoscitur : sed maxime aduersus Aegyptios & plurimos alios. Quem enim chororum non contigit aliquando circa nos peregrinari ? ut aduersus solos renouata coniuratione per effusionem sanguinis egeremus : uel quomodo possibile est ut ad has hostias omnes Iudæi colligerentur : & tantis millibus ad gustanda uiscera illa sufficerent : sicut ait Appion : uel cur inuentum hominem quicumque fuit : non enim suo nomine conscripsit : aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciens ipse quidem putari pius & Grecorum amator eximius : assumere uero contra Iudaeorum odium solatia magna cunctorum. Sed hæc relinquos insensatos enim non uerbis sed operibus decet arguere. Sciant igitur omnes : qui uidere constructionem templi nostri : qualis fuerit & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quam enim porticus habuit in circuitu : & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentiam omnibus etiam alienigenis : mulieres tantammodo menstruarum transire prohibebantur. In secunda uero porticu cuncti Iudæi ingrediebantur : eorumque coniuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertia masculi Iudaeorum mundi existentes atque purificati. In quarta autem sacerdotes stolis induti sacerdotibus. In adytum uero soli principes sacerdotum propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis : ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire. Et meridie rursus dum clauderent templum. Denique ne uas aliquod portari licet in templum : sed erant in eo solummodo posita altera mensa turibulum : cande

labrum quæ omnia & in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque ministeriorum aliquorum ineffabilem agitur neque itus illa epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt habent totius populi testimonium manifestum rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quattuor sacerdotum & harum tribuum singulæ habeant hominum plusquam quinque milia: sit tamen obseruatio particulariter per dies certos: & his transactis alii succedentes ad sacrificia ueniunt: & congregati in templum mediante die præcedentibus clauis templi & ad numerum omnia uasa percipiunt nulla que ad cibum aut potum attineat in templo delata. Talia nanque etiam ad altaria offerre prohibitum est præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quod ergo Appionem esse dicimus nisi nihil horum examinantem uerba incredula protulisse. Sed turpe est: historiæ enim ueram notitiam se proferre grammaticus non promissit. Et sciens templi nostri pietatem hanc quidem prætermisit. Hominis autem græci comprehensionem finxit: & pabulum ineffabile & ciborum opulentissimam claritatem. Et per uisus ingredientes ubi nec nobilissimos Iudæorum licet intrare nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas atque mendacium spontaneum ad eorum seductionem: qui noluerunt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala & ineffabilia quæ prædicta sunt nobis detrahere tentauere. Rursumque tanquam piissimus dederit adiicens fabulæ inna facta. At enim illum retulisse dum bellum Iudæi contra Iudæos haberent. Longo quodam tempore in aliqua ciuitate Iudæorum qui ea Appollinem colebat uenisset ad Iudæos: cuius hominis nomen dicitur Zabidon. Deinde quis enim promississet traditurum se eis Apollinem deum Doriensium uenturumque illum ad nostrum templum. Si omnes ascenderent & credidissent omnem multitudinem Iudæorum Zabidon uero fuisse quoddam machinamentum ligneum. Et circumposuisse sibi: & in eo tres ordines infixisse lucernarum: & ita ambulasse ut procul stantibus appareret quasi stella per terram iter agens. Porro Iudæos inopinabili uisione obstupuisse: & longe constitutos tenuisse silentium. Zabidon uero multa quiete ad templum uenisse & aureum detraxisse asini caput. Sic enim urbane conscribit: & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus: quia asinum hoc est semetipsum Appion grauat & facit stultitia simul & mendaciis oneratum. Loca nanque quæ non sunt conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumea enim prouinciæ nostræ confinis & posita iuxta Gazam & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice uero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur in nullo concordans Appionis oblocutionibus. Quattuor enim dierum itinere procul est a Iudæa. Cur itaque rursus accusat eo quod non habeamus communes cum aliis deos: si sic facile credidete patres nostri ad se uenturum Apollinem & cum stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernam enim primo nunquam uidere. Qui licet & tantam & talia concelebrant can delabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciam ex tantis milibus obuiauit. Desolatos etiam uiros custodibus comperit: & hoc tempore prælii. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudinem quidem erant cubitorum sexaginta: latitudine uero uiginti. omnes deauratæ & pene auro puro confectæ. Has claudebant non minus quam uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas nefandissimum nimis erat. Facile eas lucernifer ille apperuisse creditur qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est utrum hoc caput Zabidon denuo reuocauit. An certe sumens Appion introduxit in templum ut Antiochus inueniret. Vnde in secundo Appionem aliquam mentiendi daret occasionem & conscribendum banirantium per deum factorem cœli & terræ & maris nulli Iudæos facturos alienigenæ & maxime Græcis. Oportebat autem menti entem absolute dicere nulli facturos alienigenæ & magis Aegyptiis. Sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iure iurando congruere ab Aegyptiis utique non propter malignitatem suam sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quam studiis sumus adiuncti: ita ut nullæ inter nos & illos inimicitie zelotypiæ esse noscuntur. E diuerso nanque multos eorum ad nostras leges contigit accessisse: quorum quidam permanserunt quidam uero perdurare non ferentes denuo recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum: sed solus Appion ut uidetur audiuit. Ipse utique composuit nimis. igitur hæc maxima compositio etiam in futuro dicenda Appionis admiratione dignissima est. Quatum rerum hoc affirmat indicium: quia neque legibus iustis utamur nec deum colamus ut conuenit: & diuersis gentibus seruiamus: & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus cum utique principalis ciuitas Romanorum sit. cuius ciues soli ab initio regnare atque nos seruire consueuerunt. Quis etenim ab horum magnanimitate se ualeret abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est: quando paucis contigit in principatum continue præsidere: & non rursus aliis facta mutatione seruire. Plurimæ nanque gentes aliis obedire coactæ sunt. Soli autem Aegyptii eo quod refugiant sicut aiunt in eorum prouincia dii atque saluentur migrantes in effigies bestiarum. Honorem præcipuum inuenerunt ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamque tenuere. Qui scilicet unam diem ex æuo totius sæculi non habuere libertatem: neque apud indigenas dominos neque apud externos. Nam quemadmodum eis usi sint per se: non semel solummodo sed frequenter uastantes urbes: tēpla uertentes amputatos apud eos interficientes deos impropere non studeo. Nō enī

conuenit stultitiam nos indocti Appionis imitari: qui neque casus Atheniensium neque Lacedæmoniorum animo suo concepit. Quorum alios quidem fortissimos: quorum summi diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Dimitto dirutam Atheniensium arcem: templum Ephesium & Delphos: aliaque multa pro quibus intulit: sed potius inferentibus impropria. Nouus autem accusator nostrorum Appion inuentus est: malorum suorum apud Aegyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum quem refert fabula regem fuisse Aegypti. ut creditur excæcauit. Verumtamen possumus & nos dicere nostros reges dauid & Salomonem: qui multas subdidere gentes. Sed de his modo superfedendum est: quæ uero cunctis nota sunt: Appion modis omnibus ignorauit: quoniam Persis & post illos principibus Asiæ macedonibus: Aegypti quidem seruire nihil differentes a famulis. Nos autem liberi consistentes etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum annis uiginti & centum usque ad Pompeium magnum: & dum uniuersi sunt expugnati a Romanis principibus omnium soli propter fidem suam maiores nostri auxiliares & amici fuere. Sed queritur quia uiros mirabiles non præbuius uel ut quorundam artium inuectores: & inter hos enumerat Socratem & Zenonem Cleanthem & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum semetipsum his adiecit: & beatificat Alexandriam quia ciuem talem habere meruit: quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret: qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur: & uita uerboque corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit: si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis in seniores sciunt qui uoluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quæ in accusatione conscripta sunt dignum erat forte sine satisfactione relinquere: ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia consueta sacrificemus: & non uescamur carnibus suillis: sed & circuncisionem genitalium uehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione communio nobis est cum aliis hominibus uniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens increpat semetipsum: cum genere sit Aegyptius. Non enim Græcis aut Macedonibus aduersatur. Isti enim optant sacrificare.

Id est centum bouum suis diis & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quæ cum ita sint non propterea contigit mundum animalibus desolari: quod Appion expanit. Qui tamen si solennitates Aegyptiorum sequerentur quidem mundus hominibus ferocissimis aut bestiis impleteretur: quas isti iudicantes deos diligenter enutriunt. Etenim si quis eum consuleret: quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapientes atque deicolos sacerdotem sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicuntur sibi met ab initio a regibus esse præcepta: ut deos colant & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui tamen & circunciduntur omnes: & a porcinis abstinent cibis. Sed neque ullus alter Aegyptiorum cum eis diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Appion: quando pro Aegyptiis nostras detractiones componens illos uidetur potius accusare: qui non solum utuntur solennitatibus: quas in nobis culpatur iste: sed etiam alios circuncidi docent: sicut dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Appion propter patriæ suæ leges multam soluisse blasphemiarum. Etenim necessario circuncisus circa genitalia uulnera ei facta nihil ei circumprofuere & putrefactus magis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integre permanere: & aliorum minime permanere. Iste uero suas quidem leges effugit. De nostris uero mentitus est. Hic itaque terminus uitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & Apollonius Molonis & Lyfimachus: & alii quidam tam per ignorantiam quam per insaniam de legislatore nostro Moyse de legibus uerba protulerunt: nec iusta nec uera. Dum illi quidem uelut mago atque fallaci derogant. Leges autem malitiæ apud nos nullius: quæ uirtutis affirmant esse doctores. Volo breuiter & de omni conuersatione nostra & de particula si sicuti potero proferre sermonem. Reor enim fore manifestum: quia & ad pietatem alterutrum uniuersalemque clementiam: insuper ad iustitiam laborumque tolerantiam: & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos ut non cum inuidia exequantur huius operis laudem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos qui nos plurimum & fallaciter accusant satisfactionem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonii non continuo sicut Appion instituit: sed dispersim. Quippe tamen aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appelleret. Aliquando uero formidinem nobis impropert. Et e diuerso rursum aliquando de præsumptione factum gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos uitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguntur: dum uniuersa contrario quod ab eo sunt dicta monstrantur. Et legibus imperata: & a nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum: cuius rei culpabiles illi sunt qui nostras solennitates tanquam malas dicere uoluere. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia eas habeamus leges: quarum ego capitales & summas ad increpandum positurus sum æque: quia præcipue in legibus propriis perduramus. Paulum ergo summus onus uolo prius edicere: qui eorum qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis: & communium

legum amatores extiterunt: & primi hoc inchoauerunt: recte mansuetudinem nostramque uirtutē præstare dicendi sunt. Denique conatur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre: ut imitatores aliorum uideantur existere: & non ipsi potius aliis: ut legitime uiuere debeant exponere: His igitur hunc in modum habentibus uirtus legislatoris est memoria considerare: & his qui usuri sunt legibus quas posuerit satisfacere quia recte sunt. Populi uero est ut in omnibus quæ cōstituta sunt perduret: & neque sceleritate procedente: neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorem quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate præcedere. Lygurgus enim & Solon & Zaleucus Locrensis: & omnes qui apud græcos mirabiles sunt nouelli atque recentes quantum ad illum comparati esse noscuntur. Quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem: sed indiffinitis sententiis & regum præceptionibus populus regebatur. Unde etiam multo tempore permanere tantum moribus utentes: & non scripto. Et multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existēs hoc etenim undique manifestum est: etiam apud eos clarum qui semper contra nos loquuntur: semetipsum præbuit optimum principem populorum: & consiliatorem magnum. Sed instructionem totius legis uitæ constringens eis suasit hanc libenter excipere: & firmissime inclyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille nanque progenitorum nostrorum relinquētium Aegyptum & ad terram propriam remeantium: multa milia sumens ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: & inaquosam eos & multum arenosam oportebat transire uiam: bellaque deuincere: & filios ac uxores prædamque belli seruire: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus: & tutor ueracissimus fuit uniuersorum. Omnem siquidem multitudinem in semetipsum pendere facit: & cum omnia quæ uellet persuadere posset: in nullo horum uindicta uicem sibi potestatem: sed in quo maximo tempore potestatem sibi arrogat & tyrannidem præfules rerum: & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consuecunt: In hac ille potentia constitutus e diuerso: magis iudicauit agendum pie & plurimam exhibere aliis æquitatem ipse uirtutem præcipuam se credens cunctos ostendere: & salutem firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat duce atque cōsiliatorem se deum habere: & primitus sibi met satisfaciens: quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret. Credidit modis omnibus oportere ut etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nanque dum respicere suam uitam credunt: delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit: non magus: non fallax: sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minoem: & post eum legislatores. Alii nanque quidam eorum leges positas a Ioue dicebant. Alii uero eas in Apollinem & uaticinium delphicum referebant: siue pro ueritate hoc credentes: seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint: uel qui iustissime de dei fide cognouerint: licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tps est disputandi. Igitur infinitæ quædam particulatim gentium atque legum apud cunctos homines differentiæ sunt. Alii siquidem monarchis: alii uero populo potestatem reipublice commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens: ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi diuinam reipublicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter assignans & satisfaciens eum cunctos inspicere tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existētem: & quæcunque contingit eos in angustiis supplicasse illius non latuisse uoluntatem. Neque quicquam eorum quæ gesserit uel siquid aliquis apud semetipsum potuit cogitare: unum uero eum esse monstrauit: & ingentium: immutabilem: per tempus æternum: & omni specie mortali pulchritudine differētē. Et ipsum nobis notum qualis autem sit secundum substantiam prorsus ignotum. Hæc itaque de deo saperēt prudentissimi græcorum: quia quidem eruditi sunt: illo utique sciendi præbente principia nunc dicere prætermitto: quia non optima & congrua dei naturæ atque magnificentie sunt ualde testantur. Pythagoras enim & Anaxagoras & Plato & post illos philosophi Stoici & pene cuncti uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes populo superstitionum opinionibus iam conscriptam ueritatem dogmatis proferte timere. Noster uero legislator opera præbens consonis uerbis suis non solum his qui cum eo erant satisfecit: sed etiam qui ex illis semper erant nascituri: hoc immutabiliter inspirauit: & causa legislationis ad utilitatis modum semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturam dixit: sed huius partes alias esse perspexit. atque constituit. Idem fortitudinem iustitiam & in omnibus ciuium concordiam ad alterutros. Cunctæ namque actiones & studia uniuersique sermones ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamiatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinæ & moralis institutionis modi: quorum unus quidem sermone doctor est: alter uero excitatione morum: quæ cum ita sunt quidam legislatores sentiendi sunt discreti: & alterum horum modum sibi placitū assumentes alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonii quidem & Cretes moribus erudiebantur: non

uerbis. Athenienses uero & pene omnes alii græci quæ quidem oportet agi percipiebant suis legibus. Assuescere uero ad hæc operibus minime ualuere. Noster autē legislator hæc ambo multa diligentia cooptauit. Nam nec exercitatione morum dimisit non traditas neq; leges sermone reliquit incompas. Sed mox a primo inchoans cibo & unicuiq; dicto conueniente nihil neq; minimarum escarum sub potestate uoluntatis attentione dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstineri: & qui sumendi sunt uel quæ dicta communis esse uideatur. Nec non & de operibus labore simul & requie. Terminum atq; regulam posuit legem: quatenus uelut sub patre atq; domino uiuentes: neque uolentes quicquam neq; per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus poenam posuit sed optimam & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire nec secundo uel sæpius. Sed in unaquaq; septimana alia opera relinquentes: ad legis auditionem cōgregari præcepit uniuersos eamq; perfecte cōdiscere: quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et intantum plurimi hominum porro sunt ut secundū proprias uiuant quia pene eas ignorant. Et cum peccauerint tunc agnoscunt ab aliis quam legem probantur esse præuicati. Sed etiā nri maxima cum gloria & principalia gubernantes profitentur ignorationem. Scitos namq; sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum: & experimentum legis habentium. Nostorum uero quilibet cum leges interrogatur: facilius quam nomē suum recitat. Vniuersas quidem mox a primo sensu eas discites in animo uelut inscriptas: & rarius quidem quilibet transgreditur. Impossibile autē est supplicium deuitare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam: uita uero ac moribus differre nihil ab inuicem optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos neq; de deo quilibet sermones audet alterutris aduersarios: sicut multa similia apud alios fieri comprobantur. Cum non solum a fortuitis quod uisum fuerit unicuiq; profertur: sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur. Quando alii quidem totam dei naturam sermonibus perimere tentauere. Alii uero eius prouidentiam ab hominibus abstulere. Neq; in studiis uitæ a differentia ulla conspicitur sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est asserens illum cuncta respicere: sed etiam de ipsius uitæ studiis. Et quoniam oportet omnia alia ad terminū diuinæ pietatis adducere: mulieribus nostris & a seruis quilibet auerſi. Pro qua te illatas nobis calumnias a quibusdam: cur non exhibeamus uiros inuentores nouorū operum seu uerborum contigit oriri. Alii siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse putant: & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem e diuerso unam esse prudentiam atq; uirtutes existimamus: nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his quæ antiquitus sancta noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo foedere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum: experimento sæpe correpta redarguuntur. Apud nos autem qui credimus ab initio positam legem diuinā uoluntate: nihil aliud pium est quam hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius quicquam mouere potest aut quid melius adinuenit: uel qui ab aliis tāquam præcellentius ad statum reipublicæ nostræ migravit: aut quæ poterit esse melior atq; iustior: quam ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat. Sacerdotibus autem in cōmuni quidem res præcipuas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum sacerdotum principatum competenter iniungit. Quos utiq; non diuitiis neq; aliis quibusdam spontaneis auerſitatibus præciliēs. Legislator ad culmen huius honoribus instituit. Sed quinque sapientia uel temperantia aliis præstare noscuntur: eis præcipue culturam diuinæ placationis coniunxit. Apud hos igitur & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omniam atque iudices contentionum & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus quod regnauerit hoc sanctius: uel qui honor deo potius cooptabitur cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem? Summa uero diligentia sacerdotibus sit indicta & uelut quædam festiuitas gubernetur uniuersa respu. Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire neque uerunt ea uidelicet sacrificia nominātes: nos cum multa delectatione & incommutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta uel interdita simplicia siue nota dicamus. Primum quidem de deo est. Deus habet omnia perfectus beatissimus ipse sibi cūctisque sufficiens principum & medium & terminus. Inter omnia operibus quidem & muneribus clarus & totius rei manifestus. Forma uero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namque materies comparata ad huius imaginem licet sit preciosa tamen promem cunctaque ars ad illius imitationis inuentum extra esse artem cognoscitur nihil simile neque uidemus neque possumus suspicari neque coicere. Sanctum est uidemus eius opera lumē: cœlum: terram: solē: lunam: flumina: maria: animalium nationes: redditiones fructuum: hæc deus fecit non manibus neq; laboribus neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus: sed ipso uidente bona repente facta sunt. Bona nunc homines conuenit uniuersos si qui eum quæ placere exercitatione uirtutis. Modus eum diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templū unius dei commune omnium cōmunis dei cūctorum. Gra

tum nāq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus: qui ante alios sacerdotes sacrificauit deo custodiet leges: de dubiis indicabit: & punit lege conuictos. Huic quisquis non obedit supplicio subiacebit tanquā qui in ipso deo impie gesserit. Hostias imolant: non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc enim non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificiis autē pro communi salute primum oportet orare. Deinde singuli pro semetipsis. Quomodo omnes socii sumus: & qui hoc consortium suæ uitæ præponit maxime deo gratissimum est: supplicatio uero sit ad deum uotis ac precibus non ut bona præstet: nec enim ipse sponte cōtulit uniuersis & uno deo fuit: sed ut hoc suscipere ualeamus suscipientesq; seruemus: purificationes in sacrificiis lex decreuit. Ex omni excubii excōmunicatione a muliere facta & alia multa conscribere ualde longissimum ē. Huiusmodi ergo de deo & eius placatione sermonibus est. Ipse autem simul etiam lex est: quosdā autem nouit lex permixtionem per naturam ad coniugem si tamen pro filiorum causa procreandum agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas: & tentantes horum morte decreuit dignos. Nubere uero iubent non respicientes ad dotem: neq; uiolenter arripere: sed neq; dolo uel fallacia suadere. Dispensationem uero potius fieri per eum cuius esse noscitur potestatis & per cogitationem oportunam: Mulier autem inferior inquit est uiro per omnia. Obedit igitur non ad iram: sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire debeat maritum solūmodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Si quis autem hoc egerit declinatio nulla mortis: neq; uim fieri uirgini alteri desponsatæ: neq; si suaserit nupræ filios nutrire præcepit. Vniuersis autem mulieribus interdixit: uel celare quod statum est: uel aliam machinationem corrumpere filii. Namq; moechatrix est anima demoliens & genus imminuens. Igitur si quis ad concubitum corruptionemq; transierit immundus: oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri mulieres lauari. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit: inflata namq; corporibus nulneratur. Dum ob hoc sit aliquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repente principium: iussitque litteris erudiri propter leges & nosse progenitorum actiones ne actus imitentur: & cum legibus educari neq; transgrediantur: neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum: beneq; precise ad sepeliendum celebrantur exequiæ. Neq; insignium fabricæ sepulchrorum: sed necessaria quidem circa prolationem funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit: ut aliquo moriente & concurrenti: & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos sanare celebratos: ut longe procul sit q̄ sit uideatur quis mundus esse: cum fecerit homicidium parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ: sed in qua libet parte consistat: præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere: quoniam cunctorum senior deus est. Nihil permittit celebrandum apud amicos: nō enim amicitia sunt apud eum cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitia: proueniant: prodita mens a rara prohibuit. Si quis arbiter munus acceperit: morte mulctatur. Despiciens quod iustum est: & auxilium reis offerens. Quod quisquam non potuit non auferat: & aliena non tangat: mutans non accipiat usuras. Hæc & his multa similia communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda habuerit legislator referri dignum est. Videbitur enim omnibus optime prospexisse: deum eo ita sentiente: neque propria corrumpimus: neque participari rebus nostris uolentibus inuidemus. Quicumq; enim uolunt sub nostras conuersari leges accedentes ad ea cum munificentia suscipit: non genere solūmodo: sed etiam uoluntate uitæ putans esse consortium. Eos autem qui transitorie misceri solēnitatibus: non alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum: signem: aquam: cibum: iter ostendere non spernere aliquem insepultum: mitissime etiam circa hostes quæ sunt agenda fanciuit: ut neque terra eorum exuratur: neq; arbores fertiles incidantur: sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere interdixit: & captiuos prospexit quatenus eorum ammoueatur iniuria: & maxime foeminarum. Sic autem alumnos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere: ut etiam de animalibus irrationalibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedēs: ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcūq; enim ueluti supplicantia oriuntur in domibus hoc interdixit occidi. Sed neque parentes deniq; præcepit auferri. Et licet inimica sint animalia eis tamen parcendum esse fanciuit. Sic undique ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit. Doctrinalibus quidem sicuti predictum est legis utens & alia rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione defigens. Damnum namq; in plurimis causis transgrediendum mors est. Si adulterium commiserit aliquis: suum puellæ fecerit. Si masculo turpe tentamentū præsumpserit. I. e. aut patiarur sustinere tēra tus. Similiter autem est lex inenitabilis & in semis: sed et de mensuris: uel si quis de ponderibus do-

lum fuerit operatus & de iniusta uenditione ac fraude uel fide traxerit alienam rem: aut quod non potuit abstulerit omnimodi sunt uindicta non qualia apud alios: sed ne ualde maiora. De iniuria uero parentum uel impietate quæ sit in deo: licet tætet hoc aliquis mox peribit. His itaq; secundum legem uniuersam honor tribuitur: non argenti: non auri: neq; coronæ capitis: aut cuiusdam prædictæ festiuitatis: sed unusquisq; testem habens conscientiam suam ualde proficit legiflatore præphetante: & deo fidem condonante firmissimam his qui seruauerunt leges: licet pro eis mori contingat aliquibus concurrunt alacri ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri ut uita melior possit ex mutatione conferri. Piget itaq; nunc hoc me conscribere: nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniam multi & plerumq; olim nostrorum progenitorum: ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent: omnia passi sunt sustinere uiriliter: uel si honorari contigit apud omnes homines nostram legem & uoluntariam legis consequentiam esse manifestam imbuebant. Græcos maiores nostri etiam extra regionem propriam constituti. huiusmodi si quidem rectam habent & tam gloriosam de deo: taleque leges multo sæculo sic firmissime custodire omnes arbitror admirari propter frequentes apud nos factas mutationes. Deniq; eos qui conscribere proxime de repu. & legibus tentare tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant dicentes: quoniam impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem relinquo philosophos: quicunq; huiusmodi negocium in suis conscriptionibus habuere. Plato mirabilis apud græcos tanquam de honestate uitæ præcedens & uirtute sermonum & persuasione philosophiæ cunctos excellens ab his qui dicebant pessimum esse de repu. conscribere illusus & diuulgatus pene peremptus est. Cum utiq; qui illius uerba considerauerit frequenter & facile reperiet: quæ etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscitur. Ipse siquidem Plato confessus est: quia ueram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putant & multa potestate composita atq; conscripta & maxime de legislatione prolata. Lygurgi uero mirantur & Spartani cuncti concelebrant: quoniam illorum legibus plurimo tempore perdurarunt. Ergo hoc manifestum uirtutis indicium est in legibus permanere. Si uero Lacedæmoniorum admirantur illorum tempus assumant: scientes amplius duobus milibus annis nostram constituisse rempublicam. & super hæc sciunt quoniam Lacedæmonii quidem omni tempore quo apud se habuere libertatem perfecte uisi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes. pene cunctarum legum obliuati sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regem Asiæ mutationes neq; in nouissimis natalis uenientes a legibus sumus alienati: non uocationis nec epulationis causa seruantes eas quando si quis considerare uoluerit: multi ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis quam Lacedæmoniis uidebit impositos. Illi siquidem operantes terram: & neq; circa artes exercitum habentes: sed ab omni operatione remissiores pingues & corpore pulchri in ciuitate degebant. Aliis ministris in omnibus uitæ necessariis rebus utentes: & cibum paratum ab illis accipientes: solum opus bonum atq; clemens iudicantes ad faciendum & patiendum: quatenus præualerent aduersus omnes contra quos bella susciperent: quia non neq; hoc adipisci potuerunt dicere superpono. Non enim singulis solummodos sed multis frequenter eorum subito legis præcepta negligentes semet ipsos cum armis hostibus tradere. Putas ne? & apud nos non dico tanti sed duo uel tres agniti sunt proditores effecti legum uel mortem non dico illam facile quæ solet pliantibus euenire sed eam quæ cum multa corporum afflictione & multa crudelitate uidetur accedere. Quam ut ego puto quidam præuales nobis non per odium subiectis imposuere si qui sunt homines: qui non tantummodo esse credant pessimum si agere quicquam extra leges suas uel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet si mortem fortissime toleramus pro legibus & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studiis alii facile patiuntur: hoc est operationem cibi: simplicitatem: & ut nihil frustra neq; fortuito: quod quisq; desiderat uescatur: aut bibatur: aut ad concubitum quemlibet accedat: aut splendide uestiatur: aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est: si gladiis utentes & hostes ab inuasionem fugantes præcepta legis circa cibos nequaquam infringimus. Nobis itaque gratum est propter hæc legibus obedire: & illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones & quidem huiusmodi alii conscriptores improbi Sophistæ adolescentium deceptores quasi uehementer nobis prauissimis existentibus derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis examinationem efficere. Noster enim mos est propria custodire: non aliena potius accusare. Et ut neque irridere neque blasphemare debeamus eis qui apud alios putantur dii: aperte nobis legiflator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem proiectiones suas non increpare uolentibus tacendum non est. Cum utique non a nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur: sed a multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud græcos sapientia sunt mirabiles non redarguit nobilissimos poetas & præcipue legiflatores? Quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inseruere? Dicentes eos & numero quidem quantos ipsi uolnere: ex alternis uero & diuersis natiuitatibus pro-

creatos. Hos autem diuidentes locis habitaculis tanquam generationes animalium: alios quidem sub terra: alios in mari: seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere: quibuscumque distribueret. Coelum his sermone quidem patrem: operibus autem tyrannum atque dominum superposueret. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem & fratrem & filiam: quam ex eius capite fingunt generatam: ut alligantes eum appenderent: sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur: qui sapientiæ uirtute præcellunt. Hic super hæc deridentes adiiciunt. Si deorum alios quidem ephebos & adolescentes: alios autem seniores & barbaros esse credendum est: alios constitutus superantes: & quendam fabrum: aliam uero texttricem: alium uero peregrinantem & cum hominibus contendentem. Alios autem cytharizantes aut arcu gaudentes. Deinde inter alterutros seditiones effectas: & propter homines contentiones confutitas ut non solum alterutris manus mitterent: sed etiam ab omnibus uulnerari lugerent malaque perferrent: & super omnia est luxuriosius si intemperantia permixtionis uterentur. Quomodo non erit incongruum amores & concupiscentias ad uniuersos attingere simul masculos & ad sceminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater seductas a semetipso impregnatasque mulieres diruptas submersasque spermeret: & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest. Factos conscriptos neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc & his alia consequentias id est adulterio in coelo uiso: & sic impudenter a diis celebrato: ut iam alii zelare se proterentur tali passione conscripti. Quid enim alii facturi non essent: dum neque senior atque rex ualuisse impetum suum a mulierum permixtione retinere. Alii uero dum seruientes hominibus & nunc quidem ædificantes causa mercedis: nunc uero pascentes. Alii autem malignorum modo in ferro carcere colligati. Quæ igitur sapientium talia non accendant: ut hoc componentes redarguant: & multam stulticiam his credentium reprehendant. Alii uero ad terrorem quendam uel metum: nec non & rabiem atque seductionem omnesque pessimas passiones: & formam in dei natura fingere præsumpserunt. Et horum quidem nobilioribus etiam ciuitate sacrificare suasere. Si quidem simulata necessitate consistunt: ut quosdam deorum putent bonorum esse largitores. Alios autem uocent aduersarios: quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atque donis placare contédunt: magnum quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes: nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa sit tantæ huius iniquitatis atque delicti circa deum. Ego quidem arbitror eo quod neque ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint: neque quantum præcipere potueret perfectam sententiam diffinientes reipub. tradidere. Sed uelut aliud quidam prauissimum reliquerunt: dantes potestatem poetis si quidem ut quos uellent deos introducerent. Hæc omnia patientes rhetoribus aut ut de republica scriberent: & de peregrinis diis decreta proferrent: sed etiam pictores & gypso plastæ in hoc apud græcos multam habuere potestatem: ut unusquisque formam quam uellem secundum modum suæ opinionis exponeret. Alter quidem ex luto quod uellet fingens. Alius uero pingens opificis itaque qui maxime putantur esse præcipui ebur & aurum habent ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus senuerunt. Sic enim proferendum est. Alii uero noui clam introducti religione potiuntur & templorum alia quidem desolata: alia uero nuper secundum eorum uoluntatem ædificantur: quapropter ut arbitror e diuerso nosse magis indigent: qualis sit circa deum & quomodo ei honor immobili religione seruetur. Apollonius si quidem Molon unus fuit stultorum atque tumentium. Eos autem qui uere in græco philosophati sunt: neque prædictorum aliquid latuit neque frigida allegoria causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreueret: & circa ueram decetemque circa deum opinionem nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciens neque ullum quenquam poetarum dicit in reipub. esse suscipiendum: & Homerum honorabiliter admonet sanum ei constituens & unguenta superfundens: ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namque Plato nostrum legislatorem imitatus: licet nullam eruditionem huiusmodi suis ciuib. imperasset: id est ut omnes perfecte discerent leges: ut ne fortuite aliquid extraneorum ciuib. miscerentur: sed esset pura respublica. & in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon nos uoluit accusare quoniam non recepimus eos qui aliis sunt opinionibus præoccupati: neque de deo communicari patimur eis: quia alia uitæ consuetudine degere: cum neque hoc proprium nostrum sit sed commune cunctorum: non modo rerum: sed etiam qui inter græcos cautissimi fuisse noscuntur Lacedæmonii namque peregrinos etiam expellabant corruptionem extra leges ex utroque metuentes. Illorum igitur citius scæuiciam poterit quilibet arguere quod nulli neque conuersationis neque cohabitationis sibi participium exhibebant. Nos autem aliorum quidem res zelare non sinit: participari uero cupientes quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utique reor indicium magnanimitatis atque clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmoniis amplius disputare. Athenienses uero qui communem esse suam gloriantur omnibus ciuitatem quomodo de his rebus habuerit Apollonius ignorare. Hi namque uel uerbo solummodo præter illorum legem de diis loquētes ineuitabiliter punierunt. Cuius etenim rei

gratia Socrates est mortuus: non enim hostibus tradidit ciuitatem neque templa uastauit: sed quia nona iuramenta iurauit & quoddam dæmonium significans se referebat: seorsum ludens sicuti quidam dicunt. Propter hoc ueneni poculo morte multatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes eum accusator aiebat: & conuersationem patriæ legesque contemnere. Et socrates quidem ciuis Atheniensis huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum ille eum insensatum & ignotum asseruit: paucorum sententia morte damnatus est & aduersus Diagoram Melium talentum decreuerunt. Si quis occiderit eum: quoniam eorum mysteria deridere ferebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset comprehensus occideretur: eo quod dubium de diis Atheniensium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari: si circa uiros fide dignos talia gessisse noscantur: qui neque mulieribus pepercere? Nunc enim sacerdotem quendam: quoniam eum quidam accusauit peregrinos colere deos decretum aduersus eos qui peregrinum introducerent deum supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur palam est: eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si crederent aliquibus inuiderent quasi quiddam maius habentibus. Sic his uero cædibus congaudentes humanis & paululum differentes a bestiis: arbitrantur tamen sua mysteria oportere esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem Scythæ Græcis aduenientem interemerunt: quoniam uidebatur græcorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos autem apud Persas quilibet inueniet etiam pro eadem causa tormentis affectos. Sed palam est: quoniam Apollonius Persarum legibus congaudebat illos, que mirabatur. Quippe cum græci eorum fortitudinem atque concordiam unanimatis quam habuere de diis: hanc scilicet fortitudinem quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit. Persicorum uxoribus alienis contumelias faciens: filiosque concidens. Apud nos autem mors decreta est: si quis uel irrationabilia mala hoc modo noceat: & ab his legibus nos abducere: neque timor potuit præpotentium potestatum: neque zelus eo qui apud alios honorantur: sed neque fortitudinem ideo exercemus ut bella auaritiæ causa suscipiamus: sed ut legum iura seruemus: & dum talia detrimenta litis sustineamus si quos de legibus mouere tentauerint: tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus: & usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos zelemus leges: cum eas neque a legislatoribus suis seruatas esse uideamus. Vel quomodo Lacedæmonii non erant de impermixta sui cōuersatione reprehendi: & de defectu pariter nuptiarum. Vliaci uero & Thebei coitum impudentem & extra naturam olim masculos agebant: & optime atque uniliter facere se putabant. Ergo cum ipsi omnino rebus afficerent etiam suis legibus miscuerent: quod tantum aliquando ualuit apud Græcos: ut etiam diis suis masculorum concubitum applicarent. Itaque denique germanorum nuptias rettulere. Huiusmodi satisfactionem rerum incongruarum & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de suppliciis dicere: & quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus: in adulterio quidem pecuniarum: in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges: quod non agitur apud nos quando propter eas & diuitiis & ciuitatibus & bonis aliis priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usque ad mortem. Nullius uero Iudæorum neque si procul abeat & prouinciam ob regem quam acerbum sic metuit: ultra illum legis uideatur timere præceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter apud eos sumus: concedant quoniam potentissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdere: quid ipsius iustis me non patiantur meliores non custodientes opere sanctionis? Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio. Hanc ego testem faciam uirtutem legislatoris nostri: & opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus si quis eum comparet aliorum legislatorum ætatibus: hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaque declaratae sunt leges: & cunctis aliis semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorum ad faciendam: quidem iura patriæ conseruabant. Ipsis autem rebus philosophiæ: quæ tractatu illa secuti sunt. De deo similia sapientes: humilitatæque uitæ communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olim multus fuit zelus nostræ maxima pietate culturæ nomen est. Itaque pietas Græcorum nec ullus quisquam barbarus: nec una gens ubi septimanæ in qua uacamus consuetudo minime discurrit: atque ieiunia & candelabrorum incendia: sed etiam ciborum apud nos solennia plurima apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam: quam nos inter alterutros obtinemus: & rerum participari suarum: & operum dilectionem in artibus: & perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabilius est: quia præter impulsorem huius obseruationis ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo constituit: ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisque enim si suam regionem domumque conspiciat: his quæ discuntur Homerus recessauit. Oportet igitur cunctorum hominum malitiam reprehendere: aut enim uolunt nos isti aliena & praua iura ante propria & meliora

zelari: aut certe si hoc nolunt quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro cuiuslibet maliuolentia defendimus hanc causam: sed nostrum honoramus legislatorem: atque credimus quæ ab illo propheta de deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi a virtute legum: nunquam magna sapere super his tantus populus zelatur. Sed de legibus quidem & de reipublica nostra certissimam feci rationem in his quæ de antiquitate conscripsi. Nunc autem eorum nemini quantum necessarium fuit: neque aliorum uituperare iura: neque nostra laudare proponens: sed hoc agens ut de nobis iniuste conscribentes: & contra ipsam ueritatem impudentissime contentendentes arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi complexisse. Denique in principio demonstravi genus accusatorum esse certissimum atque nouum & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriam habentium nostri ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros & ostensum est: quia in ægyptum uenerunt aliunde. Deinde sunt mentiti: quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alii uero tanquam nequissimo uiro legislatori nostro derogare contendunt. Cuius uirtuti dudum quid ipse post illum: tempus uero longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone non fuit opus. Ipsæ namque per semetipsas apparere piæ & uerissimam habentes intentionem: & non ad humanum odium: sed ad rerum communionem potius inuitantes iniquitatum inimicæ cultricesque iustitiæ segnitia est. Et multas expensas procul abiicientes sufficientiam & amorem laboris erudientes bellum causa auaritiæ nescientes. Fortes autem pro se esse populo præparantes ad supplicia retribuenda semper ineuitabiles uerbis nequaquam circumueniri possibiles præparationes semper operibus exequentes. Hæc enim nos semper opera manifestiora litteris exhibemus. Quapropter ego confidens dico: quia multarum atque meliorum rerum nos potius quam alii præceptores sumus. Quid enim intranscensibili pietate melius est? quid iustius quam legibus obedire? quid utilius quam in alterutros unanimes esse? Et neque in calamitatibus ab inuicem recedere: neque tempore sclicitatum per iniurias discrepare sed in bello quidem mortem contemnere: in pace uero artibus aut agricultura uacare: & semper & ubique credere deum respicere & solum omnia gubernare. Hæc igitur si quidem apud alios aut scripta sunt primum aut seruata firmiorem debemus nos gratiam illis tanquam eorum facti discipuli uero nequaquam primum extitere. His præcipue nos utentes cognoscimur: & primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur & Molones & quicumque mendacii derogatione congaudent coniuncti: procul abscedant. Tibi autem Epaphrodite ueritatem maxime diligenti & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus: hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

DIVI HIERONYMI ELOGIVM.

Iosephus antiquitatem approbans Iudaici populi duos libros scripsit contra Appionem Alexandrinum grammaticum: & tanta sæcularium profert testimonia: ut mihi miraculum subeat quomodo uir Hebræus ab infantia sacris litteris eruditus cunctam græcorum bibliothecam euoluerit.

F I N I S.